

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 14. apríla 2011¹

Obsah

I — Úvod	I - 10337
II — Okolnosti predchádzajúce sporu	I - 10338
III — Konanie pred Súdny dvorom	I - 10340
IV — O návrhoch na zrušenie napadnutého rozsudku	I - 10341
A — O niektorých právnych otázkach súvisiacich s uplatňovaním článku 82 ES (šiesty, siedmy, ôsmy a deviaty odvolací dôvod)	I - 10341
1. Úvodné poznámky	I - 10341
2. O vymedzení relevantného geografického trhu (šiesty odvolací dôvod) ...	I - 10342
a) Prvá časť šiesteho odvolacieho dôvodu	I - 10342
b) Druhá časť šiesteho odvolacieho dôvodu	I - 10344
c) O niektorých ďalších tvrdeniach uvedených v rámci šiesteho odvola- cieho dôvodu	I - 10345
d) Predbežný záver	I - 10346
3. O dominantnom postavení spoločnosti Solvay (siedmy odvolací dôvod) ..	I - 10346
a) O odkazoch spoločnosti Solvay na svoj šiesty odvolací dôvod	I - 10347

¹ — Jazyk prednesu: nemčina.

- b) O existencii dominantného postavenia na jednotlivých vnútroštátnych trhoch (druhá časť siedmeho odvolacieho dôvodu) I - 10347
- i) O namietanom obmedzení posúdenia Všeobecného súdu na podiely na trhu I - 10347
- ii) O namietanej chýbajúcej odpovedi na rôzne tvrdenia uvedené spoločnosťou Solvay I - 10348
- iii) O namietanom nedostatočnom preukázaní podielov na trhu ... I - 10349
- c) O namietanej existencii výnimočných okolností (tretia časť siedmeho odvolacieho dôvodu) I - 10349
- i) O požiadavkách vzťahujúcich sa na odôvodnenie napadnutého rozsudku I - 10349
- ii) O požiadavkách vzťahujúcich sa na odôvodnenie sporného rozhodnutia I - 10350
- iii) O namietanom porušení článku 102 ZFEÚ (článok 82 ES) I - 10351
- d) Predbežný záver I - 10351
4. O zneužití dominantného postavenia spoločnosťou Solvay (ôsmy a deviaty odvolací dôvod) I - 10351
- a) O „skupinovej“ zľave poskytnutej spoločnosti Saint-Gobain (ôsmy odvolací dôvod) I - 10351
- i) O tvrdení založenom na neexistencii výhradnosti I - 10352
- ii) O tvrdení založenom na malej výške „skupinovej“ zľavy I - 10354
- iii) O tvrdení založenom na neexistencii účinku na hospodársku súťaž I - 10355
- iv) Predbežný záver I - 10356

- b) O diskriminačnej povahe praktík spoločnosti Solvay (deviaty odvolací dôvod) I - 10356
 - i) Prvá časť deviateho odvolacieho dôvodu I - 10356
 - O namietanom skreslení podaní spoločnosti Solvay I - 10356
 - O hmotnoprávnej vade I - 10357
 - ii) Druhá časť deviateho odvolacieho dôvodu I - 10361
 - O namietanom skreslení podaní spoločnosti Solvay I - 10361
 - O nedostatočnom odôvodnení I - 10361
 - iii) Predbežný záver I - 10363

- B — O zákaze použitia dôkazov získaných pri šetrení vykonanom v apríli 1989 (druhý odvolací dôvod) I - 10363
 - 1. Prípustnosť druhého odvolacieho dôvodu I - 10363
 - 2. Dôvodnosť druhého odvolacieho dôvodu I - 10364
 - a) O prvej a druhej časti druhého odvolacieho dôvodu (porušenie článku 14 ods. 3 a článku 20 ods. 1 nariadenia č. 17) I - 10364
 - b) O tretej časti druhého odvolacieho dôvodu (výhrada založená na skreslení skutkového stavu) I - 10367
 - c) Predbežný záver I - 10368

- C — O práve na obhajobu (tretí, štvrtý a piaty odvolací dôvod) I - 10368
 - 1. O práve na prístup k spisu (tretí a štvrtý odvolací dôvod) I - 10369
 - a) Prípustnosť tretieho a štvrtého odvolacieho dôvodu I - 10371

- b) O častiach spisu, do ktorých nebolo možné nahliadnúť v kancelárii Všeobecného súdu (štvrtý odvolací dôvod) I - 10372
 - i) Prvá časť štvrtého odvolacieho dôvodu I - 10372
 - ii) Druhá časť štvrtého odvolacieho dôvodu I - 10375
 - iii) Predbežný záver I - 10377
- c) O strate časti spisu (tretí odvolací dôvod) I - 10377
- 2. O práve byť vypočutý (piaty odvolací dôvod) I - 10381
 - a) Prvá časť piateho odvolacieho dôvodu I - 10381
 - b) Druhá časť piateho odvolacieho dôvodu I - 10382
 - c) Predbežný záver I - 10386
- D — O zásade primeranej lehoty (prvý odvolací dôvod) I - 10386
 - 1. Požiadavky týkajúce sa posúdenia dĺžky konania (prvá a druhá časť prvého odvolacieho dôvodu) I - 10386
 - a) O úvodnej otázke údajnej irelevantnosti výhrad spoločnosti Solvay.. I - 10387
 - b) O nevyhnutnosti celkového posúdenia dĺžky konania (prvá časť prvého odvolacieho dôvodu) I - 10387
 - c) O namietanom nedostatočnom odôvodnení (druhá časť prvého odvolacieho dôvodu) I - 10389
 - 2. Sankcie spojené s neprimeranou dĺžkou konania (tretia, štvrtá a piata časť prvého odvolacieho dôvodu) I - 10390
 - a) Požiadavka obmedzenia možnosti účinne sa obhajovať (tretia časť prvého odvolacieho dôvodu) I - 10390

b)	Vplyv dĺžky konania na možnosť spoločnosti Solvay obhajovať sa v tomto prípade (štvrtá časť prvého odvolacieho dôvodu)	I - 10393
i)	O namietanom nedostatočnom odôvodnení	I - 10394
ii)	O namietanej hmotnoprávnej vade	I - 10394
iii)	O niektorých ďalších výhradách	I - 10396
iv)	Predbežný záver	I - 10396
c)	O údajnom vzdaní sa zníženia pokuty spoločnosti Solvay (piata časť prvého odvolacieho dôvodu)	I - 10396
3.	Predbežný záver	I - 10398
E —	Zrušenie napadnutého rozsudku	I - 10398
F —	Rozhodnutie o žalobe podanej v prvostupňovom konaní	I - 10399
1.	O práve na prístup k spisu	I - 10399
2.	O práve byť vypočutý	I - 10400
3.	O zásade primeranej lehoty	I - 10400
4.	Predbežný záver	I - 10403
V —	O návrhu na zníženie pokuty	I - 10403
A —	Úvodná poznámka	I - 10404
B —	Zníženie pokuty	I - 10406
1.	O neprimeranej dĺžke správneho a sporového konania	I - 10406
2.	O rozsahu zníženia pokuty	I - 10409
VI —	O trovách konania	I - 10411
VII —	Návrh	I - 10412
I -	10336	

I – Úvod

1. Vzhľadom na tento spor si možno vážne položiť otázku, či čas všetko vyrieši, ako hovorí ľudová múdrosť. V prejednávanej veci konajú správne orgány a súdy na európskej úrovni už vyše dvadsať rokov. Venovali sa jej viaceré generácie právnikov. Stratili sa listiny a súdne konania trvali mnoho rokov.

2. Tento spor má svoj pôvod v osemdesiatych rokoch. Európska komisia okrem iného vytýka belgickému podniku Solvay, že v rokoch 1983 až 1990 zneužíval svoje dominantné postavenie na trhu so sódou.² Preto Komisia dvakrát (v roku 1990 a v roku 2000) uložila spoločnosti Solvay pokutu, proti ktorej sa táto spoločnosť ešte aj v súčasnosti bráni v súdnom konaní.

3. Súdny dvor má v tomto konaní po druhýkrát rozhodnúť o odvolaní v tejto veci. V tejto fáze konania sú medzi účastníkmi konania okrem mnohých ďalších otázok sporné najmä

dve právne otázky zásadného významu, pričom jedna z nich sa týka práva na prístup k spisu a druhá sa týka zásady primeranej lehoty.

4. Solvay po prvé namieta porušenie svojho práva na obhajobu v dôsledku odopretia prístupu k spisu. V tejto súvislosti sa bude musieť Súdny dvor vyjadriť najmä k dôsledkom, ktoré možno vyvodíť z toho, že Komisia stratila časť svojho správneho spisu.

5. Solvay po druhé tvrdí, že dĺžka správneho konania a sporového konania bola v tomto prípade neprimeraná. Z toho vyplýva porušenie základného práva na prejednanie veci v primeranej lehote, ktoré musí byť účinne sankcionované.

6. Solvay namieta neprimeranosť dĺžky konania súbežne s týmto odvolacím konaním aj v konaní o sťažnosti pred Európskym súdom pre ľudské práva (ESLP), ktorá smeruje proti všetkým dvadsiatim siedmim členským štátom a je založená na údajnom porušení článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane

2 — Uhlíčitán sodný je buď prítomný v prírode vo forme minerálu trona (prírodná sóda), alebo sa získava chemickým procesom (syntetická sóda). Prírodná sóda sa získava drvením, čistením a kalcináciou minerálu trona. Syntetická sóda je výsledkom reakcie soli a vápenca v procese „amoniak – sóda“, ktorý vyvinuli bratia Solvayovci v roku 1863.

ľudských práv a základných slobôd³ (ďalej len „EDLP“).⁴

dominantné postavenie na trhu s uhličitanom sodným.

II — Okolnosti predchádzajúce sporu

7. Ako konštatoval Všeobecný súd,⁵ Komisia vykonala v apríli 1989 na základe článku 14 nariadenia č. 17⁶ šetrenia na mieste v priestoroch viacerých podnikov pôsobiacich na trhu so sódou, medzi ktoré patrila aj belgická spoločnosť Solvay.⁷ Komisia neskôr zaslala dotknutým podnikom žiadosti o informácie.

8. Po ukončení svojich šetrení Komisia vytkla spoločnosti Solvay, že sa po prvé zúčastňovala na karteloch a po druhé zneužila svoje

9. Prejednávaná vec sa týka výlučne zneužitia dominantného postavenia konštatovaného Komisiou.⁸ Komisia spoločnosti Solvay v tejto súvislosti v roku 1990, v prvom rozhodnutí na základe článku 86 Zmluvy EHS v spojení s nariadením č. 17 (rozhodnutie 91/299/EHS),⁹ uložila pokutu vo výške 20 miliónov eur,¹⁰ čo v tej dobe bola pomerne vysoká suma. Toto prvé rozhodnutie však trpelo formálnou vadou týkajúcou sa jeho nedostatočného overenia, takže Súd prvého stupňa ho zrušil.¹¹ Komisia teda bez toho, aby

3 — Podpísaný v Ríme 4. novembra 1950.

4 — Sťažnosť, ktorú Solvay podala na Európsky súd pre ľudské práva, datovaná z 26. februára 2010, je pripojená v prílohe k odvolaniu tejto spoločnosti v prejednáwanej veci.

5 — Pozri v tejto súvislosti a k ďalej uvedenému body 19 až 59 napadnutého rozsudku.

6 — Nariadenie Rady č. 17 zo 6. februára 1962; Prvé nariadenie implementujúce články 85 a 86 zmluvy (Ú. v. ES L 3, 1962, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3).

7 — Spoločnosť Solvay SA (právna nástupkyňa spoločnosti Solvay et Cie SA) je akciová spoločnosť založená podľa belgického práva, ktorá pôsobí v odvetviach farmaceutiky, chémie, plastov a spracovania. Okrem spoločnosti Solvay sa šetrenia týkali aj spoločností AKZO, Chemische Fabrik Kalk (CFK), Imperial Chemical Industries (ICI), Matthes & Weber a Rhône Poulenc. Tieto šetrenia sa uskutočnili na základe rozhodnutia Komisie o vykonaní šetrenia z 5. apríla 1989, časti ktorého sú citované v bode 19 napadnutého rozsudku.

8 — Pokiaľ ide o účasť spoločnosti Solvay na karteli konštatovanú Komisiou, odkazujem na návrhy, ktoré som predniesla dnes v súbežnom konaní pred Súdnym dvorom vo veci Solvay/Komisia (C-110/10 P).

9 — Rozhodnutie Komisie 91/299/EHS z 19. decembra 1990 týkajúce sa konania o uplatnení článku 86 Zmluvy EHS (IV/33.133-C: Uhličitan sodný – Solvay) (Ú. v. ES L 152, s. 21) (ďalej len „prvé rozhodnutie o uložení pokuty“). Toto rozhodnutie je len jedným zo štyroch rozhodnutí, ktoré Komisia v ten istý deň adresovala podnikom pôsobiacim na trhu so sódou. Jedno z týchto ďalších rozhodnutí smeruje proti spoločnostiam Solvay a ICI (rozhodnutie Komisie 91/297/EHS z 19. decembra 1990 týkajúce sa konania o uplatnení článku 85 Zmluvy EHS [IV/33.133-A: Uhličitan sodný – Solvay, ICI, Ú. v. ES L 152, s. 1]), ďalšie proti spoločnostiam Solvay a CFK (rozhodnutie Komisie 91/298/EHS z 19. decembra 1990 týkajúce sa konania o uplatnení článku 85 Zmluvy EHS [IV/33.133-B: Uhličitan sodný – Solvay, CFK, Ú. v. ES L 152, s. 16]) a posledné proti spoločnosti ICI (rozhodnutie Komisie 91/300/EHS z 19. decembra 1990 týkajúce sa konania o uplatnení článku 86 Zmluvy EHS [IV/33.133-D: Uhličitan sodný – ICI, Ú. v. ES L 152, s. 40]).

10 — V tom čase 20 miliónov ECU.

11 — Rozsudok Súdu prvého stupňa z 29. júna 1995, Solvay/Komisia, T-32/91, Zb. s. II-1825, potvrdený rozsúdkom Súdneho dvora zo 6. apríla 2000, Komisia/Solvay, C-287/95 P a C-288/95 P, Zb. s. I-2391.

znovu začala správne konanie,¹² a najmä bez toho, aby opäť vypočula spoločnosť Solvay, vydala druhé rozhodnutie, ktoré bolo tento raz prijaté na základe článku 82 ES v spojení s nariadením č. 17, pričom spoločnosti Solvay opäť uložila pokutu v rovnakej výške (rozhodnutie 2003/6/ES).¹³ Prejednávaná vec sa týka tohto posledného uvedeného rozhodnutia.

11. Hlavné štádiá tejto veci možno chronologicky zhrnúť takto:

- Správne konanie až do prijatia prvého rozhodnutia o uložení pokuty

Apríl 1989: Šetrenia na mieste vykonané Komisiou

Marec 1990: Oznámenie o výhradách

December 1990: Rozhodnutie Komisie 91/299 o uložení pokuty

10. V prvostupňovom konaní sa žalobe o neplatnosť, ktorú podala Solvay proti rozhodnutiu 2003/6, vyhovel len vo veľmi obmedzenom rozsahu: rozsudkom zo 17. decembra 2009 Všeobecný súd síce znížil výšku pokuty o 5% na 19 miliónov eur, ale v zostávajúcej časti žalobu spoločnosti Solvay zamietol ako nedôvodnú.¹⁴ Toto odvolanie spoločnosti Solvay¹⁵ smeruje proti tomuto rozsudku, ktorý Všeobecný súd vydal až po ôsmich rokoch a deviatich mesiacoch.

- Sporové konanie, ktoré viedlo k zrušeniu prvého rozhodnutia o uložení pokuty

Máj 1991: Podanie žaloby o neplatnosť na Súde prvého stupňa spoločnosťou Solvay (T-32/91)

12 — Bod 455 napadnutého rozsudku.

13 — Rozhodnutie Komisie 2003/6/ES z 13. decembra 2000 týkajúce sa konania o uplatnení článku 82 Zmluvy ES (COMP/33.133 – C: Uhlíčitán sodný – Solvay) (Ú. v. ES L 10, s. 10, ďalej označované aj ako „sporné rozhodnutie“ alebo „druhé rozhodnutie o uložení pokuty“). Komisia v ten istý deň prijala aj rozhodnutie 2003/5/ES z 13. decembra 2000 týkajúce sa konania o uplatnení článku 81 Zmluvy ES (COMP/33.133 – B: Uhlíčitán sodný – Solvay, CFK) (Ú. v. ES L 10, s. 1), ktoré je predmetom súbežného konania vo veci Solvay/Komisía, v ktorom bolo podané druhé odvolanie, o ktorom rozhoduje Súdny dvor (C-110/10 P).

14 — Rozsudok Všeobecného súdu zo 17. decembra 2009, Solvay/Komisía, T-57/01, Zb. s. II-4621. V ten istý deň Všeobecný súd vydal aj rozsudok v súbežnej veci Solvay/Komisía, T-58/01, Zb. s. II-4781; tento posledný uvedený rozsudok bol napadnutý odvolaním vo veci Solvay/Komisía, o ktorej tiež rozhoduje Súdny dvor (C-110/10 P).

15 — Ďalej označovaná aj ako „odvolateľka“.

Jún 1995: Zrušenie rozhodnutia 91/299

August 1995: Odvolanie Komisie (C-288/95 P)

Apríl 2000: Zamietnutie odvolania

- Správne konanie až do prijatia druhého rozhodnutia o uložení pokuty
 - December 2000: Rozhodnutie Komisie 2003/6 o uložení pokuty
 - následne opätovne preskúmal žalobu v rozsahu, v akom bol rozsudok zrušený, a zrušil rozhodnutie Komisie z 13. decembra 2000 v celom rozsahu alebo čiastočne v rozsahu uvedených žalobných dôvodov,
 - Sporové konanie od prijatia druhého rozhodnutia o uložení pokuty
 - Marec 2001: Podanie žaloby o neplatnosť na Súde prvého stupňa spoločnosťou Solvay (T-57/01)
 - zrušil pokutu vo výške 19 miliónov eur alebo v prípade nemožnosti jej zrušenia podstatne znížil jej výšku z titulu náhrady závažnej škody spôsobenej odvolateľke z dôvodu mimoriadnej dĺžky konania,
 - uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania, ako aj trovy konania pred Všeobecným súdom.
 - December 2009: Napadnutý rozsudok Všeobecného súdu (T-57/01)
 - Marec 2010: Podanie tohto odvolania spoločnosťou Solvay (C-109/10 P)
13. Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

III — Konanie pred Súdny dvorom

12. V tomto odvolacom konaní Solvay navrhuje, aby Súdny dvor:

- zrušil napadnutý rozsudok zo 17. decembra 2009,

- zamietol odvolanie a
- uložil odvolateľke povinnosť nahradiť trovy konania.

14. Po písomnej časti konania pred Súdny dvorom nasledovalo pojednávanie, ktoré sa konalo 18. januára 2011. Išlo o spoločné pojednávanie vo veciach C-109/10 P a C-110/10 P.

IV — O návrhoch na zrušenie napadnutého rozsudku

A — O niektorých právnych otázkach súvisiacich s uplatňovaním článku 82 ES (šiesty, siedmy, ôsmy a deviaty odvolací dôvod)

15. Solvay primárne navrhuje zrušenie napadnutého rozsudku na základe celkom deviatich odvolacích dôvodov. Tieto odvolacie dôvody nebudem skúmať v poradí uvedenom v odvolaní: najprv rozoberiem právne otázky súvisiace s uplatňovaním článku 82 ES (pozri časť A nižšie); následne sa budem zaoberať problémami procesnej povahy (pozri časti B a C nižšie) a právne posúdenie ukončím skúmaním odvolacích dôvodov súvisiacich s právom na prejednanie veci v primeranej lehote (pozri časť D nižšie).

16. Hoci procesné otázky sa v tomto prípade ešte spravovali bývalými ustanoveniami nariadenia č. 17, vznesené právne otázky sú relevantné aj po modernizácii procesných noriem v oblasti kartelov vyplývajúcej z nariadenia (ES) č. 1/2003.¹⁶

16 — Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. ES L 1, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205). Ako vyplýva z jeho článku 45 druhého odseku, toto nariadenie sa uplatňuje od 1. mája 2004.

17. Svojím šiestym, siedmym, ôsmym a deviatym odvolacím dôvodom Solvay poukazuje na viaceré otázky súvisiace s uplatňovaním článku 82 ES v tejto veci.

1. Úvodné poznámky

18. Skôr, než sa budem zaoberať výhradami spoločnosti Solvay, považujem za potrebné uviesť dve stručné poznámky týkajúce sa po prvé príslušných hmotnoprávných ustanovení a po druhé relevantnosti niektorých vyhlásení Komisie v oblasti politiky hospodárskej súťaže.

19. Po prvé, pokiaľ ide o príslušné hmotnoprávne ustanovenia, Solvay odkazuje výlučne na článok 102 ZFEÚ. Vzhľadom na to, že je potrebné zohľadniť právny rámec platný v čase prijatia sporného rozhodnutia, považujem za vhodnejšie odkazovať na článok 82 ES.¹⁷ To však nič nemení na právnom posúdení odvolania, keďže obe ustanovenia sú

17 — Keďže sporné rozhodnutie bolo prijaté v decembri 2000, spravuje sa Zmluvou ES v znení Amsterdamskej zmluvy, ktorá bola podpísaná 2. októbra 1997 a nadobudla účinnosť 1. mája 1999.

v rozsahu relevantnom pre prejednávanú vec v podstate totožné.

20. Pokiaľ ide o oznámenia Komisie týkajúce sa politiky hospodárskej súťaže, Solvay vo svojom odvolaní viackrát odkazuje na oznámenie Komisie z roku 2009 s názvom „Usmernenie o prioritách Komisie v oblasti presadzovania práva pri uplatňovaní článku 82 Zmluvy o ES na prípady zneužívania dominantného postavenia podnikov na vylúčenie konkurentov z trhu“.¹⁸

21. Toto oznámenie nemožno na účely posúdenia tohto odvolania brať do úvahy. Je irelevantné, ako chce Komisia v budúcnosti formovať svoju politiku v oblasti hospodárskej súťaže týkajúcu sa článku 102 ZFEÚ (pôvodný článok 82 ES). Po prvé totiž prípadné nové usmernenie pre uplatňovanie uvedeného článku 82 ES môže mať význam iba pre budúce rozhodnutia, a nie pre právne posúdenie už prijatého rozhodnutia. Po druhé aj v prípade zmeny svojej administratívnej praxe by mala Komisia naďalej postupovať v medziach stanovených Zmluvami v zmysle ich výkladu zo strany Súdneho dvora.¹⁹

18 — Ú. v. EÚ C 45, s. 7.

19 — K tomu pozri návrhy, ktoré som predniesla 23. marca 2006 vo veci British Airways/Komisia (rozsudok Súdneho dvora z 15. marca 2007, C-95/04 P, Zb. s. I-2331), bod 28.

2. O vymedzení relevantného geografického trhu (šiesty odvolací dôvod)

22. Šiestym odvolacím dôvodom, ktorý smeruje proti bodom 252 až 259 napadnutého rozsudku, sa napádajú úvahy Všeobecného súdu týkajúce sa vymedzenia relevantného geografického trhu.

23. Solvay v podstate vytýka Všeobecnému súdu, že nedostatočne odôvodnil napadnutý rozsudok: po prvé odôvodnenie rozsudku je nejasné a rozporuplné (prvá časť šiesteho odvolacieho dôvodu); po druhé toto odôvodnenie je nedostatočné a neodpovedá na početné tvrdenia, ktoré odvolateľka uviedla v prvostupňovom konaní (druhá časť šiesteho odvolacieho dôvodu). Tento odvolací dôvod je teda primárne založený na porušení povinnosti Všeobecného súdu náležite odôvodniť svoje rozsudky (článok 36 v spojení s článkom 53 prvým odsekom štatútu Súdneho dvora).

a) Prvá časť šiesteho odvolacieho dôvodu

24. Prvá časť šiesteho odvolacieho dôvodu je založená na určitých terminologických nejasnostiach sporného rozhodnutia. V tomto rozhodnutí Komisia vymedzila relevantný geografický trh ako „Spoločenstvo (s výnimkou

Spojeného kráľovstva a Írska“²⁰, ale použila aj pojmy ako „západná Európa“, „západné krajiny Európy“ alebo „Spoločenstvo“.²¹ Ak by Komisia v napadnutom rozhodnutí použila jasnú a jednotnú terminológiu, súdy Únie by sa nepochybne nemuseli zaoberať rôznymi tvrdeniami týkajúcimi sa tejto otázky.

25. Solvay tvrdí, že z napadnutého rozsudku nie je zrejmé, či Všeobecný súd zastával názor, že pojmy „Spoločenstvo“, „Spoločenstvo s výnimkou Spojeného kráľovstva a Írska“, „západná Európa“ a „západné krajiny Európy“ sa prekrývajú, alebo že si odporujú.

26. Táto výhrada pri bližšej analýze neobstojí.

27. Podľa ustálenej judikatúry musia byť z odôvodnenia rozsudku jasne a nepochybne zrejmé úvahy Všeobecného súdu tak, aby sa dotknuté osoby mohli oboznámiť s dôvodmi prijatého rozhodnutia a aby Súdny dvor mohol vykonať svoje preskúmanie.²²

20 — Odôvodnenie č. 136 sporného rozhodnutia citované v bode 251 napadnutého rozsudku.

21 — Pozri odôvodnenia citované v bode 253 napadnutého rozsudku.

22 — Rozsudky Súdneho dvora zo 14. mája 1998, Rada/de Nil a Impens, C-259/96 P, Zb. s. I-2915, body 32 a 33; zo 17. mája 2001, IECC/Komisia, C-449/98 P, Zb. s. I-3875, bod 70; z 2. apríla 2009, France Télécom/Komisia, C-202/07 P, Zb. s. I-2369, bod 29, a zo 14. októbra 2010, Deutsche Telekom/Komisia, C-280/08 P, Zb. s. I-9555, bod 136.

28. Z bodov 251 až 254 napadnutého rozsudku v ich vzájomnej súvislosti jasne a nepochybne vyplýva, že Všeobecný súd jednotlivé pojmy *nijako* obsahovo nerozlišil.

29. Vo svojej analýze Všeobecný súd vychádzal z vymedzenia relevantného geografického trhu Komisiou, ktorá ho vymedzila ako „Spoločenstvo s výnimkou Spojeného kráľovstva“.²³ V rámci prvostupňového konania Všeobecný súd navyše požiadal Komisiu, aby mu potvrdila, či sa pojmy „západná Európa“, „západné krajiny Európy“ a „Spoločenstvo“ uvedené v rôznych častiach sporného rozhodnutia týkajú toho istého geografického trhu, čiže „Spoločenstva s výnimkou Spojeného kráľovstva a Írska“.²⁴ Všeobecný súd okrem toho zdôraznil, že vymedzenie relevantného geografického trhu ako „Spoločenstva s výnimkou Spojeného kráľovstva a Írska“ v odôvodnení č. 136 napadnutého rozhodnutia „nie je v rozpore s ostatnými odôvodneniami... rozhodnutia.“²⁵

30. Odôvodnenie napadnutého rozsudku je teda v bode napadnutom spoločnosťou Solvay jasné a bez rozporov. Je možné, že Solvay považuje analýzu Všeobecného súdu týkajúcu sa relevantného geografického trhu z vecného hľadiska za nesprávnu. Samotná okolnosť,

23 — Bod 251 napadnutého rozsudku.

24 — Body 252 a 253 napadnutého rozsudku.

25 — Bod 254 prvá veta napadnutého rozsudku.

že Všeobecný súd dospel k inému vecnému záveru ako odvolateľka, nemôže znamenať, že napadnutý rozsudok bol nedostatočne odôvodnený.²⁶ Výhrada založená na nedostatočnom odôvodnení preto nemôže uspieť.

vnútroštátne trhy za relevantné.“ Iba subsidiárne sa zaoberal otázkou vnútroštátnych trhov,²⁷ a to pre prípad, ak by Komisia, ako tvrdí Solvay, nesprávne vymedzila relevantný geografický trh ako „Spoločenstvo s výnimkou Spojeného kráľovstva a Írska“.²⁸

b) Druhá časť šiesteho odvolacieho dôvodu

31. V druhej časti šiesteho odvolacieho dôvodu Solvay vytýka Všeobecnému súdu, že neuviedol dôvody, na základe ktorých dospel k záveru, že vnútroštátne trhy sú relevantné pre posúdenie zákonnosti sporného rozhodnutia týmto súdom. Okrem toho Všeobecný súd neodpovedal na početné tvrdenia, ktoré Solvay v tejto súvislosti uviedla počas prvostupňového konania.

32. Táto časť šiesteho odvolacieho dôvodu nemôže uspieť z dvoch dôvodov.

33. Po prvé výhrada spoločnosti Solvay je založená na nesprávnom výklade napadnutého rozsudku. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Solvay, Všeobecný súd vôbec „[ne]považoval

34. Výhrada odvolateľky týkajúca sa vnútroštátnych trhov sa teda v konečnom dôsledku vzťahuje na tú časť odôvodnenia, ktorá nie je jeho nevyhnutnou súčasťou, ale ktorú treba považovať za nadbytočnú. Podľa ustálenej judikatúry sa takáto výhrada musí zamietnuť ako irelevantná.²⁹

35. Po druhé výhrada odvolateľky je založená na neprimeraných požiadavkách týkajúcich sa rozsahu povinnosti odôvodnenia rozsudkov vydaných v prvostupňovom konaní. Povinnosť odôvodnenia nevyžaduje, aby Všeobecný súd vypracoval odôvodnenie, ktoré by vyčerpávajúcim spôsobom rozoberalo jednotlivú všetky úvahy vyjadrené účastníkmi sporu, a odôvodnenie teda môže byť implicitné, avšak pod podmienkou, že

26 — Rozsudky Súdneho dvora zo 7. júna 2007, Wunenburger/Komisia, C-362/05 P, Zb. s. I-4333, bod 80, a z 20. mája 2010, Gogos/Komisia, C-583/08 P, Zb. s. I-3129, bod 35.

27 — To vyplýva osobitne z bodu 259 napadnutého rozsudku.

28 — Pozri v tejto súvislosti opäť odôvodnenie č. 136 sporného rozhodnutia a bod 251 napadnutého rozsudku.

29 — Rozsudky Súdneho dvora z 18. marca 1993, Parlament/Frederiksen, C-35/92 P, Zb. s. I-991, bod 31; z 25. januára 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel/Komisia, ďalej len „Sumitomo“, C-403/04 P a C-405/04 P, Zb. s. I-729, bod 106; z 2. apríla 2009, Bouygues a Bouygues Télécom/Komisia, C-431/07 P, Zb. s. I-2665, body 148 a 152, a Deutsche Telekom/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 22, bod 108.

umožní dotknutým osobám oboznámit sa s dôvodmi, pre ktoré Všeobecný súd neprijal ich tvrdenia, a poskytne Súdnemu dvoru dostatok informácií, aby mohol vykonať svoje preskúmanie.³⁰

trh nesprávne (čiže ako Spoločenstvo s výnimkou Spojeného kráľovstva a Írska, a nie ako jednotlivé vnútroštátne trhy), takáto vada by nemohla odôvodniť zrušenie sporného rozhodnutia.³³ Takýto jasný zaver nebolo potrebné bližšie vysvetliť.

36. Je síce pravda, že Všeobecný súd musí vo svojom rozsudku preskúmať všetky namietané porušenia práv.³¹ V rozsiahlych veciach hospodárskej súťaže však súdy Únie vzhľadom na svoje obmedzené zdroje nemôžu podrobne skúmať každé tvrdenie účastníkov konania, vrátane okrajových tvrdení. V takom prípade postačuje, ak Všeobecný súd zrozumiteľne, hoci aj stručne, uvedie, z akého dôvodu považuje sporné rozhodnutie Komisie z právneho hľadiska za správne.

c) O niektorých ďalších tvrdeniach uvedených v rámci šiesteho odvolacieho dôvodu

37. Všeobecný súd v tomto prípade tieto požiadavky splnil: uviedol, že aj v prípade, ak by sa vnútroštátne trhy považovali za relevantné trhy, Solvay mala dominantné postavenie v každom zo štátov, v ktorom sa mala dopustiť porušenia článku 82 ES.³² Všeobecný súd z toho logicky vyvodil, že aj v prípade, ak by Komisia vymedzila relevantný geografický

38. V rámci šiesteho odvolacieho dôvodu Solvay namieta porušenie článku 102 ZFEÚ (článok 82 ES). Výhrady uvedené v tejto súvislosti nemajú vo vzťahu k nedostatkom odôvodnenia, ktoré namieta Solvay, samostatný obsah, takže ich nie je potrebné osobitne rozoberať. V tejto súvislosti primerane platia úvahy týkajúce sa namietaných nedostatkov odôvodnenia uvedené vyššie.³⁴

39. Solvay navyše tvrdí, že Všeobecný súd skreslil skutkový stav veci a dôkazy. Táto výhrada tiež nemá samostatný obsah. Solvay najmä nespĺňa požiadavky, ktoré podľa ustálenej judikatúry vyplývajú z článku 256

30 — Rozsudky Súdneho dvora z 9. septembra 2008, FIAMM a FIAMM Technologies/Rada a Komisia, C-120/06 P a C-121/06 P, Zb. s. I-6513, bod 96; zo 16. júla 2009, Komisia/Schneider Electric, C-440/07 P, Zb. s. I-6413, bod 135; Gogos/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 26, bod 30, a zo 16. decembra 2010, AceaElectrabel/Komisia, C-480/09 P, Zb. s. I-13355, bod 77.

31 — Rozsudok Súdneho dvora z 25. októbra 2007, Komninou a i./Komisia, C-167/06 P, Zb. s. I-141*, bod 22.

32 — Bod 258 napadnutého rozsudku.

33 — Bod 259 napadnutého rozsudku.

34 — Pozri body 24 až 37 týchto návrhov.

ZFEÚ, článku 58 ods. 1 štatútu Súdneho dvora a článku 112 ods. 1 prvého pododseku písm. c) rokovacieho poriadku Súdneho dvora³⁵; v odvolaní sa presne neuvádzajú skutočnosti, ktoré Všeobecný súd údajne skreslil, a nie sú v ňom preukázané vady posúdenia, ktoré pri posudzovaní Všeobecného súdu viedli k tomuto skresleniu.

ktoré nemusia nevyhnutne zodpovedať obvyklým geografickým alebo politickým pojmom, hoci to nie je najvhodnejšie. Ako totiž Komisia správne uvádza, relevantný geografický trh je v súťažnom práve funkčným pojmom, ktorého vymedzenie je založené najmä na ekonomických úvahách.

d) Predbežný záver

40. Napokon Solvay namieta porušenie článku 299 ods. 1 ES (pôvodný článok 227 ods. 1 Zmluvy EHS), ktorý vymedzoval územie Európskeho spoločenstva.³⁶ Vzhľadom na toto ustanovenie je údajne nesprávne považovať pojmy „Spoločenstvo“, „západná Európa“ a „západné krajiny Európy“ za rovnocenné.

42. Šiesty odvolací dôvod je teda v celom rozsahu nedôvodný.

41. Táto argumentácia tiež nie je presvedčivá. Je síce pravda, že v bežnej reči geografický alebo politický pojem „západné krajiny Európy“ nie je rovnocenný územiu vtedajšieho Európskeho spoločenstva. V rozhodnutí vo veci hospodárskej súťaže však Komisia (a následne aj súdy Únie) môžu použiť vlastné pojmy,

3. O dominantnom postavení spoločnosti Solvay (siedmy odvolací dôvod)

43. Siedmy odvolací dôvod sa týka dominantného postavenia spoločnosti Solvay a smeruje proti bodom 275 až 305 napadnutého rozsudku. Solvay zastáva názor, že Všeobecný súd sa nemal stotožniť s konštatovaniami Komisie týkajúcimi sa dominantného postavenia tejto spoločnosti na trhu. Všeobecný súd tým údajne porušil svoju povinnosť odôvodnenia (článok 36 v spojení s článkom 53 prvým

35 — Rozsudky Súdneho dvora zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, ďalej len „Aalborg Portland“, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 50; Komninou a i./Komisia, citovaný v poznámke pod čiarou 31, bod 41, a zo 17. júna 2010, Lafarge/Komisia, C-413/08 P, Zb. s. I-5361, bod 16.

36 — Presnejšie ide o vymedzenie územnej pôsobnosti Zmluvy E(H)S.

odsekom štatútu Súdneho dvora), ako aj článok 102 ZFEÚ (článok 82 ES).

b) O existencii dominantného postavenia na jednotlivých vnútroštátnych trhoch (druhá časť siedmeho odvolacieho dôvodu)

a) O odkazoch spoločnosti Solvay na svoj šiesty odvolací dôvod

46. Druhá časť siedmeho odvolacieho dôvodu sa týka požiadaviek, ktoré sa vzťahujú na preukázanie existencie dominantného postavenia.

44. V prvej časti siedmeho odvolacieho dôvodu, ako aj vo viacerých pasážach druhej a tretej časti tohto odvolacieho dôvodu, Solvay v podstate iba odkazuje na svoju analýzu v rámci šiesteho odvolacieho dôvodu. Tvrdí, že vzhľadom na existenciu pochybností týkajúcich sa vymedzenia relevantného geografického trhu Všeobecný súd nemohol konštatovať existenciu dominantného postavenia „na trhu Spoločenstva“.³⁷

i) O namietanom obmedzení posúdenia Všeobecného súdu na podiely na trhu

47. Solvay po prvé tvrdí, že Všeobecný súd porušil článok 102 ZFEÚ (článok 82 ES) tým, že dospel k záveru o existencii jej dominantného postavenia na rôznych vnútroštátnych trhoch iba na základe podielov na týchto trhoch, pričom nezohľadnil iné relevantné faktory.

45. Výhrady uvedené v tejto súvislosti v celom rozsahu závisia od posúdenia šiesteho odvolacieho dôvodu, na ktorý prevažne odkazujú. Z toho vyplýva, že ak sa prvá časť šiesteho odvolacieho dôvodu, ako navrhujem,³⁸ zamietne, musí sa zamietnuť aj prvá časť siedmeho odvolacieho dôvodu. Je potrebné zamietnuť aj pasáže druhej a tretej časti, ktoré iba nadväzujú na otázku vymedzenia trhu.

48. Táto argumentácia nie je presvedčivá. Vychádza zo zjavne nesprávneho výkladu napadnutého rozsudku.

49. Všeobecný súd vôbec neobmedzil svoje posúdenie na podiely na trhu. V prvej fáze naopak poukázal na judikatúru, podľa ktorej existencia dominantného postavenia

37 — Bod 283 napadnutého rozsudku.

38 — Pozri vyššie uvedené body 24 až 30 a 38 týchto návrhov.

vyplýva v zásade zo splnenia viacerých okolností, ktoré samy osebe nie sú nevyhnutne rozhodujúce.³⁹

50. V druhej fáze však Všeobecný súd správne vychádzal z toho, že veľmi veľké podiely na trhu sú samy osebe, okrem výnimočných okolností, dôkazom existencie dominantného postavenia.⁴⁰ Okrem toho tiež správne uviedol, že podiel na trhu vo výške 50 % je sám osebe, okrem výnimočných okolností, dôkazom existencie dominantného postavenia.⁴¹

51. V tretej fáze Všeobecný súd napokon analyzoval viaceré skutočnosti uvedené počas prvostupňového konania, ktoré podľa spoločnosti Solvay predstavujú výnimočné okolnosti, ktoré môžu spochybnit domnienku dominantného postavenia.⁴²

52. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Solvay, teda Všeobecný súd skúmal aj iné faktory ako len podiely na trhu. Všeobecný súd svoje odôvodnenie obmedzil na domnienku dominantného postavenia vyplývajúcu z podielov na trhu vyšších alebo rovných 50 % a toto

odôvodnenie zavŕšil skúmaním prípadných výnimočných okolností. Takýto prístup úplne zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z článku 82 ES (článok 102 ZFEÚ) a relevantnej judikatúre.

ii) O namietanej chýbajúcej odpovedi na rôzne tvrdenia uvedené spoločnosťou Solvay

53. Solvay po druhej vytýka Všeobecnému súdu, že neodpovedal na viaceré jej tvrdenia uvedené v prvostupňovom konaní. Tieto tvrdenia sa týkajú jednak rozdielu medzi podielmi na trhu spoločnosti Solvay a jej konkurentov a jednak výrobných kapacít. Solvay v podstate namieta porušenie povinnosti odôvodnenia.⁴³

54. Z dôvodov uvedených v súvislosti so šiestym odvolacím dôvodom⁴⁴ táto výhrada nemôže uspieť. Pokiaľ Všeobecný súd zaujme stanovisko a vyjadrí sa ku všetkým namietaným nezrovnalostiam, ako to urobil v tomto prípade, nie je povinný podrobne sa zaoberať každým bodom argumentácie účastníkov konania.

39 — Bod 276 napadnutého rozsudku, v ktorom je citovaný rozsudok Súdneho dvora zo 14. februára 1978, United Brands a United Brands Continental/Komisia, ďalej len „United Brands“, 27/76, Zb. s. 207, bod 66.

40 — Bod 277 napadnutého rozsudku, v ktorom je citovaný rozsudok Súdneho dvora z 13. februára 1979, Hoffmann-La Roche/Komisia, ďalej len „Hoffmann-La Roche“, 85/76, Zb. s. 461, bod 41.

41 — Bod 279 napadnutého rozsudku, v ktorom je citovaný rozsudok Súdneho dvora z 3. júla 1991, AKZO/Komisia, C-62/86, Zb. s. I-3359, bod 60.

42 — Body 286 až 304 napadnutého rozsudku.

43 — Rozsudok Gogos/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 26, bod 29; pozri v rovnakom zmysle už rozsudky Súdneho dvora z 1. októbra 1991, Vidrányi/Komisia, C-283/90 P, Zb. s. I-4339, a zo 17. decembra 1992, Moritz/Komisia, C-68/91 P, Zb. s. I-6849, body 37 až 39.

44 — Body 35 a 36 týchto návrhov.

iii) O namietanom nedostatočnom preukázaní podielov na trhu

55. Solvay napokon tvrdí, že podiely na trhu, na základe ktorých sa mala preukázať existencia jej dominantného postavenia, neboli náležite preukázané.

56. Túto výhradu treba bez ďalšieho skúmania zamietnuť ako neprípustnú, pretože spochybňuje posúdenie skutkového stavu a dôkazov vykonané Všeobecným súdom, na ktoré sa právomoc Súdneho dvora v odvolacom konaní nevzťahuje.⁴⁵

c) O namietanej existencii výnimočných okolností (tretia časť siedmeho odvolacieho dôvodu)

57. V tretej časti siedmeho odvolacieho dôvodu Solvay vytýka Všeobecnému súdu, že neodpovedal na jej tvrdenia týkajúce sa existencie výnimočných okolností, ktoré podľa tejto spoločnosti preukazujú neexistenciu jej dominantného postavenia.

58. Táto výhrada je úplne nepodložená. Až devätnásť bodov napadnutého rozsudku⁴⁶ je venovaných skúmaniu prípadnej existencie výnimočných okolností a súvisiacej argumentácii spoločnosti Solvay.

i) O požiadavkách vzťahujúcich sa na odôvodnenie napadnutého rozsudku

59. Ako už bolo uvedené, povinnosť odôvodnenia nevyžaduje, aby Všeobecný súd vypracoval odôvodnenie, ktoré by vyčerpávajúcim spôsobom rozoberalo jednotlivu všetky úvahy vyjadrené účastníkmi sporu, a odôvodnenie teda môže byť implicitné, avšak pod podmienkou, že umožní dotknutým osobám oboznámiť sa s dôvodmi, pre ktoré Všeobecný súd neprijal ich tvrdenia, a poskytnie Súdnemu dvoru dostatok informácií, aby mohol vykonať svoje preskúmanie.⁴⁷

60. Je možné, že Solvay sa z vecného hľadiska nestotožňuje s analýzou Všeobecného súdu, na základe ktorej vylúčil existenciu výnimočných okolností. Táto skutočnosť však sama osebe ešte neznamená, že napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený.⁴⁸

45 — Rozsudky Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, body 47 až 49; Wunenberger/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 26, bod 66; Sumitomo, už citovaný v poznámke pod čiarou 29, bod 38, a Komisia/Schneider Electric, už citovaný v poznámke pod čiarou 30, bod 103.

46 — Body 286 až 304 napadnutého rozsudku.

47 — Pozri judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 30 týchto návrhov.

48 — Pozri vyššie uvedený bod 30 a poznámku pod čiarou 26 týchto návrhov.

61. Na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľka, Všeobecný súd nevyklúčil existenciu výnimočných okolností iba na základe odkazu na veľké podiely na trhu spoločnosti Solvay. Všeobecný súd sa totiž v predmetnej pasáži rozsudku zaoberal mnohými ďalšími faktormi, ako je údajná možnosť nahradenia výrobkov spoločnosti Solvay⁴⁹ a otázka údajnej vyrovnávacej sily zákazníkov.⁵⁰

rozhodnutie Komisie pre údajné nedostatočné odôvodnenie v súvislosti s vyrovnávacou silou zákazníkov spoločnosti Solvay.

62. S výhradou prípadného skreslenia, ktoré v tomto prípade nebolo namietané, navyše neprislúcha Súdnemu dvoru nahrádzať svojím vlastným posúdením posúdenie skutkového stavu, ktoré uskutočnil Všeobecný súd v súvislosti s údajnou existenciou výnimočných okolností.⁵¹

64. Táto výhrada tiež nemôže uspieť.

ii) O požiadavkách vzťahujúcich sa na odôvodnenie sporného rozhodnutia

63. Na okraj tejto tretej časti siedmeho odvolacieho dôvodu Solvay vytyka Všeobecnému súdu, že porušil článok 296 ZFEÚ (pôvodný článok 253 ES) tým, že nespochybnil sporné

65. Podľa ustálenej judikatúry odôvodnenie vyžadované článkom 253 ES (článok 296 ZFEÚ) musí byť prispôbené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala, umožňujúce dotknutým osobám pochopiť dôvody prijatia opatrenia a príslušnému súdu umožniť preskúmať tento akt.⁵²

66. Pôvodca takeého aktu však nemusí zaujať postoj k zjavne druhoradým skutočnostiam alebo predvídať možné námietky.⁵³ Rovnako ako Všeobecný súd v napadnutom rozsudku, ani Komisia nebola povinná odpovedať v spornom rozhodnutí na každé tvrdenie spoločnosti Solvay.

49 — Všeobecný súd sa zaoberal najmä „možnosťou nahradiť uhličitan sodný hydroxidom sodným a sklenenými črepni“ (body 295 až 298 napadnutého rozsudku).

50 — Body 299 až 303 venované „konkurenčnému tlaku, ktorý [spoločnosti Solvay] spôsobovali zákazníci.“

51 — Pozri v tejto súvislosti judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 45.

52 — Rozsudky Súdneho dvora z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 63; z 10. júla 2008, Bertelsmann a Sony Corporation of America/Impala, ďalej len „Impala“, C-413/06 P, Zb. s. I-4951, bod 166, a Deutsche Telekom/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 22, bod 130.

53 — Rozsudky Súdneho dvora z 25. októbra 2005, Nemecko a Dánsko/Komisia, nazývaný „Feta“, C-465/02 a C-466/02, Zb. s. I-9115, bod 106, a Impala, už citovaný v poznámke pod čiarou 52, bod 167.

iii) O namietanom porušení článku 102 ZFEÚ (článok 82 ES)

a) O „skupinovej“ zľave poskytnutej spoločnosti Saint-Gobain (ôsmy odvolací dôvod)

67. V rámci tejto tretej časti siedmeho odvolacieho dôvodu Solvay viackrát namieta porušenie článku 102 ZFEÚ (článok 82 ES). Na toto ustanovenie však odkazuje bez bližšieho vysvetlenia, a to v rámci namietaného nedostatku odôvodnenia.⁵⁴ Takáto výhrada nemá samostatný obsah, takže ju netreba osobitne rozoberať.

d) Predbežný záver

68. Siedmy odvolací dôvod teda treba zamietnuť sčasti ako neprípustný a sčasti ako nedôvodný.

4. O zneužití dominantného postavenia spoločnosťou Solvay (ôsmy a deviaty odvolací dôvod)

69. Ôsmy a deviaty odvolací dôvod je založený na údajnom nesprávnom právnom posúdení týkajúcom sa konštatovania Komisie o zneužití dominantného postavenia spoločnosti Solvay.

70. Predmetom ôsmeho odvolacieho dôvodu je „skupinová“ zľava vo výške 1,5%, ktorú Solvay poskytla v „tajnom protokole“ francúzskemu podniku Saint-Gobain ako jednému z najväčších zákazníkov. V spornom rozhodnutí Komisia so schválením Všeobecného súdu označila toto správanie za zneužitie dominantného postavenia spoločnosti Solvay.⁵⁵ Solvay v tejto súvislosti napáda posúdenie Všeobecného súdu v bodoch 348 až 358 napadnutého rozsudku: Všeobecný súd údajne nesprávne charakterizoval predmetnú „skupinovú“ zľavu ako zneužívajúcu vernostnú zľavu, ktorá je v rozpore s článkom 82 ES.⁵⁶

71. Solvay konkrétne namieta jednak porušenie článku 102 ZFEÚ (článku 82 ES) a jednak porušenie povinnosti odôvodnenia prvostupňových rozhodnutí (článok 36 v spojení s článkom 53 prvým odsekom štatútu Súdneho dvora). Namietané porušenie uvedenej povinnosti odôvodnenia však v porovnaní s namietanými hmotnoprávnymi pochybeniami nemá samostatný obsah. Solvay sa totiž v skutočnosti nestotožňuje s posúdením Všeobecného súdu, pokiaľ ide o posúdenie „skupinovej“ zľavy, z *vecného hľadiska*. Ako však už bolo uvedené, rozdielného

54 — V rámci siedmeho odvolacieho dôvodu sú často použité formulácie ako „napadnutý rozsudok riadne neodôvodňuje svoje rozhodnutie a navyše porušuje článok 102 ZFEÚ“

55 — Odôvodnenia č. 161 až 165 sporného rozhodnutia a bod 48 napadnutého rozsudku.

56 — Pozri najmä body 354, 355 a 358 napadnutého rozsudku.

vecného posúdenia sa povinnosť odôvodnenia netýka,⁵⁷ takže bez ďalšieho skúmania treba výhradu založenú na nedostatočnom odôvodnení zamietnuť. Preto sa budem nižšie zaoberať ôsmym odvolacím dôvodom iba z hľadiska údajného porušenia článku 82 ES (článku 102 ZFEÚ).

i) O tvrdení založenom na neexistencii výhradnosti

72. Solvay po prvé vytýka Všeobecnému súdu, že dospel k nesprávnemu záveru, že „skupinová“ zľava poskytnutá spoločnosti Saint-Gobain mala povahu vernostnej zľavy. Všeobecný súd údajne nevzal do úvahy skutočnosť, že Solvay v čase skutkových okolností pokrývala iba 67 % potreby spoločnosti Saint-Gobain v Európe a vo Francúzsku dokonca iba 15 %. Za týchto okolností „skupinová“ zľava poskytnutá spoločnosťou Solvay nesusúvisela s výhradnou alebo takmer výhradnou povahou zásobovania spoločnosti Saint-Gobain, hoci takáto súvislosť je podľa odvolateľky nevyhnutým predpokladom existencie zneužívajúcej vernostnej zľavy.

73. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že Solvay sa usiluje touto argumentáciou dosiahnuť, aby Súdny dvor nahradil svojím vlastným posúdením posúdenie skutkového stavu a dôkazov zo strany Všeobecného súdu, čo však v odvolacom konaní nemôže urobiť. Táto

výhrada je však v skutočnosti založená na tom, že Všeobecný súd pri posudzovaní „skupinovej“ zľavy nezohľadnil jedno kritérium, ktoré Solvay považuje za rozhodujúce z právneho hľadiska, a to kritérium výhradnej alebo takmer výhradnej povahy zásobovania príjemcu zľavy podnikom s dominantným postavením na trhu. Otázka, či je toto kritérium výhradnosti právne relevantné pre existenciu zneužitia v zmysle článku 82 ES, je právnou otázkou, ktorá podlieha preskúmaniu zo strany Súdneho dvora v odvolacom konaní.⁵⁸

74. Solvay zastáva názor, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva zásada, podľa ktorej poskytnutie vernostnej zľavy predstavuje zakázanú obchodnú praktiku iba v prípade, ak je spojené s výhradným alebo takmer výhradným zásobovaním zákazníka podnikom s dominantným postavením na trhu.

75. Tento názor je nesprávny. O tom svedčí skutočnosť, že Solvay odkazuje iba na rozsudok vydaný vo veci Hoffmann-La Roche.⁵⁹ Iné relevantné rozsudky Súdneho dvora týkajúce

57 — Pozri v tejto súvislosti bod 30 týchto návrhov a judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 26.

58 — Pozri v tomto zmysle tiež rozsudok Deutsche Telekom/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 22, body 77, 155 a 195, v ktorom Súdny dvor uznal prípustnosť rôznych výhrad, ktorými sa Všeobecnému súdu vytýkalo, že použil nesprávne právne kritériá; pozri aj rozsudky Sumitomo, už citovaný v poznámke pod čiarou 29, bod 40, Impala, už citovaný v poznámke pod čiarou 52, bod 117, a zo 16. decembra 2008, Masdar (UK)/Komisia, C-47/07 P, Zb. s. I-9761, bod 77.

59 — Už citovaný v poznámke pod čiarou 40.

sa zliav, najmä rozsudky vydané vo veciach nazývaných „Michelin I“⁶⁰ a „British Airways“⁶¹, vôbec nespomína, a to ani okrajovo.

76. Ako Súdny dvor zdôraznil, z judikatúry týkajúcej sa článku 86 Zmluvy EHS (článku 82 ES) nemožno vyvodiť, že prémie a zľavy poskytované podnikmi s dominantným postavením na trhu majú povahu zneužitia len za okolností opísaných v tejto judikatúre.⁶²

77. Zneužívajúca povaha zliav poskytovaných podnikmi s dominantným postavením na trhu sa posudzuje skôr podľa súhrnu okolností konkrétneho prípadu. V tejto súvislosti je potrebné vziať do úvahy najmä kritériá a pravidlá poskytovania zľavy.⁶³ Rozhodujúce je, či predmetné zľavy môžu mať *vylučujúci účinok*, čiže či jednak môžu sťažovať alebo dokonca znemožňovať prístup na trh konkurentom podniku s dominantným postavením na trhu a či jednak môžu sťažovať alebo dokonca znemožňovať jeho zmluvným partnerom

60 — Rozsudok Súdneho dvora z 9. novembra 1983, *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Komisija*, ďalej len „Michelin I“, 322/81, Zb. s. 3461.

61 — Rozsudok Súdneho dvora z 15. marca 2007, *British Airways/Komisija*, C-95/04 P, Zb. s. I-2331.

62 — Rozsudok *British Airways*, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, bod 64.

63 — Rozsudky *Michelin I*, už citovaný v poznámke pod čiarou 60, bod 73, a *British Airways*, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, bod 67.

výber spomedzi viacerých zdrojov zásobovania alebo obchodných partnerov.⁶⁴ Ďalej treba skúmať, či existuje objektívne ekonomické odôvodnenie poskytovaných zliav a premií.⁶⁵

78. Z judikatúry nevyplýva, že zľava má zneužívajúcu povahu iba v prípade, ak medzi zákazníkom a podnikom s dominantným postavením na trhu existuje výhradný alebo takmer výhradný vzťah. Naopak veci *Michelin I*⁶⁶ a *British Airways*⁶⁷ sa týkali systémov zliav alebo premií bez *akéhokoľvek* vzťahu výhradnosti tohto druhu.

79. Preto skutočnosť, že Všeobecný súd výslovne neuviedol, či zásobovanie spoločnosti *Saint-Gobain* spoločnosťou *Solvay* malo výhradnú alebo takmer výhradnú povahu, nepredstavuje právne pochybenie.⁶⁸

64 — Rozsudok *British Airways*, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, bod 68; pozri v tomto zmysle už rozsudok *Michelin I*, už citovaný v poznámke pod čiarou 60, bod 73.

65 — Rozsudok *British Airways*, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, body 69 a 84 až 86; všeobecne ku kritériu existencie objektívneho ekonomického odôvodnenia správania podniku s dominantným postavením na trhu pozri rozsudky *United Brands*, už citovaný v poznámke pod čiarou 39, bod 184; zo 16. septembra 2008, *Sot. Lélou kai Sia*, C-468/06 až C-478/06, Zb. s. I-7139, bod 39; z 11. decembra 2008, *Kanal 5 a TV 4*, C-52/07, Zb. s. I-9275, bod 47, a zo 17. februára 2011, *TeliaSonera*, C-52/09, Zb. s. I-527, body 31 a 75.

66 — Rozsudok *Michelin I*, už citovaný v poznámke pod čiarou 60, najmä bod 72; pozri tiež rozsudok *British Airways*, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, bod 65.

67 — Rozsudok *British Airways*, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, body 3 až 9.

68 — V napadnutom rozsudku (body 349 až 352) Všeobecný súd iba konštatoval, že „skupinová“ zľava vo výške 1,5 % sa vzťahovala na „všetky nákupy uhličitanu sodného skupiny *Saint-Gobain* od spoločnosti *Solvay* v Európe.“ To však nevyhnutne neznamená, že skupina *Saint-Gobain* pokrývala celú alebo takmer celú svoju potrebu uhličitanu sodného v Európe prostredníctvom spoločnosti *Solvay*.

80. Iba pre úplnosť dodávam, že je irelevantná aj – nedostatočne podložená – argumentácia spoločnosti Solvay týkajúca sa neprimeranej formálnosti a neexistencie ekonomického základu judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa vernostných zliav. Ako som už totiž uviedla, Súdny dvor posudzuje systémy zliav podľa súhrnu okolností konkrétneho prípadu a výslovne pripúšťa možnosť objektívneho ekonomického odôvodnenia.⁶⁹ Takýto prístup nie je ani zďaleka formalistický.

ii) O tvrzení založenom na malej výške „skupinovej“ zľavy

81. Solvay po druhej tvrdí, že výška „skupinovej“ zľavy bola príliš malá nato, aby mohla ovplyvniť rozhodovanie skupiny Saint-Gobain. Všeobecný súd údajne nepreukázal, do akej miery zľava poskytnutá spoločnosťou Solvay mohla konkrétne ovplyvniť správanie skupiny Saint-Gobain.

82. V bode 355 napadnutého rozsudku sa Všeobecný súd otázkou protisúťažných účinkov „skupinovej“ zľavy zaoberal skutočne len veľmi stručne. Jeho strohé konštatovanie, podľa ktorého „aj malá výška vernostnej zľavy má vplyv na podmienky hospodárskej súťaže,“ však treba vnímať v súvislosti s analýzou, ktorá tomuto konštatovaniu predchádza. Všeobecný súd okrem iného zdôraznil,

že Solvay poskytla „skupinovú“ zľavu nezávisle od akýkoľvek dôvodov založených na ekonomických výhodách, akými sú efektívnosť a úspory z rozsahu, a táto zľava sa vzťahovala na všetky množstvá uhličitanu sodného, ktoré skupina Saint-Gobain v Európe nakupovala od spoločnosti Solvay.⁷⁰

83. Judikatúra pripúšťa, že takéto zľavy môžu mať vylučujúci protisúťažný účinok. Ako uviedol Súdny dvor, záväzok zmluvných partnerov voči podniku s dominantným postavením na trhu a tlak, ktorý je na nich vyvíjaný, môžu byť osobitne silné v prípade, že zľava či prémia nezodpovedajú len zvýšeniu obratu týkajúcemu sa kúpy alebo predaja výrobkov tohto podniku uskutočnených jeho zmluvnými partnermi počas zohľadňovaného obdobia, ale vzťahujú sa tiež na celkový obrat týkajúci sa tejto kúpy či tohto predaja.⁷¹

84. Okrem toho pre konkurentov podniku s dominantným postavením na trhu je osobitne ťažké prísť s ponukou, ktorá bude

69 — Rozsudok *British Airways*, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, najmä body 67, 69 a 84 až 86.

70 — Body 349, 352 a 354 napadnutého rozsudku.

71 — Rozsudok *British Airways*, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, bod 73.

výhodnejšia ako zľavy alebo prémie založené na celkovom objeme predaja. Z dôvodu svojho citeľne väčšieho trhového podielu predstavuje podnik s dominantným postavením vo všeobecnosti nezanedbateľného obchodného partnera na trhu. Zľavy alebo prémie poskytované takýmto podnikom na základe celkového obratu majú najčastejšie, v absolútnych číslach, väčší význam ako štedrejšie ponuky jeho konkurentov. Na to, aby títo konkurenti pritiahli zmluvných partnerov podniku s dominantným postavením alebo aby od nich dostali dostatočný objem objednávok, museli by im ponúknuť podstatne vyššie zľavy alebo prémie.⁷²

85. Zľavy alebo provízie, ktoré podľa judikatúry predstavovali zneužitie, v niektorých prípadoch nepresahovali 1%,⁷³ takže boli z percentuálneho hľadiska dokonca nižšie ako „skupinová“ zľava vo výške 1,5% posudzovaná v prejednávanej veci.

86. V tejto súvislosti sa konštatovanie Všeobecného súdu, podľa ktorého „aj malá výška vernostnej zľavy má vplyv na podmienky hospodárskej súťaže“, vzhľadom na okolnosti

prípadu nejaví ako nesprávne. Je založené na primeraných ekonomických úvahách.

iii) O tvrdení založenom na neexistencii účinku na hospodársku súťaž

87. Solvay po tretie napáda konštatovanie Všeobecného súdu, podľa ktorého táto spoločnosť nepredložila dôkaz o postoji pobočiek skupiny Saint-Gobain. Ide o argumentáciu, ktorú Solvay obhajovala v prvostupňovom konaní a podľa ktorej sa pobočkám tejto skupiny v jednotlivých štátoch podarilo dojednať si výhodnejšie zmluvné podmienky, dokonca až zrušiť svoju zmluvu so spoločnosťou Solvay, ako to bolo v prípade spoločnosti Saint-Gobain France.⁷⁴

88. Všeobecný súd skutočne zamietol toto tvrdenie ako nedostatočne podložené.⁷⁵ Nemá však význam, či Solvay predložila dostatok dôkazov na podporu svojej argumentácie, keďže táto argumentácia bola v každom prípade irelevantná, ako správne uviedol Všeobecný súd.⁷⁶ Protisúťažnú povahu obchodnej praxe podniku s dominantným postavením na trhu totiž nemožno vylúčiť iba na

72 — Rozsudok British Airways, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, bod 75.

73 — Pozri rozsudok British Airways, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, bod 9, podľa ktorého každá cestovná kancelária v Spojenom kráľovstve mohla získať v prípade leteniek na vnútroštátne lety okrem základnej provízie dodatočnú províziu „až do výšky 1%“.

74 — Bod 346 napadnutého rozsudku.

75 — Bod 357 napadnutého rozsudku.

76 — V bode 357 napadnutého rozsudku Všeobecný súd zdôraznil, že toto tvrdenie „sa neodvoláva na výnimočnú okolnosť, ktorá by odôvodňovala správanie považované za zneužitie dominantného postavenia.“

základe toho, že vyplýva z vôle zákazníka,⁷⁷ a už vôbec nie na základe toho, že zákazníkovi sa vhodným rokováním⁷⁸ podarilo od tohto podniku dosiahnuť ďalšie výhody.

v bodoch 397 až 402 napadnutého rozsudku, pokiaľ ide o diskriminačnú povahu obchodných praktík spoločnosti Solvay v zmysle článku 82 druhého odseku písm. c) ES.

89. Tretie tvrdenie spoločnosti Solvay teda tiež nemôže uspieť.

i) Prvá časť deviateho odvolacieho dôvodu

iv) Predbežný záver

90. Ôsmy odvolací dôvod je v celom rozsahu nedôvodný.

92. V prvej časti deviateho odvolacieho dôvodu Solvay napáda osobitne body 397 až 400 napadnutého rozsudku, pričom tvrdí, že Všeobecný súd skreslil jej podania v prvostupňovom konaní a porušil článok 102 druhý odsek písm. c) ZFEÚ [článok 82 druhý odsek písm. c) ES].

b) O diskriminačnej povahe praktík spoločnosti Solvay (deviaty odvolací dôvod)

— O namietanom skreslení podaní spoločnosti Solvay

91. Deviaty odvolací dôvod sa týka posúdenia, ktoré Všeobecný súd vykonal

93. Odvolateľka po prvé napáda pasáž napadnutého rozsudku, v ktorej Všeobecný súd vychádza z hypotézy, podľa ktorej Solvay nespochybnila konštatovania týkajúce sa zliav uplatňovaných vo Francúzsku.⁷⁹ Podľa spoločnosti Solvay je toto tvrdenie v rozpore so znením jej žaloby a jej repliky v prvostupňovom konaní, ktoré Všeobecný súd teda skreslil.

77 — Rozsudky Hoffmann-La Roche, už citovaný v poznámke pod čiarou 40, bod 89, AKZO/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 41, bod 149, a z 27. apríla 1994, Almelo, C-393/92, Zb. s. I-1477, bod 44, a uznesenie Súdneho dvora z 28. septembra 2006, Unilever Bestfoods/Komisia, C-552/03 P, Zb. s. I-9091, bod 129 *in fine*.

78 — Pozri v tejto súvislosti odôvodnenie č. 84 sporného rozhodnutia, ktoré cituje samotná Solvay a podľa ktorého „Saint-Gobain (k zjavnej nespokojnosti spoločnosti Solvay) využívala svoje zastúpenie vo viacerých krajinách s cieľom vyvíjať tlak na zníženie cenových rozdielov uplatňovaných spoločnosťou Solvay.“

79 — Pozri najmä bod 397 napadnutého rozsudku.

94. Podľa ustálenej judikatúry o skreslenie ide vtedy, keď sa bez predloženia nových dôkazov hodnotenie existujúcich dôkazov javí ako zjavne nesprávne.⁸⁰ V kontexte argumentácie účastníkov konania v prvostupňovom konaní to znamená, že o jej skreslenie môže ísť iba v prípade, ak ju Všeobecný súd pochopil zjavne nesprávne, alebo ak pri jej reprodukování pozmenil jej zmysel.

95. Tomuto záveru v tomto prípade nenasvedčujú dostatočné skutočnosti.

96. Ako Solvay sama uznáva,⁸¹ úvahy týkajúce sa jednotlivých krajín uvedené v žalobe, ktorú predložila v prvostupňovom konaní, sa týkali nemeckého trhu. Solvay inak iba všeobecne spochybnila konštatovanie, že zľavy, ktoré uplatňovala, možno považovať za vernostné zľavy. Žaloba ani replika predložená v prvostupňovom konaní neobsahovali analýzu týkajúcu sa osobitne francúzskeho trhu. Pasáže z tejto repliky, na ktoré Solvay osobitne poukazuje,⁸² sa tiež len okrajovo dotýkali

francúzskeho trhu a v každom prípade nesúviseli s otázkou diskriminácie obchodných partnerov posudzovanou v tejto veci.⁸³

97. Za týchto okolností nemožno vytýkať Všeobecnému súdu, že zjavne nesprávne pochopil argumentáciu spoločnosti Solvay, alebo že pri jej reprodukování pozmenil jej zmysel. Výhradu skreslenia teda treba zamietnuť.

— O hmotnoprávnej vade

98. Solvay navyše namieta porušenie článku 102 druhého odseku písm. c) ZFEÚ [článku 82 druhého odseku písm. c) ES], ktoré podľa nej vyplýva z bodov 398 a 400 napadnutého rozsudku. Všeobecný súd údajne nesprávne opomenul preskúmať otázku existencie súťažného vzťahu medzi demonštratívne uvedenými zákazníkmi spoločnosti Solvay, a to jednak medzi dvoma francúzskymi zákazníkmi (Durand a Perrier) a jednak medzi nemeckými výrobcami dutého skla a plochého skla.

99. Komisia napáda *prípustnosť tejto výhrady* z dôvodu, že Solvay v prvostupňovom konaní

80 — Rozsudky Súdneho dvora z 18. januára 2007, PKK a KNK/Rada, C-229/05 P, Zb. s. I-439, bod 37; z 22. novembra 2007, Sniace/Komisia, C-260/05 P, Zb. s. I-10005, bod 37, a Lafarge/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 17.

81 — Body 329 a 330 odvolania.

82 — Solvay odkazuje na body 375 a 387 repliky, ktorú predložila v prvostupňovom konaní.

83 — Body 464 až 474 repliky predloženej v prvostupňovom konaní sa týkali otázky diskriminácie, avšak neobsahovali úvahy, ktoré by sa konkrétne týkali Francúzska.

nenamietala nijaké porušenie článku 102 druhého odseku písm. c) ZFEÚ; Solvay iba uviedla, že výrobcovia plochého skla a dutého skla nepôsobia na tom istom trhu, a teda nie sú v porovnateľnej situácii, s cieľom vylúčiť samotnú existenciu diskriminácie.

100. Musím sa priznať, že túto námietku považujem za mimoriadne formalistickú a málo presvedčivú. Sporné rozhodnutie v súvislosti s diskriminačnou povahou zliav poskytovaných spoločnosťou Solvay výslovne odkazuje na článok 82 druhý odsek písm. c) ES.⁸⁴ Je teda samozrejmé, že aj otázku diskriminácie posudzovanú Všeobecným súdom treba vnímať v súvislosti s týmto článkom, aj keď naň účastníci konania vo svojich podaniach už výslovne neodkázali.⁸⁵

101. Okrem toho je pravda, že podľa článku 42 ods. 2 v spojení s článkom 118 rokovacieho poriadku Súdneho dvora je neprípustné uvádzať v odvolacom konaní nové dôvody. Odvolateľ však môže uviesť nové tvrdenia na podporu dôvodov uvedených v prvostupňovom konaní, osobitne v reakcii na stanovisko

Všeobecného súdu vyjadrené v napadnutom rozsudku.⁸⁶

102. Tak je to aj v tomto prípade: zo zhrnutia argumentácie účastníkov konania v napadnutom rozsudku vyplýva, že Solvay v prvostupňovom konaní už uviedla, že výrobcovia plochého skla pôsobili na inom trhu ako výrobcovia dutého skla.⁸⁷ Otázka posudzovaná v prvostupňovom konaní, či predmetné podniky pôsobili na rozdielnych trhoch, a otázka vznesená v odvolacom konaní, či existuje medzi týmito podnikmi súťažný vzťah, sú dvoma stranami tej istej mince. Preto argumentácia, ktorú Solvay uviedla v odvolaní v súvislosti so súťažným vzťahom, predstavuje iba rozšírenie tvrdení, ktoré už boli uvedené v prvostupňovom konaní.

103. Okrem toho cieľom tejto výhrady spoločnosti Solvay nie je nabádať Súdny dvor k novému posúdeniu skutkového stavu, ktoré je v odvolacom konaní neprípustné. Spor sa naopak týka otázky, či tým, že neposúdil prípadný súťažný vzťah medzi výrobcami plochého skla a výrobcami dutého skla, Všeobecný súd nezohľadnil kritérium, ktoré bol povinný uplatniť v rámci článku 82 druhého odseku písm. c) ES. Ide o právnu otázku,

⁸⁴ — Odôvodnenie č. 180 sporného rozhodnutia.

⁸⁵ — V každom prípade Všeobecný súd v súvislosti s otázkou diskriminácie odkazuje na článok 82 druhý odsek písm. c) ES (pozri bod 396 napadnutého rozsudku).

⁸⁶ — Pozri rozsudky Súdneho dvora PKK a KNK/Rada, už citované v poznámke pod čiarou 80, body 64 a 66, a z 11. decembra 2008, Komisia/Département du Loiret, C-295/07 P, Zb. s. I-9363, bod 99; v tomto zmysle tiež rozsudok Súdneho dvora z 10. septembra 2009, Akzo Nobel a i./Komisia, C-97/08 P, Zb. s. I-8237, body 38 a 39, a bod 28 návrhov, ktoré som predniesla v tejto veci 23. apríla 2009.

⁸⁷ — Bod 393 *in fine* napadnutého rozsudku.

ktorá podlieha preskúmaniu Súdneho dvora v odvolacom konaní.⁸⁸

104. Pokiaľ ide o dôvodnosť tejto výhrady, treba v prvom rade pripomenúť, že článok 82 druhý odsek písm. c) ES [článok 102 druhý odsek písm. c) ZFEÚ] upravuje dvojfázové skúmanie. Formulácia „čím ich v hospodárskej súťaži znevýhodňujú“ má vlastný normatívny obsah a nepredstavuje len vysvetľujúci dodatok deklaratórnej povahy.⁸⁹

105. Na splnenie podmienok uplatnenia článku 82 druhého odseku písm. c) ES je preto potrebné zistiť, že správanie podniku s dominantným postavením na trhu je nielen diskriminačné, ale že smeruje aj k skresleniu tohto súťažného vzťahu, teda k narušeniu súťažného postavenia jednej časti obchodných partnerov tohto podniku oproti ostatným.⁹⁰

106. Článok 82 druhý odsek písm. c) ES je založený na myšlienke, že obchodné správanie podniku s dominantným postavením na trhu nesmie skresľovať hospodársku súťaž na hlavnom alebo nadväzujúcom trhu, teda hospodársku súťaž medzi dodávateľmi alebo zákazníkmi tohto podniku. Zmluvní partneri tohto podniku nesmú byť znevýhodňovaní alebo znevýhodňovaní v rámci ich vzájomnej hospodárskej súťaže.⁹¹

107. V kontexte prejednávanej veci to znamená, že na účely posúdenia podľa článku 82 druhého odseku písm. c) ES Všeobecný súd nemohol opomenúť zohľadniť súťažné podmienky medzi jednotlivými zákazníkmi spoločnosti Solvay. Porušenie článku 82 druhého odseku písm. c) ES zo strany spoločnosti Solvay by bolo možné konštatovať iba v prípade, ak by jej zákazníci boli vo vzájomnom súťažnom vzťahu, v tomto prípade nie na trhu s uhličitanom sodným, ale na jednom alebo viacerých nadväzujúcich trhoch so sklom. V dôsledku toho Všeobecný súd právne pochybil, keď v bode 400 napadnutého rozsudku považoval za relevantný iba trh s uhličitanom sodným, a nie trh so sklom.

108. Je pravda, že na preukázanie existencie zneužitia v zmysle článku 82 druhého odseku písm. c) ES postačuje zistiť, že správanie podniku s dominantným postavením na trhu

88 — Pozri v tejto súvislosti vyššie uvedený bod 73 a judikatúru citovanú v bode 58 týchto návrhov.

89 — K tomu pozri návrhy, ktoré som predniesla vo veci *British Airways*, už citované v poznámke pod čiarou 19, bod 124.

90 — Rozsudky *British Airways*, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, bod 144, a *Kanal 5 a TV 4*, už citovaný v poznámke pod čiarou 65, bod 44; pozri v tomto zmysle už rozsudky Súdneho dvora zo 16. decembra 1975, *Suiker Unie a i./Komisia*, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, Zb. s. 1663, body 523 a 524, a *United Brands*, už citovaný v poznámke pod čiarou 39, body 232 až 234.

91 — Rozsudok *British Airways*, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, bod 143.

vzhľadom na všetky okolnosti prípadu smeruje k narušeniu hospodárskej súťaže medzi týmito obchodnými partnermi. V takej situácii nemožno požadovať, aby sa navyše predložil dôkaz o vyčíslenom skutočnom zhoršení súťažného postavenia jednotlivých obchodných partnerov.⁹² Komisia na to správne poukázala.

109. Záver, že súťažná situácia na nadväzujúcom trhu, na ktorom pôsobia zákazníci podniku s dominantným postavením na trhu, je úplne irelevantná, ku ktorému došiel Všeobecný súd, však predstavuje právne pochybenie.

110. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, toto právne pochybenie nemožno relativizovať tvrdením, že predmetní francúzski zákazníci Durant a Perrier, rovnako ako nemeckí zákazníci v odvetvi plochého skla a dutého skla, predstavovali osobitné prípady. Ak Všeobecný súd na základe výhrady vznesenej účastníkom konania skúma prípadné nesprávne posúdenie osobitných prípadov uvedených v spornom rozhodnutí, je povinný pri tomto skúmaní vychádzať z právne

relevantných kritérií. V tomto prípade to však nebolo tak.

111. Z rozsudkov Hoffmann-La Roche⁹³ a Michelin I⁹⁴ nevyplýva opačný záver. Časti týchto rozsudkov, ktoré Komisia uviedla na podporu svojho stanoviska, sa netýkajú konkrétne uplatňovania článku 82 druhého odseku písm. c) ES,⁹⁵ alebo obsahujú všeobecné úvahy týkajúce sa zneužívajúcej povahy systémov zliav uplatňovaných podnikmi s dominantným postavením na trhu.

112. Okrem toho aj z rozsudku týkajúceho sa letiskových poplatkov v Portugalsku, časť ktorého Komisia cituje, vyplýva, že súťažný vzťah medzi obchodnými partnermi podniku s dominantným postavením na trhu má význam. V tomto rozsudku Súdny dvor výslovne poukázal na „neodôvodnenú ekonomickú výhodu“, ktorú mohli získať príjemcovia zliav „v porovnaní so svojimi konkurentmi“.⁹⁶

113. Prvá časť deviateho odvolacieho dôvodu je teda dôvodná.

92 — Rozsudok British Airways, už citovaný v poznámke pod čiarou 61, bod 145.

93 — Rozsudok Hoffmann-La Roche, už citovaný v poznámke pod čiarou 40, bod 90.

94 — Rozsudok Michelin I, už citovaný v poznámke pod čiarou 60, bod 85; v tomto rozsudku bola vylúčená samotná existencia diskriminácie, takže otázka znevýhodnenia v hospodárskej súťaži už nebola relevantná.

95 — V čase predmetných skutkových okolností článok 86 druhý odsek písm. c) Zmluvy EHS.

96 — Rozsudok Súdneho dvora z 29. marca 2001, Portugalsko/Komisia, C-163/99, Zb. s. I-2613, bod 52.

ii) Druhá časť deviateho odvolacieho dôvodu

114. Druhá časť deviateho odvolacieho dôvodu osobitne smeruje proti bodu 401 napadnutého rozsudku. Táto pasáž rozsudku sa týka argumentácie, ktorú Solvay uviedla v prvostupňovom konaní v súvislosti s údajne nízkym podielom uhličitanu sodného na nákladoch výrobcov skla. Všeobecný súd v tejto súvislosti uviedol, že Solvay „nepodporil“ toto „tvrdenie“, ktoré „nemá takú povahu, aby mohlo spochybníť diskriminačnú povahu praktík, ktoré sú vytýkané [spoločnosti Solvay].“ Solvay tvrdí, že Všeobecný súd tým jednak skreslil jej podania predložené v prvostupňovom konaní a jednak porušil povinnosť odôvodnenia podľa článku 36 v spojení s článkom 53 prvým odsekom štátútu Súdneho dvora, ako aj článok 102 druhý odsek písm. c) ZFEÚ [článok 82 druhý odsek písm. c) ES].

— O namietanom skreslení podaní spoločnosti Solvay

115. Výhrada založená na skreslení podaní sa javí byť nepodložená. Nič nenasvedčuje tomu,

že by Všeobecný súd zjavne nesprávne pochopil písomnosti žalobkyne v prvostupňovom konaní, alebo že by pozmenil ich zmysel⁹⁷. Pripomínam, že Solvay v prvostupňovom konaní tvrdila, že uhličitan sodný predstavuje najdôležitejšiu surovinu pri výrobe skla, hoci jeho cena predstavuje len 2 až 6 % priemernej predajnej ceny skla. Všeobecný súd túto argumentáciu presne reprodukoval.⁹⁸ Skutočnosť, že Všeobecný súd v napadnutom rozsudku výslovne nepoukázal na doplňujúce informácie, ktoré uviedla Solvay vo svojej replike, sama osebe neznamená, že Všeobecný súd skreslil obsah argumentácie spoločnosti Solvay uvedenej v tejto súvislosti.

— O nedostatočnom odôvodnení

116. Inak je to v prípade výhrady založenej na nedostatočnom odôvodnení. Ako už bolo uvedené, z odôvodnenia rozsudku musia byť jasne a nepochybné zrejmé úvahy Všeobecného súdu, aby sa dotknuté osoby mohli oboznámiť s dôvodmi prijatého rozhodnutia a aby Súdny dvor mohol vykonať svoje preskúmanie.⁹⁹ Ani pri mimoriadnej benevolencii

97 — Ku kritériu preukázania skreslenia argumentácie účastníkov konania pozri vyššie uvedený bod 94 týchto návrhov.

98 — Táto argumentácia je zhrnutá v bode 394 napadnutého rozsudku.

99 — Pozri judikatúru citovanú vyššie v poznámke pod čiarou 22.

bod 401 napadnutého rozsudku tieto požiadavky nespĺňa.

celkom možné, že v prospech takého tvrdenia svedčia náležité vecné dôvody,¹⁰² no tieto nie sú v napadnutom rozsudku ani naznačené.

117. Všeobecný súd vôbec nevysvetlil, prečo zastáva názor, že tvrdenia, ktoré Solvay uviedla v súvislosti s nízkou cenou uhličitanu sodného pre výrobcov skla, nie sú „podložené“. Z odôvodnenia rozsudku najmä nie je zrejmé, či Všeobecný súd vôbec vzal do úvahy argumentáciu, ktorú Solvay uviedla vo svojej replike predloženej v prvostupňovom konaní. V tejto replike Solvay na podporu svojho tvrdenia týkajúceho sa nízkych nákladov uviedla antidumpingové nariadenie Komisie,¹⁰⁰ podľa ktorého podiel uhličitanu sodného na režijnej cene skla tvorí 8 %.¹⁰¹

118. Všeobecný súd tiež neuviedol, prečo údajne nízky podiel uhličitanu sodného na režijnej cene skla „nemá takú povahu, aby moh[ol] spochybniť diskriminačnú povahu praktík, ktoré sú vytykané [spoločnosti Solvay].“ Je

119. Zastával Všeobecný súd názor, že cena dôležitej suroviny *nie je nikdy relevantná* na účely posúdenia prípadnej diskriminácie medzi zákazníkmi podniku s dominantným postavením na trhu? Alebo sa domnieval, že *taký podiel, aký uviedla Solvay* (2 až 6 % predajnej ceny), nemá nijaký vplyv na diskriminačnú povahu predmetných obchodných praktík? A ak áno, prečo? Niekoľko viet v odôvodnení rozsudku mohlo – a malo – poskytnúť potrebné vysvetlenia.

120. Analýza Všeobecného súdu v bode 401 napadnutého rozsudku čitateľovi rozsudku neumožňuje pochopiť, prečo boli tvrdenia, ktoré uviedla Solvay v súvislosti s nízkou cenou uhličitanu sodného pre výrobcov skla, zamietnuté. Súdny dvor preto tiež nemôže

100 — Nariadenie Komisie (ES) č. 823/95 Komisie z 10. apríla 1995, ktorým sa ukladá dočasné antidumpingové clo na dovoz uhličitanu sodného pochádzajúceho zo Spojených štátov amerických [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 83, s. 8).

101 — Relevantná časť odôvodnenia č. 62 nariadenia č. 823/95 znie: „sóda (zloženie po recyklácii) predstavuje najviac 8 % ceny tony skla [*neoficiálny preklad*].“

102 — Ku skresleniu hospodárskej súťaže medzi obchodnými partnermi podniku s dominantným postavením na trhu môže dôjsť aj v prípade, ak nedôjde k ovplyvneniu najdôležitejších súťažných faktorov medzi týmito partnermi. Výhody poskytované určitému zákazníkovi podniku s dominantným postavením na trhu týkajúce sa sekundárnych nákladových faktorov mu môžu tiež poskytnúť súťažné výhody v porovnaní s ostatnými zákazníkmi tohto podniku. Článok 82 druhý odsek písm. c) ES [článok 102 druhý odsek písm. c) ZFEÚ] najmä nevyžaduje *značné* znevýhodnenie v hospodárskej súťaži. Taký restriktívny výklad tohto ustanovenia by mal za následok podstatné oslabenie účinnosti pravidiel hospodárskej súťaže Únie. Bolo by to v rozpore so základnou zásadou otvoreného trhového hospodárstva s voľnou hospodárskou súťažou.

z tohto hľadiska rozsudok preskúmať. Z toho vyplýva, že odôvodnenie napadnutého rozsudku v jeho bode 401 je nedostatočné, takže druhú časť deviateho odvolacieho dôvodu treba uznať.

121. Vzhľadom na vyššie uvedené nie je potrebné ďalej skúmať výhradu založenú na porušení článku 102 druhého odseku písm. c) ZFEÚ. V každom prípade táto výhrada nemá samostatný obsah v porovnaní s nedostatočným odôvodnením, ktoré namieta Solvay.

iii) Predbežný záver

122. Z toho vyplýva, že deviaty odvolací dôvod je čiastočne dôvodný.

B — O zákaze použitia dôkazov získaných pri šetrení vykonanom v apríli 1989 (druhý odvolací dôvod)

123. Svojím druhým odvolacím dôvodom, ktorý smeruje proti bodom 218 až 230 napadnutého rozsudku, Solvay namieta porušenie článku 14 ods. 3 a 20 ods. 1 nariadenia č. 17 (prvá a druhá časť druhého odvolacieho

dôvodu). Táto spoločnosť navyše vytýka Všeobecnému súdu, že skreslil skutkový stav a dôkazy (tretia časť druhého odvolacieho dôvodu).

124. Uvedený odvolací dôvod vyplýva z toho, že rozhodnutie prijaté Komisiou 5. apríla 1989, ktorým bolo nariadené šetrenie v priestoroch podnikov pôsobiach na európskom trhu s uhličitanom sodným, sa týkalo iba prípadných porušení článku 85 Zmluvy EHS (kartelové dohody alebo zosúladené postupy), zatiaľ čo v spornom rozhodnutí o uložení pokuty sa konštatovalo porušenie článku 86 Zmluvy EHS a/alebo článku 82 ES (zneužívanie dominantného postavenia). Podľa spoločnosti Solvay dôkazy získané pri šetrení súvisiacom s článkom 85 Zmluvy EHS nemohli slúžiť ako základ pre rozhodnutie podľa článku 86 Zmluvy EHS a/alebo článku 82 ES.

1. Prípustnosť druhého odvolacieho dôvodu

125. Komisia zastáva názor, že druhý odvolací dôvod je neprípustný z dôvodu, že je založený na tých istých výhradách, ktoré Solvay už uviedla v prvostupňovom konaní.

126. Táto námietka je nedôvodná.

127. Je pravda, že odvolateľ nemôže iba opakovať alebo doslovne reprodukovať dôvody a tvrdenia, ktoré už uviedol v konaní pred Všeobecným súdom.¹⁰³ Právnymi otázkami posudzovanými v prvostupňovom konaní sa možno v odvolacom konaní znovu zaoberať, pokiaľ účastník konania napadne výklad alebo uplatňovanie práva Únie Všeobecným súdom. Ak by totiž odvolateľ nemohol takto založiť svoje odvolanie na dôvodoch a tvrdeniach, ktoré už použil v konaní pred Všeobecným súdom, odvolacie konanie by bolo zbavené časti svojho zmyslu.¹⁰⁴

128. Vo svojom odvolaní sa Solvay podrobne zaoberá bodmi 218 až 230 napadnutého rozsudku a uvádza konkrétne výhrady voči úvahám Všeobecného súdu, pričom sa opiera o rozsudky Súdneho dvora. Možno teda vylúčiť, že by išlo iba o všeobecné opakovanie dôvodu uplatneného v prvostupňovom konaní.

129. V dôsledku toho prípustnosť druhého odvolacieho dôvodu nemožno dôvodne spochybňovať.

103 — Uznesenie Súdneho dvora z 26. apríla 1993, Kupka-Floridi/CES, C-244/92 P, Zb. s. I-2041, bod 10; rozsudky Súdneho dvora zo 4. júla 2000, Bergaderm a Goupil/Komisía, C-352/98 P, Zb. s. I-5291, bod 35, a France Télécom/Komisía, už citovaný v poznámke pod čiarou 22, bod 69.

104 — Rozsudky Súdneho dvora z 23. marca 2004, Európsky ombudsman/Lamberts, C-234/02 P, Zb. s. I-2803, bod 75, Bouygues a Bouygues Télécom/Komisía, už citovaný v poznámke pod čiarou 29, bod 112; z 21. septembra 2010, Švédsko a i./API a Komisía, C-514/07 P, C-528/07 P a C-532/07 P, Zb. s. I-8533, bod 116, a Deutsche Telekom/Komisía, už citovaný v poznámke pod čiarou 22, bod 25.

2. Dôvodnosť druhého odvolacieho dôvodu

a) O prvej a druhej časti druhého odvolacieho dôvodu (porušenie článku 14 ods. 3 a článku 20 ods. 1 nariadenia č. 17)

130. Podľa článku 20 ods. 1 nariadenia č. 17 možno informácie získané v rámci šetrenia vo veci práva hospodárskej súťaže nariadeného Komisiou použiť len na účely, pre ktoré boli vyžiadané. Toto ustanovenie teda jednak stanovuje, že dôkazy získané Komisiou sú určené na konkrétny účel, a jednak zakazuje ich použitie na iné účely.

131. V tomto prípade je pôsobnosť uvedenej účelovej určenia a zákazu použitia na iné účely sporná. Účastníci konania sa rozchádzajú v otázke, či na účely konštatovania zneužitia dominantného postavenia Komisia mohla vychádzať z dôkazov, ktoré predtým získala pri šetrení vykonanom v súvislosti s údajným porušovaním zákazu protisúťažných dohôd medzi podnikmi pôsobiacimi na tom istom trhu.

132. Zo znenia článku 20 ods. 1 nariadenia č. 17 nevyplývajú konkrétne relevantné

informácie. Treba teda vychádzať zo zmyslu a účelu tohto ustanovenia.

133. Je nesporné, že cieľom článku 20 ods. 1 nariadenia č. 17 je zabezpečiť ochranu práva na obhajobu podnikov, ktorých sa týkajú vyšetrovacie opatrenia vykonávané Komisiou.¹⁰⁵ Ako uviedol Súdny dvor, toto právo by bolo vážne ohrozené, ak by sa Komisia mohla vo vzťahu k podnikom odvolávať na dôkazy, ktoré síce boli získané počas šetrenia, ale nesúvisia s jeho predmetom a cieľom.¹⁰⁶

134. Predmet a cieľ daného šetrenia teda určuje pôsobnosť účelového určenia a zákazu použitia, ktoré sú uvedené v článku 20 ods. 1 nariadenia č. 17. Predmet a cieľ šetrenia vyplýva z vyšetrovacieho oprávnenia vymedzeného Komisiou.¹⁰⁷ Podľa článku 14 ods. 3 nariadenia č. 17 musí byť predmet a cieľ šetrenia uvedený v rozhodnutí Komisie o nariadení šetrenia, čo predstavuje základnú záruku práva na obhajobu dotknutých podnikov.¹⁰⁸

135. V tomto prípade rozhodnutie Komisie z 5. apríla 1989, na základe ktorého sa vykonalo šetrenie v priestoroch spoločnosti Solvay, odkazovalo iba na článok 85 Zmluvy EHS.¹⁰⁹ Podľa konštatovaní Všeobecného súdu teda Komisia chcela len prešetriť, či sa Solvay zúčastnila na karteloch alebo zosúladených postupoch. Nič nenapovedá tomu, že by existovalo podozrenie aj zo zneužitia dominantného postavenia.¹¹⁰

136. Solvay zo všetkých týchto skutočností vyvodzuje, že použitie dôkazov získaných pri šetrení na účely konštatovania zneužitia dominantného postavenia v zmysle článku 82 ES (pôvodného článku 86 Zmluvy EHS) nebolo prípustné.

137. Tento prístup ma nepresvedča.

138. Je pravda, že v rozhodnutí o nariadení šetrenia musí Komisia „jasne uviesť domnienky, ktoré chce overiť“¹¹¹. Cieľom tejto požiadavky je zabrániť tomu, aby Komisia vykonávala šetrenia úplne náhodne, bez konkrétneho podozrenia,¹¹² čo sa často označuje

105 — Rozsudky Súdneho dvora zo 17. októbra 1989, Dow Benelux/Komisia, ďalej len „Dow Benelux“, 85/87, Zb. s. 3137, bod 18, a z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, nazývaný „PVC II“, Č-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Zb. s. I-8375, bod 299.

106 — Rozsudky Dow Benelux, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 18, PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 300, a z 22. októbra 2002, Roquette Frères, C-94/00, Zb. s. I-9011, bod 48.

107 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Dow Benelux, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 17.

108 — Rozsudok Súdneho dvora z 21. septembra 1989, Hoechst/Komisia, ďalej len „Hoechst“, 46/87 a 227/88, Zb. s. 2859, bod 41; pozri tiež rozsudok Roquette Frères, už citovaný v poznámke pod čiarou 106, bod 47.

109 — Pozri bod 220 napadnutého rozsudku.

110 — Bod 222 napadnutého rozsudku.

111 — Rozsudok Hoechst, už citovaný v poznámke pod čiarou 108, bod 41 *in fine*.

112 — Návrhy ktoré predniesol generálny advokát Mischo 21. februára 1989 vo veci Hoechst, už citovanej v poznámke pod čiarou 108, bod 206.

anglickým pojmom „fishing expeditions“ (doslova „rybárske výpravy“).

k dodržiavaniu pravidiel hospodárskej súťaže ustanovených v Zmluvách a zabezpečiť, aby nedochádzalo k skresľovaniu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu.¹¹⁵

139. Povinnosť uviesť predmet a cieľ šetrenia však nemôže znamenať povinnosť s konečnou platnosťou vymedziť všetky ustanovenia, ktoré dotknuté podniky mohli porušiť. V tomto skorom štádiu vyšetrovania totiž Komisia ešte nie je povinná vykonať presnú právnu kvalifikáciu predpokladaných porušení.¹¹³

142. Za týchto okolností by bolo príliš reštriktívne a formalistické, ak by mal byť predmet a cieľ šetrenia vo veci hospodárskej súťaže vopred obmedzený na konkrétne hmotnoprávne ustanovenie výslovne uvedené vo vyšetrovacom oprávnení, s vylúčením akéhokoľvek iného ustanovenia.

140. V niektorých prípadoch môže byť mimoriadne zložité vopred posúdiť, či správanie podniku, ktorý má významné postavenie na trhu, predstavuje porušenie zákazu kartelov (článok 85 Zmluvy EHS, článok 81 ES a článok 101 ZFEÚ) alebo zneužitie dominantného postavenia (článok 86 Zmluvy EHS, článok 82 ES a článok 102 ZFEÚ). Komisia v tejto súvislosti správne poznamenáva, že vecná pôsobnosť zákazu kartelov a zákazu zneužitia sa môže prelínať.¹¹⁴

143. V rámci šetrenia vo veci hospodárskej súťaže je potrebné v prvom rade zistiť skutkový stav a získať dôkazy,¹¹⁶ ktoré sa týkajú napríklad existencie konkrétnej dohody medzi podnikmi alebo určitého správania na trhu, ako aj ekonomických úvah odôvodňujúcich tento skutkový stav.

141. Okrem toho základným cieľom šetrení, bez ohľadu na to, na základe ktorého ustanovenia boli vykonané, je prispieť

144. Komisia sa musí vyjadriť k právnej kvalifikácii skutočností, ktoré počas vyšetrovania zistila, až v oveľa neskoršej fáze správneho

113 — Rozsudok Hoechst, už citovaný v poznámke pod čiarou 108, bod 41 *in fine*.

114 — Komisia sa v tejto súvislosti odvoláva na rozsudok Súdu prvého stupňa z 23. októbra 2003, Van den Bergh Foods/Komisia, T-65/98, Zb. s. II-4653, ktorý bol potvrdený uznesením Súdneho dvora Unilever Bestfoods/Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 77.

115 — K právnemu stavu v čase prijatia sporného rozhodnutia pozri článok 3 ods. 1 písm. g) ES. Protokol č. 27 o vnútornom trhu a hospodárskej súťaži pripojený k Lisabonskej zmluve (Ú. v. EÚ 2010, C 83, s. 309) v podstate preberá tieto zásady, čo Súdny dvor nedávno potvrdil v súvislosti s článkom 102 ZFEÚ (rozsudok TeliaSonera Sverige, už citovaný v poznámke pod čiarou 65, body 20 až 22). Pozri aj článok 119 ods. 1 ZFEÚ (pôvodný článok 4 ES), podľa ktorého členské štáty a Unia dodržiavajú princíp otvoreného trhového hospodárstva s voľnou hospodárskou súťažou.

116 — Pozri v tomto zmysle tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Míscho vo veci Hoechst, už citované v poznámke pod čiarou 108, bod 174.

konania, a to po prvý raz predbežne v oznámení o výhradách a definitívne pri prijatí konečného rozhodnutia.¹¹⁷ Tým nie je dotknutá možnosť dotknutých podnikov brániť sa; tieto podniky naopak chráni práve oznámenie o výhradách a s ním súvisiace právo byť vypočutý.

postavenia, ktoré bolo konštatované v spornom rozhodnutí.¹¹⁹

145. Preto Všeobecný súd právne nepochybil, keď uviedol, že dokumenty získané pri šetrení v apríli 1989 bolo možné použiť aj v rámci sporného rozhodnutia, ktoré bolo prijaté na základe článku 82 ES.¹¹⁸

147. Táto výhrada tiež nie je dôvodná. Vychádza z nepresného výkladu napadnutého rozsudku.

b) O tretej časti druhého odvolacieho dôvodu (výhrada založená na skreslení skutkového stavu)

148. Odvolateľka opomína skutočnosť, že Všeobecný súd nepovažoval za podobné samotné porušenia uvedené v článku 85 Zmluvy EHS (článok 81 ES, článok 101 ZFEÚ) a článku 86 Zmluvy EHS (článok 82 ES, článok 102 ZFEÚ), ale len skutočnosti („konanie“), na základe ktorých Komisia vykonávala vyšetrovanie a z ktorých napokon aj vychádzala v spornom rozhodnutí.¹²⁰ Práve tieto skutočnosti, a nie ich právna kvalifikácia, sú rozhodujúce pre posúdenie, či Komisia porušila účelové určenie a zákaz použitia v zmysle článku 20 ods. 1 nariadenia č. 17.¹²¹

146. Solvay v rámci tohto druhého odvolacieho dôvodu tiež vytýka Všeobecnému súdu, že skreslil skutkový stav. Všeobecný súd údajne nesprávne vychádzal z podobnosti kartelových dohôd alebo zosúladených postupov, na ktorých bolo založené šetrenie vykonané v roku 1989, a zneužitia dominantného

149. Ako uviedol Všeobecný súd,¹²² pričom jeho konštatovanie nebolo spochybnené, tak vyšetrovacie oprávnenie týkajúce sa šetrenia

117 — Pozri v rovnakom zmysle návrhy ktoré predniesol generálny advokát Mischo vo veci Hoechst, už citované v poznámke pod čiarou 108, bod 176.

118 — Pozri najmä bod 228 napadnutého rozsudku.

119 — Podobná výhrada je naznačená už v závere tvrdení spoločnosti Solvay v rámci prvej časti druhého odvolacieho dôvodu.

120 — Bod 225 („konanie“) a bod 226 („skutočnosti“) napadnutého rozsudku.

121 — K tomu pozri tiež body 139 a 143 týchto návrhov.

122 — Body 223 a 224 napadnutého rozsudku.

z roku 1989, ako aj sporné rozhodnutie prijaté v roku 2000 sa týkalo najmä uzatvárania zmlúv o výhradnom nákupe. Vzhľadom na túto skutočnosť Všeobecný súd bez toho, aby sa dopustil právneho pochybenia, mohol vychádzať z toho, že sporné rozhodnutie dostatočne súvisí s predmetom a cieľom šetrenia z roku 1989,¹²³ takže nedošlo k porušeniu zákazu použitia dôkazov uvedeného v článku 20 ods. 1 nariadenia č. 17.

c) Predbežný záver

150. Druhý odvolací dôvod je teda v celom rozsahu nedôvodný.

C — O práve na obhajobu (tretí, štvrtý a piaty odvolací dôvod)

151. Tretí, štvrtý a piaty odvolací dôvod spoločnosti Solvay sú v podstate založené na porušení jej práva na obhajobu.

152. Dodržanie práva na obhajobu v každom konaní, ktoré môže viesť k uloženiu sankcií, najmä pokút alebo penále, predstavuje

základnú zásadu práva Únie, na ktorú Súdny dvor opakovane poukázal vo svojej judikatúre.¹²⁴ V súčasnosti je zakotvená aj v článku 41 ods. 2 písm. a) a v článku 48 ods. 2 Charty základných práv Únie.¹²⁵

153. Výhrady, ktoré vznikli Solvay v rámci tretieho, štvrtého a piateho odvolacieho dôvodu, majú zásadný význam a poskytujú Súdnemu dvoru možnosť spresniť svoju judikatúru týkajúcu sa práva na obhajobu v rámci správneho konania vo veciach hospodárskej súťaže.

154. Konanie, ktorého sa tieto tri odvolacie dôvody týkajú, prebiehalo takto:

— Pred prijatím prvého rozhodnutia Komisie o uložení pokuty v tejto veci v roku 1990 (rozhodnutie 91/299) bola Solvay vyzvaná, aby predložila svoje pripomienky na základe oznámenia o výhradách.¹²⁶ Spoločnosti Solvay však nebol

124 — Rozsudok Súdneho dvora zo 14. septembra 2010, Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisia a i., C-550/07 P, Zb. s. I-8301, bod 92; pozri tiež rozsudky Súdneho dvora z 2. októbra 2003, Thyssen Stahl/Komisia, ďalej len „Thyssen Stahl“, C-194/99 P, Zb. s. I-10821, bod 30, a z 3. septembra 2009, Papierfabrik August Koehler/Komisia, C-322/07 P, C-327/07 P a C-338/07 P, Zb. s. I-7191, bod 34.

125 — Charta základných práv Európskej únie bola slávnostne vyhlásená po prvý raz 7. decembra 2000 v Nice (Ú. v. ES C 364, s. 1) a po druhý raz 12. decembra 2007 v Štrasburgu (Ú. v. EÚ C 303, s. 1, a Ú. v. EÚ 2010, C 83, s. 389).

126 — Body 24 a 27 napadnutého rozsudku.

123 — Bod 226 napadnutého rozsudku.

poskytnutý skutočný prístup k spisu; dostala iba kópie dokumentov v jej neprospech, z ktorých Komisia vychádzala pri formulácii jednotlivých výhrad¹²⁷. Cieľom tohto postupu bolo „zjednodušiť konanie.“¹²⁸

spisu, konkrétne päť kartoték.¹³³ Komisia tiež nebola schopná poskytnúť Všeobecnému súdu úplný zoznam stratených dokumentov.¹³⁴

- V roku 2000, čiže pred prijatím druhého rozhodnutia o uložení pokuty, ktoré je v prejednávanej veci sporným rozhodnutím (rozhodnutie 2003/6), Solvay nebola znovu vypočutá¹²⁹ a tiež nemala prístup k spisu.¹³⁰

155. Za týchto okolností Solvay namieta jednak porušenie svojho práva na prístup k spisu (tretí a štvrtý odvolací dôvod, pozri nižšie časť 1) a jednak porušenie svojho práva byť vypočutý (piaty odvolací dôvod, pozri nižšie časť 2).

- Až v priebehu druhého konania pred Všeobecným súdom (vec T-57/01) Komisia predložila časť vyšetrovacieho spisu, v reakcii na opakované žiadosti Všeobecného súdu formou opatrení na zabezpečenie priebehu konania.¹³¹ Solvay mala možnosť nahliadnuť v kancelárii Všeobecného súdu do veľkého počtu dokumentov, ku ktorým nemala predtým prístup. Solvay tiež mala možnosť predložiť Všeobecnému súdu svoje pripomienky týkajúce sa užitočnosti dokumentov, do ktorých nahliadla, pre svoju obhajobu.¹³²

1. O práve na prístup k spisu (tretí a štvrtý odvolací dôvod)

- V konaní pred Všeobecným súdom Komisia musela priznať, že stratila zostatok

156. Právo na prístup k spisu ako prejav zásady dodržiavania práva na obhajobu znamená, že Komisia musí dotknutému podniku umožniť, aby preskúmal všetky písomnosti vo vyšetrovacom spise, ktoré môžu byť relevantné pre jeho obhajobu. K nim patria doklady v jeho prospech aj neprospech, s výhradou obchodných tajomstiev iných podnikov, interných dokumentov Komisie a iných dôverných informácií.¹³⁵

127 — Body 24, 450 a 451 napadnutého rozsudku.

128 — Bod 451 napadnutého rozsudku.

129 — Bod 43 napadnutého rozsudku a odôvodnenie č. 199 sporného rozhodnutia.

130 — Body 455 a 456 napadnutého rozsudku.

131 — Body 57 až 65 napadnutého rozsudku.

132 — Body 67 a 68 napadnutého rozsudku.

133 — Body 65, 66 a 462 napadnutého rozsudku.

134 — Body 66, 454 a 464 napadnutého rozsudku.

135 — Rozsudky Súdneho dvora Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 68, a z 1. júla 2010, Knauf Gips/Komisia, ďalej len „Knauf Gips“, C-407/08 P, Zb. s. I-6375, bod 22.

157. Je nesporné, že počas správneho konania Komisia poskytla spoločnosti Solvay iba dokumenty založené v spise, z ktorých vychádzala v spornom rozhodnutí týkajúcom sa tejto spoločnosti. Mnohé ďalšie dokumenty, ku ktorým mala mať Solvay prístup na základe zásady dodržiavania práva na obhajobu, jej neboli poskytnuté. Komisia tým porušila podstatnú procesnú záruku,¹³⁶ ktorá vyplýva z práva na dobrú správu vecí verejných.¹³⁷ Takéto porušenie nemožno napraviť iba poskytnutím prístupu k spisu počas sporového konania týkajúceho sa prípadnej žaloby o neplatnosť napadnutého rozhodnutia.¹³⁸

158. Účastníci konania sa v tomto štádiu konania rozchádzajú v otázke, či Všeobecný súd mal vzhľadom na túto procesnú vadu sporné rozhodnutie zrušiť. Podľa ustálenej judikatúry porušenie práva na prístup k spisu Komisie počas konania, ktoré predchádza prijatiu rozhodnutia, v zásade môže viesť k zrušeniu tohto rozhodnutia iba v prípade, ak došlo

k porušeniu práva na obhajobu dotknutého podniku.¹³⁹

159. Na rozdiel od Komisie a Všeobecného súdu Solvay zastáva názor, že došlo k porušeniu jej práva na obhajobu a na podporu svojho stanoviska uvádza viaceré tvrdenia. V tejto súvislosti odvolateľka vychádza najmä zo všeobecných zásad práva Únie týkajúcich sa dodržiavania práva na obhajobu, prezumpcie nevinu a rozdelenia dôkazného bremena. Solvay okrem toho namieta porušenie povinnosti odôvodnenia podľa článku 36 v spojení s článkom 53 prvým odsekom štatútu Súdneho dvora a porušenia článku 47 ods. 2, článku 48 a článku 52 ods. 3 Charty základných práv, ako aj článku 6 EDLP a článku 6 ods. 1 ZEÚ.

160. Solvay sa však vo svojej argumentácii bližšie zaoberá iba dodržiavaním práva na obhajobu a v menšej miere aj prezumpciou nevinu a povinnosťou odôvodnenia. Jej sporadické odkazy na Chartu základných práv, na článok 6 EDLP a na článok 6 ods. 1 ZEÚ

136 — Všeobecný súd v bodoch 453 až 456 napadnutého rozsudku tiež uznáva existenciu tejto procesnej vady.

137 — Pozri v tejto súvislosti článok 41 ods. 2 písm. b) Charty základných práv.

138 — Rozsudky Súdneho dvora z 8. júla 1999, Hercules Chemicals/Komisia, ďalej len „Hercules“, C-51/92 P, Zb. s. I-4235, bod 78; z 2. októbra 2003, Corus UK/Komisia, ďalej len „Corus UK“, C-199/99 P, Zb. s. I-11177, bod 128, PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 318, a Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 104; pozri tiež rozsudky Súdu prvého stupňa z 29. júna 1995, Solvay/Komisia, T-30/91, Zb. s. II-1775, bod 98, a ICI/Komisia, T-36/91, Zb. s. II-1847, bod 108.

139 — Rozsudky Súdneho dvora Hercules, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, bod 77, Corus UK, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, bod 127, a PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, body 317, 322 a 323.

nemajú samostatný obsah, takže sa nimi netreba podrobne zaoberať. Pokiaľ ide o článok 6 ods. 1 ZEÚ, stačí poznamenať, že toto ustanovenie ako také neobsahuje nijaké základné právo. Článok 6 EDLP sa priamo nevzťahuje na orgány Únie, pokiaľ Únia nepristúpi k EDLP,¹⁴⁰ ale prihliada sa naň pri výklade a uplatňovaní všeobecných právnych zásad a základných práv uznaných právom Únie, ktoré sú uvedené v odvolaní.¹⁴¹

dôvod, pozri písm. b)] a napokon budem skúmať výhrady týkajúce sa chýbajúcich častí spisu [tretí odvolací dôvod, pozri písm. c)].

a) Prípustnosť tretieho a štvrtého odvolacieho dôvodu

161. Na účely posúdenia výhrad spoločnosti Solvay týkajúcich sa dodržiavania práva na obhajobu, prezumpcie nevinu a povinnosti odôvodnenia navrhujem zaoberať sa nimi v poradí navrhnutom Komisiou, ktoré zodpovedá štruktúre napadnutého rozsudku. Preto sa najprv vyjadrím k prípustnosti tretieho a štvrtého odvolacieho dôvodu [pozri písm. a)], následne sa budem zaoberať výhradami týkajúcimi sa dokumentov prístupných v prvostupňovom konaní [štvrtý odvolací

162. Komisia napáda prípustnosť štvrtého odvolacieho dôvodu, ako aj časti tretieho odvolacieho dôvodu. Tvrdí, že posúdenie užitočnosti niektorých dokumentov pre obhajobu predmetného podniku je súčasťou posúdenia skutkového stavu a dôkazov, ktoré patrí do výlučnej právomoci Všeobecného súdu a v zásade nepodlieha preskúmaniu Súdneho dvora v odvolacom konaní.

163. Táto téza ma nepresvedča. V tomto prípade Súdny dvor nemá nahradiť svojím posúdením posúdenie Všeobecného súdu týkajúce sa užitočnosti jednotlivých dokumentov založených v spise.¹⁴² Má skôr overiť, či posúdenie skutkového stavu a dôkazov Všeobecným

140 — Článok 6 ods. 2 ZEÚ v znení Lisabonskej zmluvy.

141 — Pozri okrem mnohých ďalších rozsudok Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 64; v rovnakom zmysle rozsudky Súdneho dvora z 28. marca 2000, Krombach, C-7/98, Zb. s. I-1935, body 25 a 26; zo 14. februára 2008, Varec, C-450/06, Zb. s. I-581, body 44 a 46, a z 23. decembra 2009, Spector Photo Group a Van Raemdonck, C-45/08, Zb. s. I-12073, bod 43.

142 — To by skutočne prekračovalo jeho právomoc; k tomu pozri rozsudky PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, body 330 a 331, a Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 77 v spojení s bodom 76.

súdom bolo vykonané v súlade s príslušnými kritériami a zásadami. Ide o právnu otázku, ktorá podlieha preskúmaniu Súdneho dvora v odvolacom konaní.¹⁴³

b) O častiach spisu, do ktorých nebolo možné nahliadnúť v kancelárii Všeobecného súdu (štvrtý odvolací dôvod)

164. Štvrtý odvolací dôvod smeruje proti bodom 417 až 446 napadnutého rozsudku, ktoré sú venované užitočnosti dokumentov založených v spise, do ktorých Solvay nahliadla, pre jej obhajobu. Vzhľadom na to, že Všeobecný súd dospel k záveru, že táto užitočnosť sa nepreukázala, vyvodil z toho, že Komisia neporušila právo na obhajobu.¹⁴⁴

i) Prvá časť štvrtého odvolacieho dôvodu

165. V prvej časti štvrtého odvolacieho dôvodu sú uvedené dve výhrady voči napadnutému rozsudku, z ktorých jednu považujem za nedôvodnú, ale druhú za dôvodnú.

143 — Rozsudok Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 125; pozri tiež vyššie uvedený bod 73 týchto návrhov a judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 58.

144 — Bod 446 napadnutého rozsudku.

166. Odvolateľka po prvú zastáva názor, že Všeobecný súd mal posúdiť namietané porušenia práva na obhajobu v prvostupňovom konaní vopred, čiže pred skúmaním žalobných dôvodov založených na nesprávnom vecnom posúdení. V opačnom prípade hrozí, že Všeobecný súd bude pri posudzovaní užitočnosti jednotlivých dokumentov pre obhajobu podniku ovplyvnený svojimi závermi týkajúcimi sa vecného posúdenia sporného rozhodnutia.

167. Túto prvú výhradu treba zamietnuť. Ako správne uvádza Komisia, neexistuje logické poradie, ktoré by bolo potrebné dodržať pri skúmaní procesných žalobných dôvodov a vecných žalobných dôvodov.¹⁴⁵ (V rámci tretieho odvolacieho dôvodu bude potrebné ešte skúmať, či sa Všeobecný súd môže pri svojom vecnom posudzovaní procesných žalobných dôvodov nechať ovplyvniť výsledkom svojho posúdenia hmotnoprávných žalobných dôvodov uvedených podnikom.¹⁴⁶)

168. Odvolateľka po druhé vytýka Všeobecnému súdu, že príliš reštriktívne vyložil účel prístupu k spisu. Podľa nej Všeobecný súd nemal odmietnuť užitočnosť jednotlivých

145 — Súdny dvor už v niektorých prípadoch tiež skúmal hmotnoprávne otázky pred vznesenými procesnými výhradami; pozri napríklad rozsudky Corus UK, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, body 72 až 114 a 115 až 138, a z 18. septembra 2003, Volkswagen/Komisia, C-338/00 P, Zb. s. I-9189, body 38 až 105 a 106 až 117.

146 — Pozri nižšie uvedené body 197 až 200 týchto návrhov.

dokumentov pre jej obhajobu z dôvodu, že už poznala informácie uvedené v nich, alebo že sa týkali tvrdení, ktoré uviedla už skôr.

v jeho prospech, musí tento podnik iba preukázať, že jeho nesprístupnenie mohlo na jeho úkor ovplyvniť priebeh konania a obsah rozhodnutia Komisie.¹⁴⁹ Pritom stačí, aby podnik preukázal, že mohol použiť uvedené dokumenty, ktoré boli v jeho prospech, pre svoju obhajobu.¹⁵⁰

169. Na rozdiel od prvej výhrady je táto druhá výhrada dôvodná.

170. Účelom práva na prístup k spisu je zabezpečiť podnikom zúčastneným na správnom konaní, ktorým sa vytýka porušenie pravidiel hospodárskej súťaže (tieto podniky sa označujú aj pojmom „dotknuté podniky“) účinné uplatnenie ich práva na obhajobu.¹⁴⁷ Tento prístup im musí umožniť oboznámiť sa s dôkazmi uvedenými v spise Komisie, aby sa mohli na základe týchto dôkazov užitočne vyjadriť k záverom, ku ktorým Komisia dospela vo svojom oznámení o výhradách.¹⁴⁸ To prispieva aj k zabezpečeniu rovnosti zbraní medzi dotknutými podnikmi a Komisiou, a teda v konečnom dôsledku k spravodlivému správne konaniu.

172. Je zrejme, že to platí v prvom rade pre dokumenty, ktoré by dotknutému podniku umožnili uviesť v správnom konaní nové skutočnosti. V rozsudku Aalborg Portland Súdny dvor v tejto súvislosti poukázal na skutočnosti, „ktoré nezodpovedali záverom, ktoré v tejto fáze vyvodila Komisia, a teda mohli akokoľvek ovplyvniť posúdenie Komisie uvedené v prípadnom rozhodnutí, aspoň pokiaľ ide o závažnosť a dĺžku konania vytýkaného podniku, a teda výšku pokuty.“¹⁵¹

171. Ak dotknutému podniku nebol počas správneho konania poskytnutý dokument

173. Podľa môjho názoru však z rozsudku Aalborg Portland a z niektorých ďalších

147 — Rozsudky Hercules, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, bod 76; Corus UK, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, bod 126; PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 315, a z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisía, C-328/05 P, Zb. s. I-3921, bod 55.

148 — Rozsudky Hercules, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, bod 75; Corus UK, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, bod 125, a PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 315.

149 — Rozsudky Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 74, a Knauf Gips, už citovaný v poznámke pod čiarou 135, bod 23.

150 — Rozsudky PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, body 318 a 324; Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 75, a Knauf Gips, už citovaný v poznámke pod čiarou 135, bod 23.

151 — Rozsudok Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 75; pozri tiež rozsudok Knauf Gips, už citovaný v poznámke pod čiarou 135, bod 23 a bod 28 *in fine*, ktorý je založený na tom, že Komisia niektoré tvrdenia už zohľadnila v spornom rozhodnutí.

podobne formulovaných rozsudkov¹⁵² nemožno vyvodiť všeobecné obmedzenie účelu práva na prístup k spisu na zistenie nových skutočností. Naopak zastávam názor, že Súdny dvor nechcel vopred vylúčiť, a to už v rozsudku Aalborg Portland, možnosť využitia práva na prístup k spisu na iné účely najmä preto, lebo poukázal na skutočnosti, ktoré „teda mohli akokoľvek ovplyvniť“ posúdenie Komisie.¹⁵³

174. Ako Solvay správne uvádza, účelom práva na prístup k spisu nie je len umožniť dotknutému podniku uviesť v správnom konaní nové dôvody alebo nové tvrdenia. Prístup k spisu má totiž značný praktický význam, a to aj vzhľadom na to, že umožňuje dotknutému podniku porovnať svoje stanovisko v správnom konaní s pripomienkami tretích osôb, ako sú zákazníci, dodávatelia, konkurenti alebo združenia podnikov. Dotknutý podnik môže takéto pripomienky tretích osôb použiť najmä na lepšie podloženie svojich vlastných tvrdení voči Komisii.

175. Je zrejmé, že tvrdenia dotknutého podniku vo vzťahu ku Komisii môžu mať väčšiu váhu, ak môžu byť založené nielen na interných dokumentoch alebo zdrojoch tohto podniku alebo na verejne prístupných dokumentoch, ale môžu byť podporené aj dokumentmi, ktoré pochádzajú od tretích osôb, ktoré môžu obhajovať opačné záujmy.¹⁵⁴ V správnom konaní totiž nejde len o to, aby dotknutý podnik uviedol presvedčivé tvrdenia, ale aj o to, aby ich podložil a uviedol dostatočné dôkazy na podporu svojich tvrdení.

176. Všeobecný súd túto skutočnosť nezohľadnil, keď na viacerých miestach napadnutého rozsudku uviedol, že nesprístupnenie niektorých dokumentov počas správneho konania nemohlo na úkor spoločnosti Solvay ovplyvniť priebeh konania a obsah napadnutého rozhodnutia,

— pretože tejto spoločnosti „neboli neznáme“ informácie uvedené v predmetných dokumentoch,¹⁵⁵

152 — Pozri rozsudok Corus UK, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, bod 134, na ktorý poukazuje Komisia, ako aj rozsudok Knauf Gips, už citovaný v poznámke pod čiarou 135, bod 23 a bod 28 *in fine*.

153 — Rozsudok Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 75, nedávno potvrdený rozsudkom Knauf Gips, už citovaným v poznámke pod čiarou 135, bod 23.

154 — Komisia sa nesprávne zaoberala týmto dôležitým tvrdením odvolateľky iba v poznámke pod čiarou svojho vyjadrenia k odvolaniu, pričom ho označila za „paušálne“.

155 — Body 423 a 424 napadnutého rozsudku.

- pretože táto spoločnosť bola schopná sama poskytnúť určité informácie¹⁵⁶ bez toho, aby musela vychádzať z dokumentov svojich konkurentov,¹⁵⁷

ii) Druhá časť štvrtého odvolacieho dôvodu

- pretože táto spoločnosť už uviedla niektoré tvrdenia v iných dokumentoch¹⁵⁸ alebo

178. V druhej časti štvrtého odvolacieho dôvodu Solvay vytýka Všeobecnému súdu, že príliš prísne posúdil požiadavky na preukázanie porušenia práva na obhajobu. Odvolateľka v tejto súvislosti poukazuje na niektoré pasáže napadnutého rozsudku, v ktorých Všeobecný súd uviedol, že

- pretože Komisia už bola informovaná o skutkovom stave opísanom v týchto dokumentoch.¹⁵⁹

- Solvay „nepreukázala, že by nesprístupnenie [niektorých] dokumentov... ovplyvnilo na jej úkor priebeh konania a obsah napadnutého rozhodnutia,“¹⁶² a že

177. Právo na prístup k spisu musí dotknutému podniku umožniť, aby sa mohol *brániť lepšie*¹⁶⁰ ako v prípade, ak by sa mal brániť len vlastnými silami. Vzhľadom na svoju nepriemerane reštriktívnu analýzu účelu prístupu k spisu, ktorá nezohľadňuje vyššie uvedené úvahy,¹⁶¹ Všeobecný súd porušil rozsah dodržiavania práva na obhajobu v správnom konaní a v dôsledku toho sa dopustil právneho pochybenia.

- dôkazy predložené spoločnosťou Solvay po preštudovaní spisu v kancelárii Všeobecného súdu nespochybňujú posúdenie Komisie v spornom rozhodnutí.¹⁶³

156 — Bod 427 napadnutého rozsudku.

157 — Bod 442 napadnutého rozsudku.

158 — Bod 432 napadnutého rozsudku.

159 — Bod 440 napadnutého rozsudku.

160 — Súdny dvor preto vo svojej judikatúre týkajúcej sa konaní vo veciach hospodárskej súťaže a antidumpingových ciel zdôrazňuje, že k porušeniu práva na obhajobu dochádza vždy, keď by dotknutý podnik v prípade neexistencie procesnej vady *mohol lepšie zabezpečiť svoju obhajobu* (rozsudky Thyssen Stahl, už citovaný v poznámke pod čiarou 124, bod 31, a z 1. októbra 2009, Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Rada, ďalej len „Foshan“, C-141/08 P, Zb. s. I-9147, bod 94).

161 — Pozri vyššie uvedené body 174 až 176 týchto návrhov.

179. V tejto súvislosti Solvay správne uvádza, že na preukázanie porušenia práva na obhajobu vyplývajúceho z procesnej vady týkajúcej sa prístupu k spisu nebola povinná preukázať, že nesprístupnenie dokumentu v jej prospech

162 — Bod 441 napadnutého rozsudku.

163 — Bod 428 napadnutého rozsudku.

„ovplyvnilo“ na jej úkor priebeh konania a obsah rozhodnutia Komisie, ale len že toto nesprístupnenie „mohlo ovplyvniť“ priebeh konania a obsah rozhodnutia Komisie.¹⁶⁴

182. Všeobecný súd teda pri posudzovaní porušenia práva na obhajobu právne pochybil.

180. Rozdiel medzi výrazmi „ovplyvnilo“ a „mohlo ovplyvniť“ sa môže na prvý pohľad zdať zanedbateľný, z čoho by vyplýval záver, že výhrada spoločnosti Solvay je iba sémantickou finesou.

183. Solvay v tejto súvislosti namieta aj porušenie prezumpcie neviny. Táto výhrada podľa môjho názoru nemá samostatný obsah v porovnaní s výhradou založenou na porušení práva na obhajobu, takže sa touto výhradou nebudem bližšie zaoberať.

181. V skutočnosti však tieto jazykové nuansy svedčia o tom, že Všeobecný súd pri posudzovaní namietaného porušenia práva na obhajobu spoločnosti Solvay použil nesprávne kritériá: nesprávne vyžadoval dôkaz o tom, že správne konanie by v prípade sprístupnenia sporných dokumentov viedlo k odlišnému výsledku.¹⁶⁵ Všeobecný súd mal iba vyžadovať, aby dotknutý podnik preukázal čo i len vzdialenú *možnosť*, že dokumenty, ktoré mu neboli sprístupnené počas správneho konania, mohli byť užitočné pre jeho obhajobu.¹⁶⁶ Dotknutý podnik totiž nemusí preukázať, že ak by mal prístup k neposkytnutým dokumentom, rozhodnutie Komisie by malo odlišný obsah.¹⁶⁷

184. Napokon Solvay tvrdí, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je rozporné, keďže Všeobecný súd najskôr správne opísal požadovanú dôkaznú mieru („čo i len malú pravdepodobnosť, že... správne konanie [by mohlo] viesť k odlišnému výsledku“¹⁶⁸), zatiaľ čo následne vyžadoval prísnejšiu dôkaznú mieru (Solvay údajne „nepreukázala, že by nesprístupnenie dokumentov... ovplyvnilo na jej úkor priebeh konania a obsah napadnutého rozhodnutia“¹⁶⁹ a dôkazy, ktoré predložila, „nespochybňujú posúdenie Komisie v napadnutom rozhodnutí“¹⁷⁰). Ako som však už viedla vyššie,¹⁷¹ požiadavky týkajúce sa preukázania porušenia práva na obhajobu predstavujú vecnú otázku, a nie otázku odôvodnenia napadnutého rozsudku. Hoci sa Všeobecný súd mohol dopustiť právneho

164 — Rozsudok Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 74.

165 — Rozsudok Knauf Gips, už citovaný v poznámke pod čiarou 135, bod 28.

166 — Rozsudok Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 131.

167 — Rozsudky Hercules, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, bod 81; Corus UK, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, bod 128, a PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 318.

168 — Bod 407 napadnutého rozsudku.

169 — Bod 441 napadnutého rozsudku.

170 — Bod 428 napadnutého rozsudku.

171 — Pozri vyššie uvedený bod 180 týchto návrhov.

pochybenia v súvislosti s právom na obhajobu, táto okolnosť sama osebe neznamená nedostatok odôvodnenia.

187. Odvolateľka uvádza mnoho výhrad týkajúcich sa predmetných bodov rozsudku, ktoré sú predmetom šiestich častí tohto tretieho odvolacieho dôvodu. Tieto časti sa však do veľkej miery prelínajú, keďže sa zaoberajú v podstate iba jednou otázkou: Bol Všeobecný súd oprávnený vylúčiť, že stratené dokumenty by mohli byť užitočné pre obhajobu spoločnosti Solvay?¹⁷⁴

iii) Predbežný záver

185. Štvrtý odvolací dôvod je teda do veľkej miery dôvodný. Všeobecný súd jednak pri skúmaní užitočnosti dokumentov, ktoré neboli sprístupnené počas správneho konania, nerešpektoval účel prístupu k spisu a jednak stanovil neprimerané požiadavky v súvislosti s preukázaním porušenia práva na obhajobu.

188. Stotožňujem sa s posúdením odvolateľky, podľa ktorého na túto otázku treba odpovedať záporne.

c) O strate časti spisu (tretí odvolací dôvod)

186. Tretí odvolací dôvod sa týka straty časti spisu Komisie. Smeruje proti bodom 465 až 482 napadnutého rozsudku, v ktorých sa Všeobecný súd zaoberal otázkou, či strata piatich kartoték mala za následok porušenie práva na obhajobu spoločnosti Solvay,¹⁷² a na túto otázku odpovedal záporne.¹⁷³

189. Na účely tohto posúdenia je potrebné vychádzať z toho, že podnik, ktorému bol počas správneho konania neprávom odopretý prístup k niektorým dokumentom v spise, musí v rámci konania o svojej žalobe preukázať len to, že mohol tieto dokumenty použiť pre svoju obhajobu.¹⁷⁵ Stačí, aby podnik preukázal čo i len vzdialenú *možnosť*, že dokumenty, ku ktorým nemal počas správneho konania prístup, mohli byť pre jeho obhajobu užitočné.¹⁷⁶

172 — Bod 465 napadnutého rozsudku.

173 — Body 481 a 482 napadnutého rozsudku.

174 — Pozri najmä bod 479 napadnutého rozsudku.

175 — Rozsudok PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 318 a 324; Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 75, a Knauf Gips, už citovaný v poznámke pod čiarou 135, bod 23.

176 — Rozsudok Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 131.

190. V tomto prípade bolo posúdenie užitočnosti častí spisu, ku ktorým Solvay nemala prístup, zo strany Všeobecného súdu sťažené v dôsledku straty predmetných dokumentov.

takejto skutočnosti. Doteraz vydané rozsudky sa totiž týkali dokumentov týkajúcich sa správneho konania, ktorých obsah bol určitý a Všeobecný súd ho mohol overiť.¹⁷⁹

191. Určite by nebolo vhodné principiálne vychádzať z toho, že chýbajúce časti spisu môžu byť vždy užitočné pre obhajobu dotknutého podniku. Ak teda možno napríklad na základe dostatočne podrobného obsahu dospieť k záveru, že predmetné časti spisu obsahovali výlučne dokumenty, ktoré v každom prípade nebolo možné sprístupniť, ako sú najmä návrhy rozhodnutí a interné poznámky Komisie a prípadne aj iné dokumenty dôvernej povahy,¹⁷⁷ porušenie práva na obhajobu možno vopred vylúčiť.

193. V zásade prináleží dotknutému podniku, aby preukázal, že časti spisu, prístup ku ktorým mu bol neprávom odopretý, mohli byť užitočné pre jeho obhajobu.¹⁸⁰ To však môže platiť iba v prípade, ak podnik má k dispozícii hodnoverné informácie týkajúce sa autorov, ako aj povahy a obsahu dokumentov, ktoré mu neboli sprístupnené.

194. Naopak za stratu častí spisu zodpovedá Komisia. Táto je totiž na základe zásady dobrej správy vecí verejných povinná zabezpečiť riadnu správu spisu a dbať na to, aby bol uschovaný na bezpečnom mieste. Súčasťou riadnej správy spisu je najmä vytvorenie podrobného obsahu, aby bolo možné do spisu neskôr nahliadnuť.

192. V tomto prípade však nebolo možné ani približne určiť obsah stratených častí spisu.¹⁷⁸ Pokiaľ mi je známe, v judikatúre ešte nebola riešená otázka, kto má znášať dôsledky

195. Ak vzhľadom na neexistenciu takého obsahu už nemožno určiť obsah stratených častí spisu, ako je to v tomto prípade, z hľadiska práva na obhajobu možno dospieť len

177 — Rozsudky Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, bod 68, a Knauf Gips, už citovaný v poznámke pod čiarou 135, bod 22.

178 — Bod 464 napadnutého rozsudku.

179 — Pozri najmä rozsudky PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, Corus UK, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, a Knauf Gips, už citovaný v poznámke pod čiarou 135.

180 — Rozsudky PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, body 318 a 324; Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, body 74, 75 a 131, a Knauf Gips, už citovaný v poznámke pod čiarou 135, body 23 a 24.

k jedinému záveru: nemožno vylúčiť, že stratené dokumenty mohli byť užitočné pre obhajobu dotknutého podniku.

Komisia vytýka dotknutému podniku, čiže na výhradách adresovaných podniku.¹⁸⁴ Podnik sa totiž musí brániť proti týmto „výhradám“ Komisie. Naproti tomu nie je rozhodujúce, aké „vecné výhrady“ voči spornému rozhodnutiu *podnik* doteraz uviedol a či sú tieto výhrady dôvodné.

196. Napadnutý rozsudok však vychádza z úplne opačného riešenia: podľa názoru Všeobecného súdu možno vylúčiť, že Solvay by mohla v chýbajúcich častiach spisu nájsť dokumenty užitočné pre svoju obhajobu.¹⁸¹

197. Všeobecný súd v tejto súvislosti vychádzal z toho, že všetky „vecné výhrady“ spoločnosti Solvay voči spornému rozhodnutiu bolo potrebné zamietnuť.¹⁸² Užitočnosť stratených častí spisu pre obhajobu spoločnosti Solvay teda posúdil v závislosti od dôvodnosti výhrad tejto spoločnosti voči konštatovaniu o zneužití dominantného postavenia.¹⁸³ Inak povedané Všeobecný súd zrejme predpokladá, že ten, kto doteraz nemal dobré karty, by nenašiel eso ani v ostatných častiach spisu.

198. Tento prístup je z právneho hľadiska nesprávny. Existenciu porušenia práva na obhajobu treba prirodzene skúmať v závislosti od špecifických okolností daného prípadu. Toto skúmanie však musí byť založené na tom, čo

199. Všeobecný súd nesprávne podmienil užitočnosť stratených dokumentov pre obhajobu spoločnosti Solvay otázkou, či boli tvrdenia, ktoré táto spoločnosť predtým uviedla, „irelevantné“¹⁸⁵ alebo „zo skutkového hľadiska nepodložené“,¹⁸⁶ či Solvay spochybnila určité konštatovania Komisie¹⁸⁷ a či neposkytla určité vysvetlenia.¹⁸⁸

200. Všeobecný súd mal iba skúmať, či chýbajúce časti spisu mohli obsahovať informácie, ktoré by mohli umožniť spoločnosti Solvay lepšie podložiť svoje tvrdenia, ktoré predtým uviedla voči spornému rozhodnutiu, či dokonca uviesť nové tvrdenia.

181 — Bod 479 napadnutého rozsudku.

182 — Body 469 až 478 napadnutého rozsudku.

183 — Bod 468 napadnutého rozsudku.

184 — Rozsudok Aalborg Portland, už citovaný v poznámke pod čiarou 35, body 127, 128 a 131.

185 — Body 470, 475 a 480 napadnutého rozsudku.

186 — Bod 478 napadnutého rozsudku.

187 — Body 472, 474, 477 a 478 napadnutého rozsudku.

188 — Bod 476 napadnutého rozsudku.

201. Všeobecný súd sa tejto otázke vyhol tak, že do popredia postavil existujúce dôkazy o existencii dominantného postavenia a o jeho zneužití, ktoré predložila Komisia.¹⁸⁹ Všeobecný súd tak však do veľkej miery opomenul skutočnosť, že chýbajúce časti spisu mohli obsahovať informácie spôsobilé vyvrátiť tieto dôkazy alebo ich aspoň inak vyložiť. Solvay na túto skutočnosť správne poukázala.

202. V tejto súvislosti treba po prvé uviesť, že veľké podiely na trhu skutočne na prvý pohľad preukazujú existenciu dominantného postavenia spoločnosti Solvay. Ako však Všeobecný súd sám pripustil,¹⁹⁰ toto konštatovanie platí iba v prípade, ak neexistujú výnimočné okolnosti.¹⁹¹ Všeobecný súd nevyšvetlil, prečo mala Solvay sama od seba vedieť o prípadných výnimočných okolnostiach, takže zo stratených dokumentov nemohla vyplynúť nijaká nová informácia užitočná pre jej obhajobu.¹⁹² Pripomienky, ktoré predložili tretie osoby, totiž môžu obsahovať užitočné informácie týkajúce sa podielov na trhu, sily

konkurentov a miery prípadnej vyrovnávacej sily zákazníkov dotknutého podniku.¹⁹³

203. Po druhé treba pripomenúť, že zneužívajúca povaha určitých praktík spoločnosti Solvay, ako sú napríklad poskytované zľavy, skutočne vyplýva z „priamych listinných dôkazov“.¹⁹⁴ Táto domnienka zneužitia však môže byť vyvrátená, ak existujú dôkazy o objektívnom ekonomickom odôvodnení.¹⁹⁵ Takéto dôkazy nemusia pochádzať od podniku s dominantným postavením na trhu; môžu ich poskytnúť aj tretie osoby, ako sú zákazníci dotknutého podniku. V dôsledku toho nemožno vylúčiť, že takéto dôkazy by mohli vyplynúť zo stratených častí spisu.¹⁹⁶

204. Na rozdiel od toho, čo uviedol Všeobecný súd, Solvay nebola povinná presne uviesť, do akej miery stratené časti spisu mohli poskytnúť dôkazy v jej prospech. Počas konania nebolo možné určiť obsah predmetných dokumentov a od nikoho nemožno vyžadovať nemožné. Solvay nemohla byť nútená

189 — Body 470 až 478 napadnutého rozsudku.

190 — Bod 470 napadnutého rozsudku.

191 — K tomu pozri tiež vyššie uvedené body 50 až 53 a 57 až 62 týchto návrhov.

192 — To Všeobecný súd v podstate uviedol v bode 470 napadnutého rozsudku.

193 — Je zaujímavé poznamenať, že samotná Komisia zrejme predpokladá, že prinajmenšom niektoré zo stratených „podpisov“ „obsahovali korešpondenciu podľa článku 11 nariadenia č. 17“, čiže žiadosti o informácie, ktoré Komisia adresovala rôznym podnikom, a odpovede na predmetné otázky (pozri bod 66 napadnutého rozsudku).

194 — Pozri najmä body 473 a 476 napadnutého rozsudku.

195 — Pozri v tejto súvislosti vyššie uvedené bod 77 týchto návrhov a judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 65.

196 — K tomu pozri opäť odkaz v poznámke pod čiarou 193.

znášať dôsledky tejto nemožnosti, keďže za stratu predmetných dokumentov zodpovedala Komisia.¹⁹⁷ V dôsledku toho na viacerých miestach uvedené tvrdenie Všeobecného súdu, podľa ktorého Solvay mala preukázať užitočnosť stratených dokumentov pre svoju obhajobu,¹⁹⁸ bolo založené na právnom pochybení.

205. Všeobecný súd skrátka pri skúmaní otázky, či dokumenty chýbajúce v spise mohli byť užitočné pre obhajobu spoločnosti Solvay, použil nesprávne kritériá. Nerešpektoval požiadavky, ktoré v tejto súvislosti vyplývajú z dodržiavania práva na obhajobu. V dôsledku toho je tretí odvolací dôvod dôvodný.

206. Porušenie prezumpcie nevinoty, ktoré Solvay v tejto súvislosti tiež namieta, nemá samostatný obsah, ktorý by prekračoval rámec analyzovaných otázok týkajúcich sa dôkazného bremena v rámci dodržiavania práva na obhajobu. Touto výhradou sa teda netreba osobitne zaoberať.

2. O práve byť vypočutý (piaty odvolací dôvod)

207. Piaty odvolací dôvod spoločnosti Solvay smeruje proti bodom 184 až 193 napadnutého rozsudku, v ktorých Všeobecný súd dospel k záveru, že Komisia nebola povinná túto spoločnosť pred prijatím sporného rozhodnutia znovu vypočuť.¹⁹⁹ Solvay tvrdí, že mala byť vypočutá počas správneho konania v roku 2000, pretože prvé rozhodnutie o uložení pokuty (rozhodnutie 91/299), ktoré Všeobecný súd zrušil, netrpelo iba vadou týkajúcou sa jeho overenia, ale bolo prijaté bez toho, aby jej bol poskytnutý prístup k spisu.

a) Prvá časť piateho odvolacieho dôvodu

208. V prvej časti piateho odvolacieho dôvodu Solvay namieta porušenie povinnosti odôvodnenia na základe článku 36 v spojení s článkom 53 prvým odsekom štatútu Súdneho dvora. Napadnutý rozsudok sa údajne nezaobrá otázkou, či vzhľadom na procesné vady prvého správneho konania súvisiace s prístupom k spisu nebolo potrebné znovu vypočuť dotknutý podnik. Všeobecný súd teda údajne neodpovedal na žalobný dôvod,

197 — Pozri vyššie uvedený bod 194 týchto návrhov.

198 — Pozri napríklad bod 473 („žalobkyňa sa musí snažiť uviesť“), bod 474 („žalobkyňa [sa] mala usilovať uviesť“) a bod 476 napadnutého rozsudku („žalobkyňa nevysvetlila“).

199 — Pozri najmä bod 191 napadnutého rozsudku.

ktorý Solvay uplatnila v prvostupňovom konaní.

209. Túto výhradu treba zamietnuť. Všeobecný súd sa síce len v jednej vete, ale predsa zaoberal potrebou nového vypočutia z dôvodu predchádzajúcich procesných väd súvisiacich s prístupom k spisu: Všeobecný súd na túto otázku odpovedal tak, že odkázal na svoju analýzu týkajúcu sa prístupu k spisu.²⁰⁰ Z pohľadu Všeobecného súdu to bolo logické a konzistentné, keďže Všeobecný súd sa domnieval, že Komisia tým, že spoločnosti Solvay neumožnila nahliadnuť do spisu, neporušila jej právo na obhajobu.²⁰¹ Vzhľadom na prístup, na ktorom je založený napadnutý rozsudok, nebolo potrebné spoločnosť Solvay znovu vypočuť.

210. Preto je rozsudok, pokiaľ ide o právo byť vypočutý, dostatočne odôvodnený. Otázka, či je obsah tohto odôvodnenia z právneho hľadiska správny, je predmetom druhej časti piateho odvolacieho dôvodu, ktorým sa budem teraz zaoberať.

b) Druhá časť piateho odvolacieho dôvodu

211. V druhej časti piateho odvolacieho dôvodu sa Solvay obsahovo zaoberá otázkou, či

vzhľadom na vady konania, ku ktorým došlo v roku 1990 v súvislosti s prístupom k spisu, bolo neskôr, konkrétne pred prijatím druhého rozhodnutia o uložení pokuty v roku 2000, ktorého sa týka prejednávajúca vec (rozhodnutie 2003/6), potrebné túto spoločnosť znovu vypočuť.

212. Solvay v podstate namieta porušenie svojho práva byť vypočutý a všeobecne aj svojho práva na obhajobu. Odvolateľka navyše namieta porušenie článku 47 ods. 2, článku 48 a článku 52 ods. 3 Charty základných práv, ako aj článku 6 EDLP a článku 6 ods. 1 ZEÚ, porušenie zásady dobrej správy vecí verejných a článku 266 ZFEÚ (pôvodný článok 233 ES). Odvolateľka všetkými týmito výhradami vytýka Všeobecnému súdu, že nerešpektoval povinnosť Komisie znovu ju vypočuť.

213. Právo byť vypočutý je súčasťou práva na obhajobu, ktoré sa musí v rámci správneho konania vo veci hospodárskej súťaže rešpektovať. Rešpektovanie práva na obhajobu si vyžaduje, aby dotknutý podnik mal možnosť účinne sa vyjadriť v správnom konaní k správnosti a relevantnosti tak skutkových okolností a uvádzaných okolností, ako aj k dokumentom, o ktoré Komisia opiera svoje

200 — Bod 192 napadnutého rozsudku.

201 — K tomu pozri vyššie uvedené body 156 až 206 týchto návrhov.

tvrdenie o existencii porušenia.²⁰² Na legislatívnej úrovni bola táto zásada v čase prijatia sporného rozhodnutia zakotvená v článku 19 ods. 1 nariadenia č. 17.²⁰³

214. Je nesporné, že v tomto prípade Solvay bola vypočítaná pred prijatím prvého rozhodnutia o uložení pokuty (rozhodnutie 91/299) v roku 1990 na základe oznámenia o výhradách. Sporná je iba otázka, či medzi opatrenia, ktoré mala Komisia prijať na základe článku 233 ES (teraz článok 266 ZFEÚ) po zrušení tohto prvého rozhodnutia o uložení pokuty, patrilo aj nové vypočítanie.

215. V správnom konaní vo veci hospodárskej súťaže, ktoré sa spravuje nariadením č. 17, z článku 233 ES nevyhnutne nevyplýva povinnosť Komisie opakovať celé konanie od začiatku. Komisia môže pokračovať v konaní v štádiu, v ktorom podľa konštatovaní súdov Únie došlo k procesnej vade. Ak procesné

úkony predchádzajúce procesnej vade boli vykonané v súlade s právom, nie je potrebné ich opakovať.

216. Vo veci PVC, v ktorej bolo prvé rozhodnutie Komisie zrušené pre formálnu vadu, ku ktorej došlo pri jeho konečnom prijatí kolégium členov Komisie, Súdny dvor pripustil, že Komisia mohla prijať druhé rozhodnutie, ktorého obsah bol v podstate totožný, bez opätovného vypočítania dotknutých podnikov.²⁰⁴ Všeobecný súd v napadnutom rozsudku na základe uvedeného rozsudku odôvodnil záver, že ani v tomto prípade nebolo potrebné nové vypočítanie spoločnosti Solvay.²⁰⁵

217. Vec PVC a prejednávaná vec sa na prvý pohľad skutočne zdajú byť podobné. V prejednávanej veci bolo totiž prvé rozhodnutie o uložení pokuty Komisie (rozhodnutie 91/299) tiež zrušené pre formálnu vadu, ku ktorej došlo v závere správneho konania, presnejšie pri overovaní rozhodnutia.

218. Z podrobnejšej analýzy však vyplýva rozhodujúci rozdiel: na rozdiel od veci PVC správne konanie v tomto prípade trpelo ďalšou závažnou vadou, ku ktorej došlo dávno pred štádiom konečného prijatia a overenia

202 — Rozsudky Súdneho dvora z 25. januára 2007, Dalmine/Komisia, C-407/04 P, Zb. s. I-829, bod 44, a SGL Carbon, už citovaný v poznámke pod čiarou 147, bod 71; pozri tiež rozsudky Súdneho dvora zo 7. júna 1983, Musique Diffusion française a i./Komisia, 100/80 až 103/80, Zb. s. 1825, bod 10, Michelin I, už citovaný v poznámke pod čiarou 60, bod 7; PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 85, a Impala, už citovaný v poznámke pod čiarou 52, bod 61; v rovnakom zmysle v odlišných oblastiach rozsudky Súdneho dvora z 24. októbra 1996, Komisia/Lisrestal a i., C-32/95 P, Zb. s. I-5373, bod 21; z 3. septembra 2008, Kadí a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia, C-402/05 P a C-415/05 P, Zb. s. I-6351, najmä bod 348, a Foshan, už citovaný v poznámke pod čiarou 160, bod 83.

203 — V súčasnosti sa uplatňuje článok 27 ods. 1 a 2 nariadenia č. 1/2003.

204 — Rozsudok PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 88.

205 — Pozri najmä body 184 a 185 napadnutého rozsudku.

rozhodnutia o uložení pokuty, keďže dotknutému podniku nebol poskytnutý prístup k spisu v súlade s právnymi požiadavkami.²⁰⁶

219. Je pravda, že sudy Únie sa vo svojich rozsudkoch týkajúcich sa prvého rozhodnutia o uložení pokuty (rozhodnutie 91/299)²⁰⁷ nezaoberali právom na prístup k spisu a dodržiavám práva na obhajobu a posudzovali len otázku overenia. Z toho však nemožno vyvodiť, že sudy Únie tým potvrdili správnosť priebehu správneho konania z hľadiska prístupu k spisu a dodržiavania práva na obhajobu.

220. Naopak Súd prvého stupňa v súvislosti s rozhodnutím 91/297, ktoré bolo prijaté na záver toho istého správneho konania vo veci hospodárskej súťaže ako rozhodnutie 91/299, konštatoval porušenie práva na obhajobu z dôvodu neúplného prístupu k spisu.²⁰⁸

206 — Pozri v tejto súvislosti body 453 až 456 napadnutého rozsudku a body 154 až 157 týchto návrhov.

207 — K tomu pozri odkazy citované v poznámke pod čiarou 11.

208 — Rozsudky Súdu prvého stupňa Solvay/Komisja, T-30/91, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, najmä body 99, 103 a 104, a ICI/Komisja, T-36/91, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, najmä body 103, 113 a 118. Tieto rozsudky boli vyhlásené v ten istý deň ako rozsudok vo veci T-32/91, už citovaný v poznámke pod čiarou 11, ktorým bolo zrušené rozhodnutie 91/299 z dôvodu vady overenia.

Okrem toho už od roku 1982 existovala jasná prax Komisie v oblasti prístupu k spisu.²⁰⁹

221. V prospech Komisie iste svedčí to, že jednotlivé rozsudky Súdu prvého stupňa z 29. júna 1995 neobsahovali jednotné konštatovania týkajúce sa cieľov a významu poskytovaného prístupu k spisu.²¹⁰ Najneskôr v čase prijatia druhého rozhodnutia o uložení pokuty v roku 2000, ktoré je sporným rozhodnutím v prejednávanej veci, boli však všetky prípadné nejasnosti týkajúce sa tejto otázky v každom prípade dávno vyriešené.²¹¹

222. Za týchto okolností mala Komisia v tomto prípade po zrušení prvého rozhodnutia o uložení pokuty pokračovať v správnom konaní v štádiu, ktoré bezprostredne nasledovalo po doručení oznámenia o výhradách.

209 — Pozri v tejto súvislosti oznámenie uvedené v Dvanástej správe Komisie o politike hospodárskej súťaže z roku 1982, s. 40 a 41, ktorej časti sú citované v bode 452 napadnutého rozsudku.

210 — Pozri najmä rozsudok Súdu prvého stupňa z 29. júna 1995, ICI/Komisja, T-37/91, Zb. s. II-1901, body 61 až 66 a 73, v ktorom bolo vylúčené porušenie práva na obhajobu.

211 — Pozri jednak rozsudok Hercules z roku 1999, už citovaný v poznámke pod čiarou 138, body 75 a 76, a jednak jednostranný záväzok Komisie týkajúci sa prístupu k spisu už z roku 1997 [Oznámenie Komisie o interných pravidlách spracovania žiadostí o prístup k spisu v prípadoch podľa článkov 85 a 86 Zmluvy o EŠ, článkov 65 a 66 Zmluvy o ESÚO a nariadenia Rady (EHS) č. 4064/89, Ú. v. ES 1997, C 23, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 136].

Podľa právnych požiadaviek mala poskytnúť spoločnosti Solvay úplný prístup k spisu a v tejto súvislosti ju znovu vypočúť.

223. Skutočnosť, že druhé rozhodnutie o uložení pokuty (rozhodnutie 2003/6) nebolo založené na nijakej novej výhrade,²¹² nemá vplyv na povinnosť Komisie znovu vypočúť podnik po tom, čo mu bol poskytnutý prístup k spisu. Solvay síce už raz – v roku 1990 – mala možnosť predložiť svoje pripomienky ku všetkým výhradám, na ktorých bolo založené tak prvé, ako aj druhé rozhodnutie Komisie o uložení pokuty. Musela to však urobiť na základe veľmi neúplnej znalosti spisu, keďže jej boli poskytnuté iba dokumenty v jej neprospech.²¹³

224. Právo byť vypočutý nie je obmedzené len na právo predložiť pripomienky ku všetkým výhradám vzneseným Komisiou. Podnik musí mať tiež možnosť dať najavo svoje stanovisko založené na znalosti všetkých častí spisu, na sprístupnenie ktorých má nárok; inak by bolo právo na obhajobu v konaniach vo veci hospodárskej súťaže zbavené podstatnej časti svojej účinnosti.

225. Možnosť predložiť pripomienky má úplne iný charakter, ak bol dotknutému

podniku predtým poskytnutý úplný prístup k spisu v súlade s právnymi požiadavkami. Osobitne je zrejmé, že podnik, ktorý mal možnosť nahliadnúť nielen do dokumentov vo svoj neprospech, ale aj do dokumentov vo svoj prospech, sa môže brániť proti výhradám vzneseným Komisiou lepšie ako podnik, ktorému boli poskytnuté iba dokumenty v jeho neprospech.

226. Všeobecný súd sa teda dopustil právneho pochybenia v súvislosti s právom byť vypočutý, keďže nepovažoval za potrebné, aby Komisia spoločnosť Solvay znovu vypočula. V podstate ide o dôsledok právnych väd napadnutého rozsudku týkajúcich sa práva na prístup k spisu.²¹⁴

227. Na tomto mieste sa netreba ďalej podrobne zaoberať zásadou dobrej správy vecí verejných, na ktorú sa Solvay tiež odvoláva, keďže argumentácia uvedená v tejto súvislosti nemá samostatný obsah v porovnaní s argumentáciou týkajúcou sa dodržiavania práva na obhajobu a práva byť vypočutý. Ako som už uviedla,²¹⁵ netreba sa zaoberať ani článkom 6 EDLP alebo článkom 6 ods. 1 ZEÚ.

212 — Body 42, 186 a 190 napadnutého rozsudku.

213 — Body 24, 450 a 451 napadnutého rozsudku.

214 — Pozri v tejto súvislosti vyššie uvedené body 156 až 205 týchto návrhov.

215 — K tomu pozri bod 160 týchto návrhov.

c) Predbežný záver

228. Druhá časť piateho odvolacieho dôvodu je teda dôvodná.

D — O zásade primeranej lehoty (prvý odvolací dôvod)

229. Vo svojom prvom odvolacom dôvode, ktorý smeruje proti bodom 119 až 142 napadnutého rozsudku, Solvay namieta porušenie zásady primeranej lehoty. Podľa judikatúry Súdneho dvora sa toto základné právo ako všeobecná zásada práva Únie vzťahuje na správne konanie pred Komisiou, ako aj na sporové konanie pred súdmi Únie.²¹⁶ V súčasnosti je tiež zakotvené v článku 41 ods. 1 a článku 47 ods. 2 Charty základných práv Únie.

230. Hoci súdy Únie už mali možnosť viackrát sa vyjadriť k otázke primeranosti dĺžky konania vo veciach hospodárskej súťaže,

216 — Rozsudok PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 179. Pokiaľ ide konkrétne o uplatňovanie tejto zásady v súdnom konaní, pozri tiež rozsudky Súdneho dvora zo 17. decembra 1998, Baustahlgewebe/Komisia, ďalej len „Baustahlgewebe“, C-185/95 P, Zb. s. I-8417, bod 21; Thyssen Stahl, už citovaný v poznámke pod čiarou 124, bod 154; Sumitomo, už citovaný v poznámke pod čiarou 29, bod 115, a zo 16. júla 2009, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisia, ďalej len „Der Grüne Punkt“, C-385/07 P, Zb. s. I-6155, body 177 až 179; pokiaľ ide o uplatňovanie tejto zásady v správnom konaní, pozri rozsudky Súdneho dvora z 21. septembra 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, ďalej len „FEG“, C-105/04 P, Zb. s. I-8725, body 35 až 52, a z 21. septembra 2006, Technische Unie/Komisia, ďalej len „Technische Unie“, C-113/04 P, Zb. s. I-8831, body 40 až 57.

právne otázky, na ktoré poukazuje Solvay, majú podľa môjho názoru osobitný význam. Po prvé tieto otázky boli položené vo veci, v ktorej je celková dĺžka konania, s prihliadnutím na všetky štádiá správneho a sporového konania, bezpochyby mimoriadna. Po druhé tieto výhrady boli vznesené v súvislosti s tým, že Lisabonská zmluva, ktorá nadobudla účinnosť 1. decembra 2009, priznáva Charte základných práv Európskej únie právnu záväznosť (článok 6 ods. 1 prvý pododsek ZEÚ).

231. Prvý odvolací dôvod sa člení na päť častí, ktoré sa týkajú sčasti posúdenia dĺžky konania (pozri nižšie časť 1) a sčasti právnych dôsledkov neprimeranej dĺžky konania (pozri nižšie časť 2).

1. Požiadavky týkajúce sa posúdenia dĺžky konania (prvá a druhá časť prvého odvolacieho dôvodu)

232. Právne požiadavky vzťahujúce sa na posúdenie dĺžky konania sú predmetom dvoch prvých častí prvého odvolacieho dôvodu.

a) O úvodnej otázke údajnej irelevantnosti výhrad spoločnosti Solvay

týchto hľadísk, pričom tretia, štvrtá a piata časť prvého odvolacieho dôvodu sú osobitne venované sankciám.

233. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, výhrady ktoré Solvay uviedla v súvislosti s dĺžkou konania, nie sú vôbec „irelevantné“. Je pravda, že na prípadné zrušenie napadnutého rozsudku by bol potrebný ešte jeden krok, a to analýza sankcií spojených s neprimeranou dĺžkou konania. Napriek tomu sa samotné skúmanie dĺžky konania javí ako nevyhnutné,²¹⁷ keďže nevyhnutným predpokladom porušenia zásady primeranej lehoty je predchádzajúce konštatovanie o neprimeranej dĺžke konania. Kritériá, ktoré Všeobecný súd použil pri posudzovaní dĺžky konania, nemôžu byť vylúčené z akéhokoľvek preskúmania Súdneho dvora v odvolacom konaní.

235. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba námietku Komisie týkajúcu sa údajnej irelevantnosti výhrad zamietnuť.

b) O nevyhnutnosti celkového posúdenia dĺžky konania (prvá časť prvého odvolacieho dôvodu)

234. Výhrady spoločnosti Solvay týkajúce sa dĺžky konania by boli irelevantné nanajvýš v prípade, ak by ich odvolateľka vzniesla nezávisle od výhrad týkajúcich sa sankcií spojených s neprimeranou dĺžkou konania. V tomto prípade to však nie je tak. Odvolateľka napáda napadnutý rozsudok z oboch

236. V prvej časti prvého odvolacieho dôvodu Solvay vytýka Všeobecnému súdu, že pri posudzovaní primeranosti lehoty vychádzal iba z izolovaného skúmania jednotlivých fáz správneho konania a sporového konania, bez toho, aby posúdil celkovú dĺžku konania od šetrení vykonaných v apríli 1989.

217 — Pozri v tomto zmysle tiež rozsudok PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, body 176 až 178; v rozsudku Der Grüne Punkt, už citovanom v poznámke pod čiarou 216, body 176 až 196. Súdny dvor tiež skúmal primeranosť dĺžky konania, hoci nemala nijaký vplyv na výsledok sporu.

237. Primeranosť dĺžky konania sa má posudzovať v závislosti od okolností vlastných každej veci, a najmä v závislosti od významu sporu pre dotknutú osobu, zložitosti veci a od

správania žalobcu a príslušných orgánov.²¹⁸ V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že výpočet týchto kritérií nie je taxatívny.²¹⁹

238. Predpokladom primeraného skúmania dĺžky konania je nepochybne osobitné posúdenie dĺžky každej fázy tohto konania.²²⁰ Ak sa dĺžka jednej z fáz konania javí byť neprimeraná, táto okolnosť sama osebe odôvodňuje konštatovanie o porušení zásady primeranej lehoty.²²¹

239. Primerané skúmanie dĺžky konania však neznamená iba posúdenie „po častiach“, ale aj

218 — Rozsudky Baustahlgewebe, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, bod 29; PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 187; Thyssen Stahl, už citovaný v poznámke pod čiarou 124, bod 155; Sumitomo, už citovaný v poznámke pod čiarou 29, bod 116, a Der Grüne Punkt, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, bod 181.

219 — Rozsudky Thyssen Stahl, už citovaný v poznámke pod čiarou 124, bod 156; Sumitomo, už citovaný v poznámke pod čiarou 29, bod 117, a Der Grüne Punkt, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, bod 182. Pozri tiež rozsudok PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 188.

220 — Pozri v tomto zmysle rozsudok PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 184, ako aj rozsudky citované v poznámke pod čiarou 216 – FEG, najmä body 37, 38 a 40, a Technische Unie, najmä body 42, 43 a 45.

221 — Tým nie je dotknutá otázka, aké dôsledky treba z takejto procesnej vady vyvodiť; k tomu pozri nižšie uvedené body 248 až 281 a 323 až 356 týchto návrhov.

celkové posúdenie dĺžky správneho konania, ako aj dĺžky prípadných súdnych konaní.²²²

240. Nevyhnutnosť celkového posúdenia nemožno spochybňovať tým, že správne a sporové konanie majú odlišnú povahu a že Charta základných práv Únie stanovuje požiadavky, ktoré musia správne orgány a súdy dodržať, v rozdielnych ustanoveniach. Pre dotknutý podnik je rozhodujúce iba to, kedy nezávislý orgán o jeho „veci“ s konečnou platnosťou rozhodne. Článok 41 ods. 1 a článok 47 ods. 2 Charty základných práv Únie sú len dvoma vyjadreniami jednej a tej istej zásady procesnej povahy, podľa ktorej sú jednotlivci oprávnení očakávať rozhodnutie v primeranej lehote.

241. Hoci vo všeobecnosti nemožno vychádzať z toho, že došlo k porušeniu zásady primeranej lehoty, ak dĺžka každej fázy

222 — Súdny dvor síce v rozsudku PVC II, už citovanom v poznámke pod čiarou 105, body 229 a 230, túto otázku definitívne nevyriešil, ale z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva jednoznačne vyplýva, že celkové posúdenie dĺžky konania je relevantné. Pozri v tejto súvislosti najmä rozsudok z 15. júla 1982, Eckle, séria A, č. 51: ESLP poukázal na celkovú dĺžku sporných konaní (body 79 a 80) a uviedol, že dĺžka konania „sa vzťahuje na celé predmetné konanie, vrátane opravného konania“ (bod 76). V rozsudku z 20. marca 2009, Gorou (č. 2, veľká komora), bolo konštatované porušenie článku 6 ods. 1 EDLP „z dôvodu celkovej dĺžky konania“ (bod 46). Pozri v rovnakom zmysle rozsudok z 15. februára 2008, Kakamoukas a i. (veľká komora), ktorý vychádza z „výpočtu celkovej dĺžky sporných konaní“ (bod 32).

správneho a súdneho konania pri izolovanom posúdení nebola nikdy neprimeraná, čím viac fáz konanie obsahuje ako celok – ktorý pozostáva z jedného alebo viacerých správnych a/alebo súdnych konaní –, tým väčší význam má posúdenie celkovej dĺžky konania.

konania do dňa vyhlásenia napadnutého rozsudku. Keďže Všeobecný súd takéto celkové posúdenie nevykonal, napadnutý rozsudok trpí právnou vadou. Prvá časť prvého odvolacieho dôvodu je teda dôvodná.

242. V tomto prípade po prvej časti správneho konania (od roku 1989 do roku 1990) a po prvom sporovom konaní (od roku 1991 do roku 2000) nasledovala – hoci len krátko – druhá časť správneho konania (v roku 2000) a druhé sporové konanie (od marca 2001).²²³ Celková dĺžka všetkých týchto fáz konania už v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku prekročovala dvadsať rokov; ku dňu prednesenia týchto návrhov uplynulo dvadsaťdva rokov. Je zrejmé, že nijaké iné konanie vo veci hospodárskej súťaže netrvalo tak dlho.²²⁴

c) O namietanom nedostatočnom odôvodnení (druhá časť prvého odvolacieho dôvodu)

244. Solvay navyše namieta nedostatočné odôvodnenie (článok 36 v spojení s článkom 53 prvým odsekom štatútu Súdneho dvora) z dôvodu, že Všeobecný súd pri svojej analýze dĺžky konania nevzal do úvahy dĺžku samotného konania pred Všeobecným súdom.

243. Za týchto okolností pri primeranom posúdení dĺžky konania nemožno prehliadnúť celkovú dĺžku správneho a sporového

245. Všeobecný súd sa skutočne vôbec nezmieňuje o dĺžke konania pred ním (konanie vo veci T-57/01). Treba však vziať do úvahy skutočnosť, že odôvodnenie prvostupňového rozsudku môže byť aj implicitné, avšak pod podmienkou, že umožní dotknutým osobám oboznámiť sa s dôvodmi, pre ktoré Všeobecný súd neprijal ich tvrdenia, a poskytnie

223 — V tejto súvislosti pozri chronologický prehľad uvedený v bode 11 týchto návrhov.

224 — Celková dĺžka konania vo veci nazývanej „PVC“ však bola veľmi podobná ako v tomto prípade, keďže prvé šetrenia Komisie sa uskutočnili v októbri 1983 (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. apríla 1999, *Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia*, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Zb. s. II-931) a posledný rozsudok v tomto konaní (rozsudok PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105) bol vydaný v októbri 2002.

Súdnemu dvoru dostatok informácií, aby mohol vykonať svoje preskúmanie.²²⁵

sankciami spojenými s prípadným prekročením primeranej dĺžky správneho a sporového konania.

246. V tomto prípade Všeobecný súd vychádzal z predpokladu, že sporné rozhodnutie nemožno zrušiť len na základe dĺžky konania, ale že takéto zrušenie je podmienené aj porušením práva na obhajobu vyplývajúcim z dĺžky konania. Keďže Všeobecný súd nezistil nijaké porušenie práva na obhajobu, nebol povinný výslovne sa zaoberať tvrdeniami spoločnosti Solvay týkajúcimi sa dĺžky konania pred ním. V tejto súvislosti nemožno hovoriť o nedostatočnom odôvodnení.

a) Požiadavka obmedzenia možnosti účinne sa obhajovať (tretia časť prvého odvolacieho dôvodu)

247. Za týchto okolností sa musí druhá časť prvého odvolacieho dôvodu zamietnuť.

249. Z tretej časti prvého odvolacieho dôvodu vyplýva zásadná právna otázka. Medzi účastníkmi konania je sporné, či prípadné porušenie zásady primeranej lehoty samo osebe odôvodňuje zrušenie napadnutého rozhodnutia, alebo či je potrebné preukázať aj obmedzenie možnosti dotknutého podniku účinne sa obhajovať.²²⁶

2. Sankcie spojené s neprimeranou dĺžkou konania (tretia, štvrtá a piata časť prvého odvolacieho dôvodu)

250. Všeobecný súd v napadnutom rozsudku²²⁷ vychádzal z toho, že neprimeraná dĺžka konania môže viesť k zrušeniu rozhodnutia Komisie iba v prípade, ak sa preukáže, že dĺžka konania mala vplyv na možnosť dotknutého podniku účinne sa obhajovať. Tento prístup zodpovedá dlhodobo ustálenej judikatúre Súdneho dvora, podľa ktorej treba

248. Solvay sa v tretej, štvrtej a piatej časti prvého odvolacieho dôvodu zaoberá

226 — Aj keď bola táto sporná otázka tiež predmetom iných častí prvého odvolacieho dôvodu, tvrdeniami účastníkov konania, ktoré sa týkajú tejto otázky, sa budem zaoberať iba v rámci tejto tretej časti prvého odvolacieho dôvodu.

225 — Pozri vyššie uvedené body 35 týchto návrhov a judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 30.

227 — Bod 132 napadnutého rozsudku; pozri tiež body 139 až 141 tohto rozsudku.

všeobecne skúmať, či dĺžka konania mohla mať vplyv na jeho výsledok.²²⁸

251. Solvay sa však domnieva, že táto judikatúra je prekonaná a vyzýva Súdny dvor, aby sa od nej vzhľadom na právnu záväznosť Charty základných práv v dôsledku nadobudnutia účinnosti Lisabonskej zmluvy odchyľil.

252. Požiadavky vyplývajúce z článku 52 ods. 3 Charty základných práv majú v tejto súvislosti osobitný význam. V prvej vete tohto ustanovenia je vyjadrená zásada homogenosti, podľa ktorej základné práva zaručené Chartou, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v EDLP, majú rovnaký zmysel a rozsah, aký im priznáva EDLP.

253. Je pravda, že zásada primeranej lehoty ako základné právo Únie upravené v článku 41 ods. 1 a článku 47 ods. 2 Charty základných práv zodpovedá článku 6 ods. 1 EDLP.²²⁹ Na rozdiel od toho, čo tvrdí Solvay, však z článku 6 ods. 1 EDLP za súčasného stavu jeho výkladu od strany Európskeho súdu pre ľudské práva nevyplýva, že by bolo potrebné rozhodnutie o uložení pokuty vydané vo veci hospodárskej súťaže zrušiť a správne konanie zastaviť iba z dôvodu prekročenia primeranej lehoty na prejednanie veci.

228 — Rozsudky Baustahlgewebe, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, bod 49, a Der Grüne Punkt, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, bod 193; pokiaľ ide konkrétne o súvislosť s právom na obhajobu, pozri rozsudky FEG, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, najmä body 42, 43 a 60 až 62, a Technische Unie, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, najmä body 47, 48 a 69 až 71.

229 — Vysvetlivky k Charte základných práv (Ú. v. ES 2007, C 303, s. 17), pozri najmä vysvetlivku k článku 47 ods. 2 na s. 30.

254. Ako Komisia správne uviedla, vo všeobecnosti platí, že EDLP priznáva zmluvným štátom určitú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o možnosti a prostriedky určené na nápravu prípadných porušení základných práv.²³⁰

255. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcej sa článku 6 ods. 1 EDLP možno navyše vyvodiť, že úplné upustenie od uloženia akejkoľvek trestnoprávnej sankcie a zastavenie trestného stíhania je len jedným z možných spôsobov nápravy dôsledkov porušenia zásady primeranej lehoty v zmysle článku 41 EDLP.²³¹ Z tejto judikatúry nevyplýva *povinnosť* vnútroštátnych orgánov upustiť od uloženia akejkoľvek sankcie a zastaviť trestné stíhanie. Európsky súd pre ľudské práva dokonca výslovne pripustil, že

230 — V rozsudku Kudla z 26. októbra 2000 (Zbierka rozsudkov a rozhodnutí, 2000-XI, bod 154) Európsky súd pre ľudské práva (Veľká komora) uznal, že „v súčasnosti v právnych poriadkoch zmluvných štátov neexistuje prevažujúci systém prostriedkov nápravy v prípade neprimeranej dĺžky konania“; pozri tiež rozsudok ESLP z 31. marca 2009, Simaldone (sťažnosť č. 22644/03, bod 78). V rámci Rady Európy Európska komisia pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) uskutočnila v roku 2006 porovnávaciu štúdiu (štúdia č. 316/2004 dostupná na internetovej stránke tejto komisie na adrese [http://www.venice.coe.int/docs/2006/CDL-AD\(2006\)036rev-f.pdf](http://www.venice.coe.int/docs/2006/CDL-AD(2006)036rev-f.pdf), posledný prístup 26. januára 2011). K rôznym prístupom v rámci Európskej únie pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Léger 3. februára 1998 vo veci Baustahlgewebe, už citovanej v poznámke pod čiarou 216, body 52 a 53.

231 — Rozsudky ESLP Eckle, už citovaný v poznámke pod čiarou 222, bod 94, a z 13. novembra 2008, Ommer (č. 1) (sťažnosť č. 10597/03), bod 68; pozri tiež uznesenie ESLP zo 17. novembra 2005, Sprutte (sťažnosť č. 72438/01).

zníženie uloženého trestu môže predstavovať vhodný spôsob nápravy porušenia primeranej lehoty.²³² Rozhodnutie o neprimeranej dĺžke konania a zníženie trestu posúdil Európsky súd pre ľudské ako vhodné osobitne vo veci týkajúcej sa hospodárskej kriminality, ktorá sa týkala závažných trestných činov podvodu a v ktorej konanie trvalo sedemnášť rokov.²³³ Takéto riešenie možno podľa môjho názoru použiť aj v konaniach vo veciach hospodárskej súde, ktoré vykazujú určité podobnosti s trestnými konaniami vo veciach hospodárskej kriminality.

256. Z hľadiska súťažného práva treba navyše poukázať na to, že Európsky súd pre ľudské práva toto právne odvetvie nepovažuje za súčasť klasického trestného práva; tento súd zastáva názor, že mimo „jadra“ trestného práva sa záruky vyplývajúce z trestnoprávneho aspektu článku 6 EDLP nemusia nevyhnutne uplatňovať rovnako prísne.²³⁴

232 — Rozsudky ESPL z 10. novembra 2005, Dželili (sťažnosť č. 65745/01), bod 103; z 24. februára 2005, Ohlen (sťažnosť č. 63214/00), body 29 a 30, a Ommer (č. 1), už citovaný v poznámke pod čiarou 231, bod 68; uznesenie z 12. júna 2008, Menelaou (sťažnosť č. 32071/04); pozri v rovnakom zmysle už predtým rozsudok Eckle, už citovaný v poznámke pod čiarou 222, bod 67, v ktorom sa v zásade v každom prípade pripúšťa zmiernenie trestu ako zadosťučinenie. Pozri tiež body 119 až 123 štúdie Benátskej komisie č. 316/2004, už citovanej v poznámke pod čiarou 230.

233 — Rozsudok ESPL z 21. júna 1983, Eckle (článok 50), séria A, č. 65, bod 24.

234 — Rozsudok ESPL z 23. novembra 2006, Jussila (veľká komora) (sťažnosť č. 73053/01), bod 43.

257. Z toho vyplýva, že za súčasného stavu práva Únie treba uznať, že zo zásady homogenosti zakotvenej v článku 52 ods. 3 prvej vete Charty základných práv nevyplýva súdom Únie povinnosť sankcionovať porušenie zásady primeranej lehoty, ku ktorému došlo v rámci európskeho súťažného práva, zrušením napadnutého rozhodnutia.

258. Je pravda, že článok 52 ods. 3 druhá veta Charty základných práv pripúšťa, aby právo Únie priznávalo širší rozsah ochrany ako ustanovenia EDLP. Na to však v osobitnom kontexte súťažného práva nie je dôvod.

259. Sankcia uložená z dôvodu porušenia zásady primeranej lehoty musí náležite zohľadňovať tak záujmy dotknutého podniku, ako aj všeobecný záujem.

260. Záujem dotknutého podniku spočíva v dosiahnutí čo najúplnejšej nápravy dôsledkov porušenia základného práva.²³⁵ Všeobecný záujem spočíva v zabezpečení účinného dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže

235 — Pozri v tomto zmysle tiež článok 41 EDLP [v ktorom sa hovorí o „náprave“ týchto dôsledkov].

európskeho vnútorného trhu,²³⁶ ktoré patria k základným ustanoveniam Zmlúv.²³⁷

správanie, o ktorom bolo rozhodnuté, že je v rozpore s právom Únie.²³⁹

261. Ak by sa rozhodnutie Komisie o uložení pokuty vo veci hospodárskej súťaže zrušilo iba z dôvodu prekročenia primeranej lehoty v správnom alebo sporovom konaní, viedlo by to nielen k neuloženiu pokuty, ale aj k tomu, že by sa nerozhodlo o samotnej existencii porušenia pravidiel hospodárskej súťaže. Takýto prístup by bol v rozpore so všeobecným záujmom na zabezpečení účinného dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže a prekračoval by rámec legitímneho záujmu dotknutého podniku na dosiahnutí čo najúplnejšej nápravy vzniknutého porušenia základného práva.

263. Za týchto okolností nevidím dôvod, pre ktorý by som mala navrhnúť, aby Súdny dvor prehodnotil svoju súčasnú relevantnú judikaturu. V dôsledku toho treba tretiu časť prvého odvolacieho dôvodu zamietnuť.

b) Vplyv dĺžky konania na možnosť spoločnosti Solvay obhajovať sa v tomto prípade (štvrtá časť prvého odvolacieho dôvodu)

262. Nemožno umožniť podniku, aby spochybnil existenciu porušenia iba preto, lebo nebola dodržaná primeraná lehota na predjednanie veci.²³⁸ Sankcia za nedodržanie primeranej lehoty konania by v nijakom prípade nemala viesť k tomu, aby sa podniku umožnilo pokračovať v správaní alebo obnoviť

264. Štvrtá časť prvého odvolacieho dôvodu sa týka bodov 132 až 136 napadnutého rozsudku, v ktorých Všeobecný súd konštatoval, že na možnosť spoločnosti Solvay obhajovať sa nemalo prípadné porušenie zásady primeranej lehoty vplyv, takže jej právo na obhajobu nebolo porušené. Solvay v tejto súvislosti namieta nedostatočné odôvodnenie a porušenie zásady dodržiavania práva na obhajobu a zásady primeranej lehoty. Všeobecný súd údajne dostatočne nezohľadnil ťažkosti, ktoré spoločnosti Solvay vznikli v súvislosti so zabezpečením jej obhajoby po takej dlhej dobe.

236 — Význam účinného uplatňovania článkov 101 ZFEÚ a 102 ZFEÚ (pôvodné články 81 ES a 82 ES) bol nedávno zdôraznený napríklad v rozsudkoch z 11. júna 2009, X BV, C-429/07, Zb. s. I-4833, body 33 až 35, a zo 7. decembra 2010, VEBIC, C-439/08, Zb. s. I-12471, najmä body 59 a 61.

237 — Rozsudok Der Grüne Punkt, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, bod 194. Pokiaľ ide o trestné konanie vo všeobecnosti, pozri v tomto zmysle tiež body 228 až 232 štúdie Benátskej komisie, už citovanej v poznámke pod čiarou 230; v bode 241 Benátska komisia zdôrazňuje, že oslobodenie a zastavenie trestného stíhania by mali byť výnimočnými opatreniami.

238 — Rozsudok Der Grüne Punkt, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, bod 194.

239 — Návrhy ktoré predniesol generálny advokát Bot 31. marca 2009 vo veci Der Grüne Punkt, už citovanej v poznámke pod čiarou 216, body 305 a 306; Súdny dvor na túto analýzu výslovne poukázal v bode 194 rozsudku, ktorý vydal v uvedenej veci.

i) O namietanom nedostatočnom odôvodnení veci nevykonala nijaký vyšetrovací úkon a že v spornom rozhodnutí nevzala do úvahy nijaký nový dôkaz, ktorý by vyžadoval výkon práva na obhajobu.²⁴¹

265. Namietané nedostatočné odôvodnenie z hľadiska článku 36 a článku 53 prvého odseku štatútu Súdneho dvora údajne spočíva v tom, že Všeobecný súd neodpovedal na mnohé tvrdenia, ktoré Solvay uviedla v prvostupňovom konaní v súvislosti s ťažkosťami pri zabezpečovaní svojej obhajoby.

268. Hoci je možné, že Solvay sa s hmotnoprávnym posúdením skutkových okolností prejednávanej veci nestotožňuje, neznamená to, že napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený.²⁴²

266. Táto argumentácia nemôže uspieť. Ako už bolo uvedené, povinnosť odôvodnenia nevyžaduje, aby Všeobecný súd vypracoval odôvodnenie, ktoré by vyčerpávajúcim spôsobom rozoberalo jednotlivo všetky úvahy vyjadrené účastníkmi sporu, a odôvodnenie teda môže byť implicitné, avšak pod podmienkou, že umožní dotknutým osobám oboznámiť sa s dôvodmi, pre ktoré Všeobecný súd neprijal ich tvrdenia, a poskytne Súdnemu dvoru dostatok informácií, aby mohol vykonať svoje preskúmanie.²⁴⁰

ii) O namietanej hmotnoprávnej vade

269. Odvolateľka však napáda konštatovanie Všeobecného súdu, podľa ktorého plynutie času nemalo vplyv na možnosť spoločnosti Solvay účinne sa obhajovať, aj z hmotnoprávného hľadiska. Solvay zastáva názor, že takéto konštatovanie predstavuje porušenie zásady dodržiavania práva na obhajobu, ako aj zásady primeranej lehoty.

267. Všeobecný súd dokonca výslovne, hoci len stručne, odpovedal na argumentáciu spoločnosti Solvay týkajúcu sa ťažkostí, ktoré jej vznikli pri zabezpečení jej obhajoby proti obvineniam Komisie po takej dlhej dobe. Všeobecný súd v podstate uviedol, že Komisia od prvého sporového konania v prejednávanej

270. Na prvý pohľad sa môže zdať, že Solvay sa tým domáha, aby Súdny dvor svojím posúdením nahradil posúdenie skutkového stavu, ktoré vykonal Všeobecný súd, čo je v odvolacom konaní neprípustné.²⁴³

240 — Pozri vyššie uvedený bod 35 a judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 30 týchto návrhov.

241 — Body 133 až 135 napadnutého rozsudku.

242 — Pozri vyššie uvedený bod 30 a judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 26 týchto návrhov.

243 — Pozri v tejto súvislosti judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 45 týchto návrhov.

271. Z podrobnejšej analýzy však vyplýva, že Solvay nevytýka Všeobecnému súdu ani tak nesprávne posúdenie skutkového stavu ako nezohľadnenie okolnosti, ktorá je podľa jej názoru dôležitá: Všeobecný súd údajne nevezal do úvahy skutočnosť, že doba, ktorá uplynula od začatia konania, mala vplyv na možnosť spoločnosti Solvay obhajovať sa *počas sporového konania*. Všeobecný súd údajne nesprávne skúmal iba vplyv plynutia času na možnosť spoločnosti Solvay obhajovať sa pred samotnou Komisiou (čiže *počas správneho konania*).

272. Táto argumentácia sa javí byť dôvodná.

273. Všeobecný súd pri skúmaní otázky, či má údajne neprimeraná dĺžka konania nepriaznivý vplyv na možnosť dotknutého podniku obhajovať sa, nemôže skúmať iba určitú fázu konania. Naopak je povinný všeobecne skúmať, či dĺžka konania mohla mať vplyv na *možnosť podniku brániť sa proti obvineniam Komisie*.²⁴⁴

274. Je pravda, že táto obhajoba sa vykonáva predovšetkým počas správneho konania, keď sa podnik na základe oznámenia o výhradách vypočuje. Obhajoba však nie je obmedzená

len na správne konanie. Dotknutý podnik totiž môže podať na súdoch Únie žalobu proti rozhodnutiu Komisie, ktorým mu bola uložená pokuta (článok 263 štvrtý pododsek ZFEÚ; pôvodný článok 230 štvrtý pododsek ES). V rámci takého sporového konania musí mať podnik tiež možnosť účinne sa brániť proti obvineniam Komisie, ktoré sú v tomto štádiu konania obsiahnuté v úradnom rozhodnutí.

275. Všeobecný súd sa teda nesprávne obmedzil iba na skúmanie, či Solvay mohla účinne zabezpečiť svoju obhajobu *počas správneho konania*²⁴⁵ a či dĺžka ukončeného sporového konania (súdne konanie vo veci T-32/91 týkajúce sa prvého rozhodnutia o uložení pokuty, čiže rozhodnutia 91/299) mala na túto jej možnosť nepriaznivý vplyv.²⁴⁶ Všeobecný súd pri svojej analýze nevezal do úvahy *súčasnú* možnosť podniku obhajovať sa v druhom sporovom konaní (konanie vo veci T-57/01 týkajúce sa rozhodnutia, ktoré je predmetom prejednávanej veci, čiže rozhodnutia 2003/6).

276. Zohľadnenie možnosti obhajovať sa v konaní pred Všeobecným súdom vo veci T-57/01 bolo v tomto prípade potrebné z dvoch dôvodov: jednak z dôvodu výslovnej žiadosti spoločnosti Solvay, aby sa zohľadnila dĺžka vtedy prebiehajúceho sporového

244 — Z podobného prístupu vychádzajú už rozsudky FEG, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, body 45 až 49, a Technische Únie, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, body 50 až 54, z ktorých vyplýva, že Všeobecný súd musí vziať do úvahy ovplyvnenie možnosti dotknutého podniku brániť sa vo všetkých fázach správneho konania.

245 — Body 134 a 135 napadnutého rozsudku.

246 — Body 137 až 140 napadnutého rozsudku (skutočnosť, že ide o predchádzajúce súdne konanie týkajúce sa rozhodnutia 91/299, je zrejme najmä z úvodného bodu 137).

konania, a jednak z toho dôvodu, že až v priebehu tohto sporového konania, presnejšie v roku 2005, bol spoločnosti Solvay poskytnutý prístup k spisu. Bolo teda rozhodujúce, či sa Solvay v roku 2005 ešte mohla účinne brániť proti obvineniam alebo konštatovaniu Komisie.

277. Základné právo na prejednanie veci v primeranej lehote vyžaduje, aby Komisia prijala svoje konečné rozhodnutie v správnom konaní vo veci hospodárskej súťaže dostatočne skoro, aby sa dotknutý podnik ešte mohol účinne brániť pred súdmi Únie.

278. Vzhľadom na to, že Všeobecný súd sa touto právne relevantnou okolnosťou vôbec nezaoberal, napadnutý rozsudok trpí právnou vadou.

iii) O niektorých ďalších výhradách

279. Solvay napokon v rámci tejto štvrtej časti prvého odvolacieho dôvodu namieta skreslenie skutkového stavu, ako aj porušenie článku 6 EDLP a článku 6 ods. 1 ZEÚ.

280. Týmito doplňujúcimi výhradami sa netreba podrobne zaoberať. Výhrada založená na skreslení skutkového stavu nie je dostatočne podložená²⁴⁷ a podľa môjho názoru takému skresleniu nič nenasvedčuje. Pokiaľ ide o článok 6 EDLP a článok 6 ods. 1 ZEÚ, treba konštatovať, že prvé ustanovenie nie je priamo uplatniteľné a druhé ustanovenie ako také neobsahuje nijaké základné právo.²⁴⁸

iv) Predbežný záver

281. Štvrtá časť prvého odvolacieho dôvodu je čiastočne dôvodná.

c) O údajnom vzdaní sa zníženia pokuty spoločnosti Solvay (piata časť prvého odvolacieho dôvodu)

282. V piatej a poslednej časti prvého odvolacieho dôvodu Solvay osobitne napáda bod 141 napadnutého rozsudku. Všeobecný súd v tomto bode uviedol, že Solvay sa vo svojej žalobe „výslovne vzdala možnosti zníženia

247 — Pozri v tejto súvislosti judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 35.

248 — Pokiaľ ide o článok 6 EDLP a článok 6 ods. 1 ZEÚ, pozri tiež vyššie uvedený bod 160 týchto návrhov.

pokuty z dôvodu náhrady škody za údajné porušenie jej práva na prejednanie veci v primeranej lehote.“ Solvay zastáva názor, že to predstavuje skreslenie znenia jej žaloby v prvostupňovom konaní.

283. Ako som už uviedla v inej súvislosti, o skreslenie ide v prípade, ak Všeobecný súd zjavne nesprávne pochopil argumentáciu účastníkov konania alebo pri jej reprodukovani pozmenil jej zmysel.²⁴⁹

284. V predmetnej pasáži napadnutého rozsudku Všeobecný súd žiaľ neuviedol, ktorú časť žaloby spoločnosti Solvay má na mysli. V odvolacom konaní sa však účastníci konania zhodli na tom, že konštatovanie Všeobecného súdu, ktoré Solvay napáda, nepochybne vychádza z bodov 149 a 150 žaloby. V bode 149 žaloby Solvay v podstate zdôraznila, že podľa jej názoru iba zrušenie sporného rozhodnutia môže napraviť namietané porušenie zásady spravodlivého procesu; samotné zníženie pokuty podľa nej nemôže napraviť namietané

porušenie článku 6 EDLP. V bode 150 žaloby z toho Solvay vyvodila, že zjavné prekročenie primeranej lehoty, ktoré v tomto prípade namieta, môže viesť iba k zrušeniu napadnutého rozhodnutia.²⁵⁰

285. Zastávam názor, že z citovanej pasáže žaloby nevyplýva nijaké vzdanie sa prípadného zníženia pokuty z dôvodu dĺžky konania. Z podaní spoločnosti Solvay už vôbec nevyplýva akékoľvek „výslovné vzdanie sa“ zníženia pokuty z dôvodu neprimeranej dĺžky konania, na ktoré poukázal Všeobecný súd.

286. V bodoch 149 a 150 svojej žaloby predloženej v prvostupňovom konaní Solvay iba dôrazne vyjadruje svoj právny názor. Uvádza, aká sankcia by podľa jej názoru mala byť spojená s namietaným porušením zásady primeranej lehoty: nemá to byť zníženie pokuty, ale zrušenie sporného rozhodnutia.

287. Medzi vyjadrením právneho názoru a výslovným vzdaním sa možnosti zníženia pokuty ako zadosťučinenia za namietané

249 — Pozri vyššie uvedený bod 94 týchto návrhov.

250 — Vo francúzskom origináli: „La requérante estime dès lors que le dépassement manifeste du délai raisonnable dans la présente procédure... ne peut qu'entraîner l'annulation pure et simple de la décision attaquée...“ (bod 150 žaloby v prvostupňovom konaní citovaný v bode 50 odvolania spoločnosti Solvay).

porušenie práva je zásadný rozdiel. Všeobecný súd v bode 141 napadnutého rozsudku tento rozdiel nerešpektoval.

3. Predbežný záver

291. Prvý odvolací dôvod je čiastočne dôvodný.

288. Z bodu 141 napadnutého rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd zjavne nesprávne pochopil argumentáciu spoločnosti Solvay v prvostupňovom konaní a že pri jej reprodukovaní navyše pozmenil jej obsah. To predstavuje skreslenie argumentácie tohto účastníka konania.

E — Zrušenie napadnutého rozsudku

289. Toto skreslenie je osobitne zrejmé, ak vezmeme do úvahy skutočnosť, že Solvay vo svojej žalobe predloženej v prvostupňovom konaní v inej súvislosti v skutočnosti navrhla zníženie pokuty, pričom výslovne poukázala na „všetky úvahy... v rámci žalobných dôvodov týkajúcich sa zrušenia“, a teda aj na svoju argumentáciu týkajúcu sa neprimeranej dĺžky konania.²⁵¹

292. Ako vyplýva z vyššie uvedených úvah, druhý, šiesty, siedmy a ôsmy odvolací dôvod treba zamietnuť.

290. Piata časť prvého odvolacieho dôvodu je teda dôvodná.

293. Deviaty odvolací dôvod je čiastočne dôvodný. Týka sa však iba osobitnej otázky diskriminácie v zmysle článku 82 ods. 2 písm. c) ES. Táto okolnosť nemá nijaký vplyv na ostatné praktiky spoločnosti Solvay na trhu, ktoré Komisia považovala za zneužívajúce a v súvislosti s ktorými Všeobecný súd právne nepochybil. V dôsledku toho čiastočná dôvodnosť deviateho odvolacieho dôvodu sama osebe neodôvodňuje zrušenie napadnutého rozsudku.

251 — Bod 439 žaloby podanej v prvostupňovom konaní (ktorej časť cituje Solvay v bode 52 odvolania) znie: „[S]i, par impossible, le Tribunal devait rejeter l'ensemble des moyens d'annulation développés par la requérante, la requérante invite le Tribunal à prendre en compte... l'ensemble des considérations présentées dans la présente requête au titre des moyens d'annulation dans son appréciation de la nécessité d'infliger une amende à la requérante et du montant de celle-ci... [Pre prípad, ak by Všeobecný súd predsa zamietol všetky žalobné dôvody týkajúce sa zrušenia, ktoré žalobkyňa uviedla, žalobkyňa vyzýva Všeobecný súd, aby pri posudzovaní nevyhnutnosti uloženia pokuty žalobkyňa a jej výšky vzal do úvahy... všetky úvahy uvedené v tejto žalobe v rámci žalobných dôvodov týkajúcich sa zrušenia].“

294. Odvolacie dôvody týkajúce sa práva na obhajobu (tretí, štvrtý a piaty odvolací dôvod), ako aj odvolací dôvod týkajúci sa dĺžky konania (prvý odvolací dôvod), sú naopak do veľkej miery dôvodné. Dôvodnosť každého z týchto odvolacích dôvodov sama osebe odôvodňuje zrušenie napadnutého rozsudku v celom rozsahu.

F — *Rozhodnutie o žalobe podanej v prvostupňovom konaní* 1. O práve na prístup k spisu

295. Podľa článku 61 prvého odseku štátútu Súdneho dvora Súdny dvor môže sám vydať konečný rozsudok, ak to stav konania dovoľuje.

296. V prejednávanej veci ide o taký prípad. Všetkými skutkovými a právnymi otázkami potrebnými pre rozhodnutie o žalobe spoločnosti Solvay sa už zaoberal Všeobecný súd v prvostupňovom konaní a účastníci konania mali možnosť vyjadriť sa k nim. Preto nie je potrebné, aby Súdny dvor vrátil vec Všeobecnému súdu, ale môže sám rozhodnúť o žalobe spoločnosti Solvay o neplatnosť sporného rozhodnutia. Vzhľadom na mimoriadnu dĺžku konania, ktoré od šetrení Komisie vykonaných v apríli 1989 do dnešného dňa trvá dvadsaťdva rokov, sa javí byť vhodné, aby Súdny dvor túto možnosť využil.

297. V rámci nasledujúcich úvah sa budem zaoberať platnosťou sporného rozhodnutia iba z troch konkrétnych hľadísk: prístup k spisu (časť 1), právo byť vypočutý (časť 2) a dĺžka konania (časť 3).

298. Bolo preukázané, že prístup k spisu, ktorý bol poskytnutý spoločnosti Solvay pred prijatím sporného rozhodnutia, nespĺňal právne požiadavky.²⁵²

299. Ako už bolo uvedené, nemožno vylúčiť, že Solvay by v stratených častiach spisu, ktorých obsah nie je známy, mohla nájsť informácie, ktoré by mohli byť užitočné pre jej obhajobu. To platí tým skôr, že Komisia sama vychádza z predpokladu, že niektoré chýbajúce kartotéky obsahovali „korešpondenciu podľa článku 11 nariadenia č. 17“, čiže žiadosti o informácie, ktoré Komisia adresovala rôznym podnikom, a odpovede týchto podnikov.²⁵³ Takéto pripomienky tretích osôb mohli obsahovať užitočné informácie týkajúce sa prípadného dominantného postavenia spoločnosti Solvay na trhu (napríklad o podieloch na trhu, sile konkurentov spoločnosti Solvay a rozsahu prípadnej vyrovnávacej sily jej zákazníkov); v týchto pripomienkach sa mohli nachádzať aj dôkazy o prípadnej existencii objektívneho ekonomického odôvodnenia praktík spoločnosti Solvay.²⁵⁴

252 — Pozri vyššie uvedené body 154 až 157 týchto návrhov.

253 — Bod 66 napadnutého rozsudku.

254 — Pozri vyššie uvedené body 202 a 203 týchto návrhov.

300. V dôsledku toho bolo prinajmenšom možné, že správne konanie by viedlo k odlišnému výsledku, ak by bol zabezpečený náležitý prístup k spisu, hoci len pokiaľ ide o výšku uloženej pokuty.

náležitého prístupu k spisu umožnila predložiť pripomienky k výhradám, ktoré jej útvary opäť vzniesli.²⁵⁶

301. V dôsledku toho treba sporné rozhodnutie v celom rozsahu zrušiť, a to už len pre procesné vady súvisiace s prístupom k spisu a so stratou častí spisu. (Preto nie je dokonca ani potrebné skúmať, či časti spisu, do ktorých mala možnosť Solvay nahliadnúť v kancelárii Všeobecného súdu, boli pre jej obhajobu užitočné.)

304. Aj z tohto dôvodu treba napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu zrušiť.

3. O zásade primeranej lehoty

305. Napokon, pokiaľ ide o dĺžku konania, treba ju posúdiť s prihliadnutím na všetky okolnosti prejednávanej veci.²⁵⁷

2. O práve byť vypočutý

302. Tiež nie je sporné, že Komisia spoločnosť Solvay pred prijatím napadnutého rozhodnutia znovu nevypočula, hoci to mala urobiť.²⁵⁵ Táto procesná vada úzko súvisí s nedostatočným prístupom k spisu.

306. Treba poukázať na to, že Komisia bola v prejednávanej veci v období od zrušenia svojho prvého rozhodnutia o uložení pokuty (rozhodnutie 91/299) do vyhlásenia prvého rozsudku Súdneho dvora v odvolacom konaní²⁵⁸ úplne nečinná. Z tohto dôvodu márne uplynuli štyri roky a sedem mesiacov.²⁵⁹

307. Túto nečinnosť Komisie nemožno odôvodniť tým, že podala odvolanie

303. Nemožno vylúčiť, že správne konanie by viedlo k odlišnému výsledku, ak by Komisia spoločnosti Solvay v roku 2000 po poskytnutí

²⁵⁶ — Pozri vyššie uvedené body 211 až 227 týchto návrhov.

²⁵⁷ — Pozri vyššie uvedený bod 237 a poznámku pod čiarou 218 týchto návrhov.

²⁵⁸ — Rozsudok Komisia/Solvay zo 6. apríla 2000, už citovaný v poznámke pod čiarou 11.

²⁵⁹ — Pozri v tejto súvislosti chronologický prehľad uvedený v bode 11 týchto návrhov.

²⁵⁵ — Pozri vyššie uvedené body 154 a 222 týchto návrhov.

proti rozsudku, ktorým bolo prvé rozhodnutie o uložení pokuty zrušené. Komisia je nepochybne oprávnená využiť všetky dostupné právne prostriedky a v prípade, ak v prvostupňovom konaní nemala úspech, podať odvolanie na Súdny dvor. To však neznamená, že počas konania o tomto odvolaní môže byť v správnom konaní nečinná.²⁶⁰

308. Odvolanie nemá odkladný účinok (článok 60 prvý odsek štatútu Súdneho dvora). V dôsledku toho bola Komisia podľa článku 233 ods. 1 ES (teraz článok 266 ods. 1 ZFEÚ) povinná od 29. júna 1995, keď bol vyhlásený prvostupňový rozsudok vydaný vo veci T-32/91, prijať všetky opatrenia potrebné na vykonanie zrušujúceho rozsudku. Na základe zásady dobrej správy vecí verejných bola Komisia tiež povinná buď bezodkladne prijať nové rozhodnutie vo veci samej, alebo správne konanie zastaviť.

309. Komisia mohla namiesto toho, aby čakala až do apríla 2000, bez akýchkoľvek ťažkostí pokračovať v správnom konaní už od

júna 1995.²⁶¹ Stačilo by, ak by v novom rozhodnutí o uložení pokuty uviedla, že v prípade, ak bude mať v odvolacom konaní úspech, toto rozhodnutie zanikne.

310. Za týchto okolností som dospela k záveru, že dĺžka správneho konania bola v tomto prípade neprimeraná už len pre nečinnosť Komisie, ktorá trvala takmer päť rokov – od júla 1995 do apríla 2000. Ako som už uviedla,²⁶² v dôsledku toho netreba skúmať dĺžku ostatných fáz konania alebo celkovú dĺžku konania.²⁶³

311. Uvedené porušenie zásady primeranej lehoty je však dôvodom na zrušenie sporného rozhodnutia iba v prípade, ak mala dĺžka konania vplyv na možnosť dotknutého podniku obhajovať sa.²⁶⁴ Dôkazné bremeno v tomto smere spočíva na podniku.

260 — Ako Solvay správne uviedla v prvostupňovom konaní (pozri bod 112 napadnutého rozsudku). V rozsudku PVC II, už citovanom v poznámke pod čiarou 105, najmä v bodoch 204 a 205, sa Súdny dvor k tejto otázke nevyjadril, pretože odvolatelia túto výhradu nevzniesli.

261 — V apríli 2000 Súdny dvor vydal rozsudok vo veci Komisia/Solvay, už citovaný v poznámke pod čiarou 11.

262 — Pozri vyššie bod 238 týchto návrhov.

263 — K dĺžke prvostupňového konania pred Všeobecným súdom vo veci T-57/01 a k celkovému posúdeniu dĺžky konania pozri nižšie uvedené body 335 až 348 týchto návrhov.

264 — Pozri vyššie uvedené body 249 až 263 týchto návrhov.

312. Požiadavky stanovené Súdny dvorom v tejto oblasti sú vo všeobecnosti prísne.²⁶⁵ argumentácia dotknutého podniku musí byť založená na presvedčivých dôkazoch a nesmie byť abstraktná a nepresná.²⁶⁶ Ak sa teda, ako napríklad v tomto prípade, tvrdí, že možnosť podniku obhajovať sa bola obmedzená odchodom jeho bývalých zamestnancov, treba v zásade uviesť ich mená, funkcie, ako aj dátum ich odchodu; tiež je potrebné špecifikovať povahu a rozsah informácií alebo vysvetlení, ktoré mohli títo bývalí zamestnanci poskytnúť, ako aj okolnosti, v dôsledku ktorých nemohli vypovedať.²⁶⁷

313. Je nesporné, že Solvay v tomto sporovom konaní pred súdmi Únie takéto podrobné informácie nepredložila.

314. V prejednávanej veci však nemožno prehliadnuť skutočnosť, že v čase prijatia druhého rozhodnutia o uložení pokuty, čiže koncom roka 2000, už uplynulo desať až sedemnást rokov od obdobia od roku 1983 do roku 1990, počas ktorého mala Solvay zneužívať svoje dominantné postavenie na trhu. Keď bol spoločnosti Solvay napokon v roku 2005 spis sprístupnený v kancelárii Všeobecného súdu, uplynulo dokonca pätnásť až dvadsaťdva rokov od obdobia, v ktorom malo dôjsť

k protiprávnemu konaniu konštatovanému Komisiou.

315. Je zrejmé, že pamäť zamestnancov – a najmä bývalých zamestnancov – sa po uplynutí takejto doby zhoršila. Ďalšou skutočnosťou, ktorú treba v tomto prípade zohľadniť, je, že časť prevádzok spoločnosti Solvay určených na výrobu uhličitanu sodného medzitým bola zatvorená.²⁶⁸

316. V prvostupňovom konaní však Solvay navrhla Všeobecnému súdu, že rekonštruuje zloženie svojho oddelenia výroby uhličitanu v spornom období a že mu oznámi mená vtedajších vedúcich zamestnancov, ako aj dátum ich odchodu.

317. Vzhľadom na okolnosti vlastné prejednávanej veci nebolo možné od spoločnosti Solvay spravodlivo požadovať nijaký doplňujúci dôkaz.

318. Skutočnosť, že odvolateľka neoznámila podrobné údaje týkajúce sa udalostí a dôkazov, ktoré by mohli jej bývalí zamestnanci objasniť, jej nemožno vyčítať. Táto spoločnosť totiž ešte stále nepozná všetky časti spisu,

265 — Rozsudky FEG, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, body 56 až 60, a Technische Unie, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, body 64, 67 a 69.

266 — Rozsudky Technische Unie, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, bod 69, a FEG, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, bod 56.

267 — Rozsudky FEG, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, body 57 a 58, a Technische Unie, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, body 64 až 69.

268 — Solvay v tejto súvislosti uvádza svoje prevádzky v mestách Tavaux (Francúzsko), Couillet (Belgicko) a Heilbronn (Nemecko).

ktoré jej mali byť poskytnuté.²⁶⁹ Nemožno od nej vyžadovať, aby preukázala, či a prípadne do akej miery jej bývalí zamestnanci mohli poskytnúť informácie týkajúce sa stratených častí spisu, ktorých obsah je nie je známy a ku ktorým počas konania vôbec nemala prístup.

obhajovať sa pred Komisiou. Táto okolnosť je sama osebe dôvodom na zrušenie sporného rozhodnutia.

319. Požiadavky týkajúce sa preukázania vplyvu na možnosť obhajovať sa v dôsledku uplynutia času vo všeobecnosti nesmú pre dotknutý podnik prakticky znemožňovať alebo neprimerane sťažovať predloženie akéhokoľvek dôkazu.

320. Vzhľadom na nenapraviteľnú stratu časti spisu, ktorá pravdepodobne obsahovala korešpondenciu Komisie s tretími podnikmi,²⁷⁰ nemožno vylúčiť, že bývalí zamestnanci spoločnosti Solvay by mohli byť v prípade, ak by boli k dispozícii, užitoční pre jej obhajobu. Najmä nemožno vylúčiť, že títo zamestnanci by mohli poskytnúť informácie týkajúce sa súvislostí, ktoré zo samotných listinných dôkazov nevyplynuli.

321. Vzhľadom na všetky uvedené úvahy existuje dostatočný počet dôkazov, ktoré potvrdzujú záver, že neprimeraná dĺžka konania mala vplyv na možnosti spoločnosti Solvay

4. Predbežný záver

322. Už zo skúmania viacerých právnych otázok, na ktoré poukázala odvolateľka v prvostupňovom konaní v súvislosti s prístupom k spisu, právom byť vypočutý a dĺžkou konania, vyplýva, že sporné rozhodnutie Komisie (rozhodnutie 2003/6) treba v celom rozsahu zrušiť. Nie je teda potrebné zaoberať sa ostatnými žalobnými dôvodmi, ktoré Solvay uviedla v prvostupňovom konaní.

V — O návrhu na zníženie pokuty

323. Okrem zrušenia napadnutého rozsudku a sporného rozhodnutia²⁷¹ Solvay navrhla aj zrušenie alebo podstatné zníženie pokuty, ktorej výšku Všeobecný súd zmenil, ako zadostučinenie za závažnú ujmu,

269 — Pozri vyššie uvedené body 154 a 186 až 206 týchto návrhov.
270 — Bod 66 napadnutého rozsudku.

271 — K tomu pozri vyššie uvedený oddiel IV (body 15 až 322 týchto návrhov).

ktorá jej vznikla v dôsledku mimoriadnej dĺžky konania.

a článku 340 druhého odseku ZFEÚ (pôvodný článok 235 ES a pôvodný článok 288 druhý odsek ES).²⁷⁵

324. Vzhľadom na mnou navrhnuté riešenie, ktoré predpokladá zrušenie napadnutého rozsudku²⁷² a sporného rozhodnutia²⁷³, nie je potrebné rozhodnúť o tomto osobitnom návrhu spoločnosti Solvay. Pre úplnosť ho však subsidiárne nižšie rozoberiem.

326. Na pojednávaní Komisia uviedla, že uprednostňuje druhý prístup, ktorý bol použitý vo veci *Der Grüne Punkt*. Svoje stanovisko odôvodnila tým, že je potrebné zabezpečiť účinné dodržiavanie súťažného práva. Zníženie pokuty by podľa jej názoru narušilo účinnosť uplatňovania európskych pravidiel hospodárskej súťaže.

327. Táto námietka nie je presvedčivá.

A — Úvodná poznámka

325. Pokiaľ ide o otázku neprimeranej dĺžky konania, z judikatúry Súdneho dvora možno vyvodit' dva rozdielne prístupy. Vo veci *Baustahlgewebe*, v ktorej bola dotknutému podniku uložená pokuta, Súdny dvor tomuto podniku priznal zníženie pokuty.²⁷⁴ Naproti tomu vo veci *Der Grüne Punkt*, v ktorej takáto pokuta nebola uložená, Súdny dvor mohol dotknutý podnik iba odkázať na žalobu o náhradu škody podľa článku 268 ZFEÚ

328. Na jednej strane je pravda, že dodržiavanie európskych pravidiel hospodárskej súťaže, ktoré sú nevyhnutné pre fungovanie vnútorného trhu,²⁷⁶ je nepochybne základným cieľom Zmlúv.²⁷⁷ Účinné a odstrašujúce sankcie sú nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa.

329. Na druhej strane v konaní, akým je správne konanie vo veci hospodárskej

272 — Pozri v tejto súvislosti vyššie uvedený bod 294 týchto návrhov.

273 — Pozri v tejto súvislosti vyššie uvedené body 298 až 322 týchto návrhov.

274 — Rozsudok *Baustahlgewebe*, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, body 48, 141 a 142.

275 — Rozsudok *Der Grüne Punkt*, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, bod 195.

276 — Rozsudky Súdneho dvora z 1. júna 1999, *Eco Swiss*, C-126/97, Zb. s. I-3055, bod 36, a z 20. septembra 2001, *Courage a Crehan*, C-453/99, Zb. s. I-6297, bod 20.

277 — Pozri judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 236.

súťaže, ktoré má znaky trestného konania,²⁷⁸ je nevyhnutné osobitne prihliadať na základné procesné záruky. Na zabezpečenie dodržiavania súťažného práva možno použiť len prostriedky, ktoré sú v súlade s požiadavkami právneho štátu. V dôsledku toho v prípade porušenia základného práva, akým je právo na prejednanie veci v primeranej lehote, v konaní vo veci hospodárskej súťaže sa dotknutý podnik môže domáhať účinného prostriedku nápravy.

330. Určenie primeranej sankcie v prípade prekročenia primeranej dĺžky konania musí teda nevyhnutne zodpovedať protichodným požiadavkám týkajúcim sa jednak dodržiavania súťažného práva a jednak existencie účinného prostriedku nápravy v prípade porušenia základného práva.

278 — Pozri v tejto súvislosti návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston 10. februára 2011 v prebiehajúcom konaní vo veci *KME Germany a i./Komisia*, C-272/09 P, najmä bod 64; návrhy ktoré predniesol generálny advokát Bot 26. októbra 2010 vo veciach *ArcelorMittal Luxembourg/Komisia a i.*, C-201/09 P a C-216/09 P, Zb. s. I-2239, najmä bod 41, a *ThyssenKrupp Nirosta/Komisia*, C-352/09 P, Zb. s. I-2359, najmä bod 49, ako aj návrhy, ktoré som predniesla 3. júla 2007 vo veci *ETI a i.*, C-280/06, Zb. s. I-10893, bod 71, a 23. apríla 2009 vo veci *Akzo Nobel a i.*, už citovanej v poznámke pod čiarou 86, bod 39; pozri už skôr v rovnakom zmysle návrhy, ktoré som predniesla 8. septembra 2005 vo veci *FEG*, už citovanej v poznámke pod čiarou 216, bod 108, a vo veci *Technische Unie*, už citovanej v poznámke pod čiarou 216, bod 100.

331. Z dôvodov hospodárnosti konania a s cieľom zabezpečiť dotknutému podniku okamžitú a účinnú nápravu by mal Súdny dvor v prípadoch, v ktorých je to možné, čiže vo veciach, v ktorých boli uložené pokuty, pokračovať v uplatňovaní prístupu, ktorý načrtnol v rozsudku *Baustahlgewebe*.²⁷⁹

332. Požiadavka účinného uplatňovania súťažného práva je splnená, keďže konštatovanie o porušení pravidiel hospodárskej súťaže a povinnosť dotknutého podniku upustiť od protiprávneho konania v takom prípade nie sú dotknuté.²⁸⁰ Odstrašujúci účinok pokuty pôvodne stanovenej Komisiou alebo Všeobecným súdom vo vzťahu k ostatným hospodárskym subjektom zostáva zachovaný. Súdny dvor nespochybňuje primeranosť jej výšky vo vzťahu k skutočnostiam, ktoré predstavujú porušenie pravidiel hospodárskej súťaže. Prístup použitý vo veci *Baustahlgewebe* má za následok iba poskytnutie určitého zadostučinenia vo forme zníženia pôvodnej pokuty o sumu považovanú za spravodlivé zadostučinenie za neprimeranú dĺžku konania.²⁸¹

279 — Rozsudok *Baustahlgewebe*, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, najmä bod 48. Na okraj poznamenávam, že Komisia zrejme sama v niektorých prípadoch pripúšťa možnosť zníženia pokuty, ak dospeje k záveru, že správne konanie vedené jej útvarmi bolo neprimerane dlhé (pozri v tejto súvislosti rozsudky *FEG* a *Technische Unie*, už citované v poznámke pod čiarou 216, bod 9 týchto rozsudkov).

280 — Pozri v tejto súvislosti vyššie uvedené body 261 a 262 týchto návrhov.

281 — Pozri v tomto zmysle rozsudok *Baustahlgewebe*, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, najmä bod 141.

B — *Zníženie pokuty*

zložitosti veci a od správania žalobcu a príslušných orgánov.

333. Rozsudok *Baustahlgewebe*²⁸² je v konečnom dôsledku založený na neobmedzenej právomoci Súdneho dvora, ktorá mu vyplýva z článku 261 ZFEÚ, pokiaľ ide o sankcie uložené vo veciach hospodárskej súťaže na základe článku 17 nariadenia č. 17.²⁸³ Súdny dvor teda môže podľa vlastného uváženia zrušiť, znížiť alebo zvýšiť uloženie pokuty alebo penále.

336. V tejto súvislosti treba samostatne skúmať jednotlivé fázy konania; okrem toho je potrebné celkovo posúdiť aj dĺžku správneho a sporového konania.²⁸⁵

334. Na základe rozsudku *Baustahlgewebe* treba najprv posúdiť dĺžku konania (k tomu pozri časť 1) a následne určiť rozsah prípadného zníženia pokuty (k tomu pozri časť 2).

337. Spomedzi rôznych fáz konania môžu byť z hľadiska dodržania zásady primeranej lehoty problematické najmä dve jeho fázy: obdobie úplnej nečinnosti Komisie počas prvého odvolacieho konania (konanie v spojených veciach C-287/95 P a C-288/95 P) a druhé konanie pred Všeobecným súdom (konanie vo veci T-57/01).²⁸⁶

1. O neprimeranej dĺžke správneho a sporového konania

335. Ako som už uviedla,²⁸⁴ primeranosť dĺžky konania treba posúdiť v závislosti od okolností vlastných každej veci, a najmä v závislosti od významu sporu pre dotknutú osobu,

338. Už bolo preukázané,²⁸⁷ že *nečinnosť Komisie* počas prvého odvolacieho konania, ktorá trvala od júla 1995 do apríla 2000, čiže štyri roky a sedem mesiacov, predstavovala porušenie zásady primeranej lehoty vo vzťahu k spoločnosti Solvay. Preto na účely tohto

282 — Rozsudok *Baustahlgewebe*, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, body 48 a 142.

283 — Neskôr článok 31 nariadenia č. 1/2003.

284 — Pozri vyššie uvedený bod 237 týchto návrhov.

285 — Pozri najmä vyššie uvedené body 238 až 241 týchto návrhov.

286 — Pozri v tejto súvislosti chronologický prehľad uvedený v bode 11 týchto návrhov.

287 — Pozri vyššie uvedené body 306 až 310 týchto návrhov.

konania nie je rozhodujúce, či počas tohto obdobia porušil zásadu primeranej lehoty aj Súdny dvor vzhľadom na to, že odvolacie konanie trvalo štyri roky a sedem mesiacov.

339. Pokiaľ ide o druhé konanie pred Všeobecným súdom (vec T-57/01), jeho dĺžka, ktorá predstavuje osem rokov a deväť mesiacov, sa na prvý pohľad javí ako neúnosná.

340. Ako správne zdôrazňuje odvolateľka, takúto dĺžku konania nemožno v tomto prípade odôvodniť akoukoľvek zložitou vecí. Všeobecný súd konal iba s dvoma účastníkmi konania; preklady boli potrebné iba v minimálnom rozsahu²⁸⁸ a skutkové a právne otázky vznesené účastníkmi konania neboli mimoriadne zložité. Toto konanie síce súviselo so súbežným konaním vo veci T-58/01, avšak zhodnosť mnohých žalobných dôvodov uvedených v oboch veciach musela mať pre tieto konania synergický efekt, a teda mala toto konanie skôr urýchliť ako spomaliť.

288 — Keďže jazykom konania bola francúzština, vyjadrenia všetkých účastníkov konania boli vyhotovené v jazyku, v ktorom sa viedla porada o napadnutom rozsudku. Preklad bol potrebný iba v minimálnom rozsahu, a to v čase podania žaloby na účely jej uverejnenia v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev (pozri článok 24 ods. 6 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu). Potreba prekladov na konci prvostupňového konania na účely uverejnenia napadnutého rozsudku nebránila Všeobecnému súdu vo vyhlásení rozsudku v jazyku konania a v jeho doručení už po skončení porady o ňom.

341. Dĺžka konania je iste do značnej miery odôvodnená tým, že spoločnosti Solvay bolo potrebné počas sporového konania umožniť prístup k správne mu spisu.²⁸⁹ Je však úplne neprípustné, aby táto časť konania trvala jeden a pol roka alebo, ak vezmeme do úvahy aj pripomienky, ktoré predložili účastníci konania,²⁹⁰ dokonca až dva roky. Táto strata času nesmie byť na úkor spoločnosti Solvay. Všeobecný súd mal prípadne určiť Komisii presné lehoty a v prípade ich nedodržania voči nej vyvodiť príslušné dôsledky.

342. Okrem toho možno identifikovať viaceré obdobia, počas ktorých bol Všeobecný súd v prvostupňovom konaní takmer nečinný. Ako príklad možno uviesť, že od predloženia pripomienok Komisie týkajúcich sa užitočnosti niektorých dokumentov pre obhajobu spoločnosti Solvay po začatie ústnej časti konania uplynulo dvadsaťdeväť mesiacov.²⁹¹ Tiež treba spomenúť, že od pojednávania, ktoré sa konalo 26. júna 2008, po vyhlásenie napadnutého rozsudku, ktoré sa konalo

289 — Body 57 až 67 napadnutého rozsudku.

290 — Dňa 19. decembra 2003 Súd prvého stupňa vyzval Komisiu, aby predložila podrobný zoznam s uvedením všetkých dokumentov založených v spise; dňa 14. apríla 2005 Solvay nahliadla v kancelárii Súdu prvého stupňa do dokumentov zo spisu, ktoré Komisia poskytla Súdu prvého stupňa (body 57 a 67 napadnutého rozsudku). Ak vezmeme do úvahy dobu, ktorá uplynula do 18. novembra 2005, keď Komisia predložila pripomienky týkajúce sa užitočnosti predmetných dokumentov pre obhajobu spoločnosti Solvay, táto doba predstavuje takmer dva roky.

291 — Komisia predložila pripomienky 18. novembra 2005, zatiaľ čo ústna časť konania bola otvorená v máji 2008 (body 68 a 72 napadnutého rozsudku).

17. decembra 2009,²⁹² uplynulo osemnásť mesiacov.

343. Je zrejmé, že problémy vnútornej organizácie Všeobecného súdu, napríklad také, ktoré súvisia s pravidelným obmieňaním sudcov alebo s prekážkami výkonu ich funkcie, nesmú byť na úkor účastníkov konania.²⁹³

344. Za týchto okolností bola v tomto prípade dĺžka tak správneho, ako aj sporového konania neprimeraná.

345. Tento záver potvrdzuje analýza celkovej dĺžky všetkých fáz správneho a sporového konania:

— Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcej sa článku 6 ods. 1 EDLP sa dĺžka konania musí počítať od okamihu, keď boli vo vzťahu k spoločnosti Solvay prijaté opatrenia, ktoré boli

založené na podozreniach voči nej a mali pre jej postavenie značné dôsledky.²⁹⁴ V tomto prípade tento okamih nastal dávno pred oznámením o výhradách (ktoré predstavovalo oficiálne „obvinenie“): tento okamih pripadá na deň, keď Komisia vykonala šetrenia v priestoroch spoločnosti Solvay v apríli 1989,²⁹⁵

— odvtedy konanie nebolo ani raz prerušené,

— za okamih ukončenia konania možno považovať deň vyhlásenia rozsudku Súdneho dvora v prejednávanej veci.²⁹⁶

346. Ku dnešnému dňu teda celková dĺžka konania už dosiahla dvadsaťdva rokov. Netreba sa zaoberať otázkou, či takáto dĺžka konania vôbec môže byť odôvodnená. V každom prípade by takéto odôvodnenie muselo byť založené na výnimočných okolnostiach, ako je osobitná zložitosť posudzovaných

292 — Na porovnanie možno uviesť, že vo veciach Baustahlgebe, v ktorých Súd prvého stupňa na účely ústnej časti konania spojil jedenásť súvisiacich vecí, Súdny dvor konštatoval porušenie primeranej dĺžky konania, pretože v prvostupňovom konaní uplynulo od ukončenia písomnej časti konania do rozhodnutia o otvorení ústnej časti konania 32 mesiacov a od ukončenia ústnej časti konania do vyhlásenia rozsudku uplynulo 22 mesiacov (rozsudok Baustahlgebe, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, body 45 a 46).

293 — Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré som predniesla 4. marca 2010 vo veci Gogos/Komisia, už citovanej v poznámke pod čiarou 26, bod 88.

294 — Rozsudok ESLP zo 17. decembra 2004, Pedersen a Baadsgaard (veľká komora), *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí* 2004-XI, bod 44; v rovnakom zmysle pozri už skôr rozsudky zo 16. júla 1971, Ringeisen, séria A, č. 13, bod 110, a z 22. mája 1998, Hozee, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí* 1998-III, bod 43.

295 — Rozsudok PVC II, už citovaný v poznámke pod čiarou 105, bod 182; pozri všeobecne návrhy, ktoré som predniesla 8. decembra 2005 vo veci FEG, už citovanej v poznámke pod čiarou 216, body 108 až 112, a vo veci Technische Unie, už citovanej v poznámke pod čiarou 216, body 100 až 104.

296 — Rozsudky ESLP z 28. júna 1978, König, sťažnosť č. 6232/73, séria A, č. 27, bod 98, a Eckle, už citovanej v poznámke pod čiarou 222, bod 22.

skutkových alebo právnych otázok alebo skutočnosť, že dotknutý podnik je do značnej miery tiež zodpovedný za predĺženie niektorých fáz konania. Takéto okolnosti v tomto prípade zjavne nenastali.

sa nachádzajú v neistote, pokiaľ ide o to, kedy a s akým výsledkom sa konanie vedené proti nim skončí. V takomto prípade im zásada primeranej lehoty poskytuje zvýšenú mieru ochrany, ktorá prekračuje rámec ochrany vyplývajúcej z premlčania stíhania.²⁹⁸

347. Iba na okraj poznamenávam, že samotná skutočnosť, že predmetné stíhanie ešte nie je premlčané, nemôže odôvodňovať celkovú dĺžku konania.²⁹⁷ Premlčacia doba totiž určuje maximálnu dobu, počas ktorej možno prijať opatrenia smerujúce k uloženiu pokuty za porušenie európskych pravidiel hospodárskej súťaže. Zásada primeranej lehoty aj pred uplynutím premlčacej doby vyžaduje vedenie vyšetrovania a prijímanie rozhodnutí bez prietahov a tiež vyžaduje, aby nedochádzalo k akejkolvek neodôvodnenej nečinnosti. V takomto konaní sú totiž dotknuté podniky vystavené zvýšenému tlaku a stále

348. Dospela som teda k záveru, že základné právo spoločnosti Solvay na prejednanie veci v primeranej lehote bolo porušené.

349. Na základe rozsudku *Baustahlgewebe*²⁹⁹ by sa teda napadnutý rozsudok mal z dôvodu neprimeranej dĺžky konania zrušiť, a to prinajmenšom v rozsahu, v akom ním bola uložená pokuta vo výške 19 miliónov eur.

297 — Premlčacia doba je päťročná a plynie odo dňa ukončenia protiprávneho konania. Jej plynutie prerušuje akýkoľvek úkon, ktorý smeruje k prešetreniu alebo stíhaniu tohto protiprávneho konania. Premlčacia doba uplynie najneskôr v deň, keď uplynie doba rovnajúca sa dvojnásobku premlčacej doby bez toho, aby Komisia uložila pokutu alebo sankciu. Premlčacia doba týkajúca sa stíhania však spočíva po dobu, počas ktorej je rozhodnutie Komisie predmetom konania pred Súdny dvorom Európskej únie. Bližšie pozri články 1 až 3 nariadenia Rady (EHS) č. 2988/74 z 26. novembra 1974 o premlčacej lehote v stíhaní a pri výkone rozhodnutia v oblasti právnej úpravy dopravy a hospodárskej súťaže Európskeho hospodárskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 319, s. 1, Mim. vyd. 07/001, s. 61), neskôr článok 25 nariadenia č. 1/2003. Generálny advokát Bot sa zaoberal rôznymi otázkami súvisiacimi s premlčaním a s prípadným spočítaním premlčacej doby počas súdneho konania v návrhoch, ktoré predniesol vo veci *ArcelorMittal Luxembourg/Komisia* a i., už citovanej v poznámke pod čiarou 278, najmä body 66 až 81 a 245 až 251, a vo veci *ThyssenKrupp Nirosta/Komisia*, už citovanej v poznámke pod čiarou 278, najmä body 177 až 212.

2. O rozsahu zníženia pokuty

350. Z odpovedí na otázku položenú na pojednávaní vyplýva, že účastníci konania majú úplne odlišný názor na rozsah prípadného

298 — Pozri návrhy, ktoré som predniesla 8. decembra 2005 vo veci FEG, už citovanej v poznámke pod čiarou 216, bod 111, a vo veci *Technische Unie*, už citovanej v poznámke pod čiarou 216, bod 103.

299 — Rozsudok *Baustahlgewebe*, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, body 48 a 142.

zníženia pokuty v tomto prípade. Zatiaľ čo Solvay sa vzhľadom na dĺžku konania domáha takého zníženia pokuty, aby táto sankcia mala iba symbolický charakter, Komisia zastáva úplne odlišný názor: podľa nej nemá mať symbolický charakter pokuta, ale jej zníženie.

podľa článku 52 ods. 3 prvého odseku Charty základných práv brať do úvahy, je pre zadosťučinenie, ktoré sa má priznať, rozhodujúce, do akej miery bola primeraná lehota prekročená.³⁰¹

351. Vo veci Baustahlgewebe, ktorá v súčasnosti predstavuje jediný dostupný príklad, Súdny dvor znížil pokutu iba v minimálnom rozsahu: pokuta, ktorú stanovil Všeobecný súd na 3 milióny ECU, bola znížená o 50 000 ECU,³⁰⁰ čo predstavuje zníženie iba o 1,67 %.

353. V tomto prípade došlo k značnému prekročeniu primeranej lehoty tak v jednotlivých fázach správneho a sporového konania posudzovaných samostatne, ako aj vo všetkých fázach konania posudzovaných ako jeden celok: nečinnosť počas správneho konania, ktorá trvala viac ako štyri roky a sedem mesiacov,³⁰² prvostupňové sporové konanie, ktoré trvalo osem rokov a deväť mesiacov,³⁰³ a celková dĺžka konania, ktorá ku dnešnému dňu predstavuje dvadsaťdva rokov,³⁰⁴ ktoré nie sú odôvodnené výnimočnými okolnosťami, značne prekračujú hranicu toho, čo ešte možno považovať za primeranú lehodu.

352. Mám pochybnosti o tom, či takéto obmedzené zníženie pokuty možno vzhľadom na požiadavky EDLP ešte považovať za primerané. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcej sa článku 6 ods. 1 EDLP, ktorú treba v práve Únie

354. Za týchto okolností pomerne obmedzené zníženie pokuty, ktoré Súdny dvor vykonal vo svojom rozsudku Baustahlgewebe a ktoré Komisia zrejme považuje za vhodné v tomto prípade, nemožno považovať za primerané.

300 — Rozsudok Baustahlgewebe, už citovaný v poznámke pod čiarou 216, body 141 a 142.

301 — Rozsudky ESLP Dželili, už citovaný v poznámke pod čiarou 232, bod 103, a Ommer, už citovaný v poznámke pod čiarou 231, bod 50.

302 — Pozri vyššie uvedené body 306 až 319 a bod 338 týchto návrhov.

303 — Pozri vyššie uvedené body 339 až 343 týchto návrhov.

304 — Pozri vyššie uvedené body 345 a 346 týchto návrhov.

355. Porušenie základného práva vyplývajúce z neprimeranej dĺžky konania si vyžaduje účinnú sankciu. V tejto súvislosti treba vziať do úvahy jednak závažnosť protiprávneho konania, ktorého sa dotknutý podnik dopustil, a jednak závažnosť uvedeného porušenia základného práva vyplývajúceho z neprimeranej dĺžky konania.³⁰⁵

356. V tomto prípade treba vychádzať z toho, že došlo k závažnému porušeniu základného práva na prejednanie veci v primeranej lehote. Táto skutočnosť odôvodňuje podstatné zníženie pokuty. Zároveň však treba mať na zreteli, že podľa konštatovaní Komisie praktiky spoločnosti Solvay predstavovali „mimoriadne závažné“ porušenie jedného zo základných ustanovení vnútorného trhu (článku 82 ES).³⁰⁶ Vzhľadom na všetky okolnosti prejednávanej veci preto považujem za primerané zníženie pokuty o 50%. V tejto súvislosti treba ako základ pre výpočet pokuty použiť výšku pokuty, ktorú stanovil Všeobecný súd.

305 — Pozri v tomto zmysle rozsudok ESLP Eckle (článok 50), už citovaný v poznámke pod čiarou 233, bod 24.

306 — Odôvodnenie č. 191 sporného rozhodnutia. Všeobecný súd potvrdil, že praktiky spoločnosti Solvay sú „mimoriadne závažné“, a uviedol, že na základe nijakého z tvrdení predložených spoločnosťou Solvay sa nemožno domnievať, že by Komisia vykonala nesprávne posúdenie závažnosti porušení (body 499 a 501 napadnutého rozsudku). Solvay túto časť napadnutého rozsudku vo svojom odvolaní nespochybnila.

357. Preto pre prípad, ak Súdny dvor v celom rozsahu nezruší napadnutý rozsudku a sporné rozhodnutie,³⁰⁷ navrhujem, aby aspoň znížil uloženú pokutu vo výške 19 miliónov eur o 50%.

VI — O trovách konania

358. Podľa článku 122 prvého odseku rokovacieho poriadku, ak je odvolanie dôvodné a Súdny dvor sám rozhodne s konečnou platnosťou o veci samej, rozhodne aj o trovách konania.

359. Podľa článku 69 ods. 2 v spojení s článkom 118 rokovacieho poriadku sa má účastníkovi konania, ktorý vo veci nemal úspech, v zásade uložiť povinnosť nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Vzhľadom na to, že Solvay navrhla uložiť Komisii povinnosť nahradiť trovy tak prvostupňového, ako aj odvolacieho konania, a že Komisia v prvostupňovom ani odvolacom konaní nemala vo veci úspech, musí sa jej uložiť povinnosť nahradiť trovy konania prvostupňového aj odvolacieho konania.

307 — K tomu pozri najmä vyššie uvedené body 294 a 322 týchto návrhov.

VII — Návrh

360. Vzhľadom na všetky uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

- „1. Rozsudok Všeobecného súdu zo 17. decembra 2009 vo veci T-57/01, Solvay/Komisia, za zrušuje.

2. Rozhodnutie Komisie 2003/6/ES z 13. decembra 2000 sa zrušuje.

3. Komisia je povinná nahradiť trovy prvostupňového aj odvolacieho konania.“